

Број: 05-05-1-1091-2/13
Сарајево, 26. март 2013. године

26.03.2013

ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

01,02-05-2-382/13

S

- ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ
- ДОМ НАРОДА

Предмет. Сагласност за ратификацију споразума, тражи се

У складу са чланом 16. Закона о поступку закључивања и извршавања међународних уговора ("Сл. гласник БиХ", бр 29/00), достављамо вам ради давања сагласности за ратификацију:

Споразум о финансирању између Босне и Херцеговине и Европске комисије о програму прекограничне сарадње Хрватска – Босна и Херцеговина у оквиру компоненте прекогранична сарадња програма ИПА за 2011. годину. Споразум је потписала гђа Невенка Савић, директорица Дирекције за европске интеграције БиХ, 29. новембра 2012. године у Сарајеву.

Будући да је Министарство финансија и трезора БиХ надлежно за провођење поступка за закључивање овог споразума, молимо вас да на састанке ваших комисија, односно сједнице Дома, поред представника Предсједништва БиХ, као предлагача, позовете и представника Министарства који посланицима, односно делегатима може дати све потребне информације о споразуму.

С поштовањем,

ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАР

Ранко Нинковић

Број: 08/1-31-43358-3/12
 Сарајево, 19. март 2013. године

PRIMLJENO	25. 03. 13	19
Deleģacija		
125	05-1	1091

ПРЕДСЈЕДНИШТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
САРАЈЕВО

ПРЕДМЕТ: Приједлог одлуке о ратификацији Споразума о финансирању између Босне и Херцеговине и Европске комисије о програму прекограничне сарадње Хрватска – Босна и Херцеговина у оквиру компоненте прекогранична сарадња програма ИПА за 2011. годину,-

У прилогу акта вам достављамо Приједлог одлуке о ратификацији Споразума о финансирању између Босне и Херцеговине и Европске комисије о програму прекограничне сарадње Хрватска – Босна и Херцеговина у оквиру компоненте прекогранична сарадња програма ИПА за 2011. годину, потписан у Сарајеву 29. новембра 2012. године, на енглеском језику.

Такође вам достављамо приједлог одлуке о ратификацији који је утврдио Савјет министара Босне и Херцеговине на својој 40. сједници одржаној 28. фебруара 2013. године.

Подсејамо да је Предсједништво Босне и Херцеговине на 27. редовној сједници, одржаној 16. октобра 2012. године донијело одлуку број: 01-50-1-3016-25/12 о прихватању предметног Споразума.

Молимо да Предсједништво Босне и Херцеговине, у складу са одредбама члана 17. Закона о поступку закључивања и извршавања међународних уговора („Службени гласник БиХ“ број 29/00), одлучи о ратификацији предметног Споразума.

С поштовањем,

Прилога: Као у тексту.

МИНИСТАР
 Др Златко Лагумџија

СПОРАЗУМ О ФИНАНСИРАЊУ

ИЗМЕЂУ

БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

И

ЕВРОПСКЕ КОМИСИЈЕ

**О ПРОГРАМУ ПРЕКОГРАНИЧНЕ САРАДЊЕ ХРВАТСКА –
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА**

**У ОКВИРУ КОМПОНЕНТЕ ПРЕКОГРАНИЧНА САРАДЊА
ПРОГРАМА ИПА**

ЗА 2011. ГОДИНУ

(централизовано управљање)

САДРЖАЈ

Предговор

1. Програм
2. Провођење програма
3. Структуре и органи са надлежностима
4. Финансирање
5. Рок за уговарање
6. Рок за извршење уговора
7. Рок исплате
8. Поступање са примицима
9. Прихватљивост трошкова
10. Чување докумената
11. Мапа пута за децентрализацију без ex-ante контрола
12. Тумачење
13. Дјеломична ништавост и ненамјерне празнине
14. Преглед и измјене и допуне
15. Престанак
16. Рјешавање разлика
17. Обавјештења
18. Број оригинала
19. Додаци
20. Ступање на снагу

Додатак А Програм прекограничне сарадње Хрватска – Босна и Херцеговина, у оквиру компоненте Прекогранична сарадња инструмента за претприступну помоћ ИПА, за 2010. и 2011. годину, усвојен Одлуком Комисије Ц(2010)5826 од 23. августа 2010.

Додатак Б Оквирни Споразум између Комисије Европских заједница и Босне и Херцеговине од 20. фебруара 2008.

Додатак Ц Извјештавање

СПОРАЗУМ О ФИНАНСИРАЊУ

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

и

ЕВРОПСКА КОМИСИЈА

у даљњем тексту заједнички као "Стране", или појединачно као "држава корисница" у случају Босне и Херцеговине, или "Комисија", у случају Европске комисије.

С обзиром на то да:

- (а) Дана 1. августа 2006., Савјет Европске уније је усвојио Уредбу (ЕЗ) бр. 1085/2006 којом се успоставља инструмент претприступне помоћи (даље у тексту: "Оквирна уредба о ИПА"). На снази од 1. јануара 2007. године, овај инструмент представља јединствену правну основу за обезбјеђење финансијске помоћи државама кандидатима и државама потенцијалним кандидатима у њиховим настојањима да ојачају политичке, економске и институционалне реформе у циљу коначног постајања чланицама Европске уније.
- (б) Дана 12. јуна 2007., Комисија је усвојила Уредбу (ЕЗ) бр. 718/2007 о провођењу оквирне уредбе о ИПА, којом утврђује правила о управљању и контроли (даље у тексту: "Уредба о провођењу ИПА").
- (ц) Помоћ Европске уније у оквиру инструмента претприступне помоћи треба и даље да подржава државе кориснице у њиховим напорима на јачању демократских институција и владавине права, реформе јавне управе, провођења економских реформи, поштовања људских као и мањинских права, унапређењу једнакости полова, подршке развоју цивилног друштва и унапређењу регионалне сарадње као и помирења и обнове, и доприношења одрживом развоју и смањењу сиромаштва.

За потенцијалне државе кандидате, помоћ Европске уније може такође да укључи одређено усклађивање са *правном стечевином ЕУ (acquis)*, као и подршку за инвестиционе пројекте, усмјерену нарочито на изградњу капацитета

за управљање у подручјима регионалног развоја, развоја људских ресурса и руралног развоја.

- (д) Стране су 20. фебруара 2008. закључиле Оквирни споразум у којем се утврђују општа правила за сарадњу и провођење помоћи Европске уније у оквиру Инструмента претприступне помоћи.
- (е) Дана 10. децембра 2007., Одлуком Ц(2007)5934 усвојен је „вишегодишњи Програм прекограничне сарадње између Хрватске и Босне и Херцеговине“ за 2007- 2013, и ревидиран Одлуком Ц(2010)5826 од 23. августа 2010. (даље у тексту „програм“). Дио програма који се односи на Босну и Херцеговину проводиће Комисија на централизованом основу.
- (ф) За провођење овог програма потребно је да Стране закључе Споразум о финансирању да би се одредили услови за доставу помоћи Европске уније, правила и процедуре које се тичу исплате везане за такву помоћ и услове под којима ће се управљати помоћи.

СПОРАЗУМЈЕЛЕ СУ СЕ О СЉЕДЕЋЕМ:

1 ПРОГРАМ

Комисија ће дати допринос, путем додјеле бесповратних средстава, финансирању сљедећег програма, који је наведен у Додатку А овог Споразума:

Број програма: Босна и Херцеговина: 2011/022-430 (ЦРИС)

Назив: Програм прекограничне сарадње између Хрватске и Босне и Херцеговине у оквиру компоненте Прекогранична сарадња Инструмента за претприступну помоћ (ИПА) за 2010. и 2011. годину. Овај Споразум о финансирању обухваћа само допринос Европске уније за 2011. годину.

2 ПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА

- 1) Дио програма који се односи на Босну и Херцеговину ће на централизованом основу проводити Комисија, у смислу члана 53.а Уредбе Савјета (ЕЗ Еуратом) бр. 1605/2002 о Уредби о финансирању која се примјењује на општи буџет Европских заједница, како је коначно измијењена Уредбом (ЕЗ, Еуратом) 1525/2007 од 17. децембра 2007. (даље у тексту: „Уредба о финансирању“).
- 2) Програм ће се проводити у складу са одредбама Оквирног споразума о правилима за сарадњу у вези са финансијском помоћи Европске уније Босни и Херцеговини и провођењем помоћи у оквиру Инструмента претприступне помоћи (ИПА), закљученог између Страна 20. фебруара 2008. (даље у тексту: "Оквирни споразум"), који је наведен у Додатку Б овог Споразума.

3 СТРУКТУРЕ И ОРГАНИ СА НАДЛЕЖНОСТИМА

- 1) Држава корисница ће одредити националног координатора за ИПА, у складу са Оквирним споразумом, који ће дјеловати као представник државе кориснице vis-à-vis Комисије. Он/а ће обезбиједити да се одржава тијесна веза између Комисије и државе кориснице с обзиром на општи процес приступања као и на претприступну помоћ ЕУ-а у склопу ИПА.
- 2) Национални координатор за ИПА одговоран је и за координацију учешћа државе кориснице у релевантним прекограничним програмима, као и у међудржавним, међурегионалним и програмима за морске сливове у оквиру других инструмената Европске уније.
- 3) Држава корисница успоставља оперативну структуру за дио програма који се проводи на њеном државном подручју. Њене функције и надлежности наведене

су у прекограничном програму, изузев тендера, уговарања и плаћања, који су одговорност Комисије.

- 4) Оперативна структура уско сарађује у провођењу овог програма са оперативним структурама Хрватске.
- 5) Оперативне структуре држава учесница успостављају заједнички технички секретаријат ради помоћи оперативним структурама и заједничком надзорном одбору из члана 142. ИПА проведбене уредбе у извршавању њихових односних дужности.

Заједнички технички секретаријат може да има представништва успостављена у свакој држави учесници.

4 ФИНАНСИРАЊЕ

Финансирање провођења овог Споразума је како слиједи:

- (а) Допринос Европске уније за 2011. годину утврђен је на највише 1.000.000 ЕВР (један милион евра) за дио програма који се односи на Босну и Херцеговину, како је наведено у Прилогу А1 Додатка А овом Споразуму. Међутим, плаћања доприноса Европске уније од стране Комисије извршиће се унутар лимита доступних средстава.
- (б) Трошак националних структура и органа које успостави држава корисница ради провођења овог програма сноси држава корисница, уз изузетак трошкова из члана 94. став 1. тачка (ф) ИПА проведбене уредбе, како је детаљније наведено у Додатку А овог Споразума.

5 РОК ЗА УГОВАРАЊЕ

- 1) Појединачни уговори и споразуми, којима се проводи овај Споразум склапају се најкасније двије године од датума склапања овог Споразума.
- 2) У оправданим случајевима овај рок за уговарање може да се продужи прије завршног датума на највише три године од датума склапања овог Споразума.
- 3) Сва средства за која уговор није склопљен прије рока за уговарање отказују се.

6 РОК ЗА ИЗВРШЕЊЕ УГОВОРА

- 1) Уговори морају да се изврше у року највише 2 године од завршног датума уговарања.

- 2) Рок за извршење уговора може да буде продужен прије истека рока за извршење у оправданим случајевима.

7 РОК ИСПЛАТЕ

- 1) Исплата средстава мора да се изврши најкасније годину дана након коначног датума за извршење уговора.
- 2) Рок за исплату средстава може да се продужи прије завршног датума у оправданим случајевима.

8 ПОСТУПАЊЕ СА ПРИМИЦИМА

- 1) Примиси у сврху ИПА-е укључују приход остварен неком активности, током периода њеног суфинансирања, од продаје, најмова, накнада за услуге/уписнина или друге еквивалентне примитке изузев:
  - (а) примитака остварених током економског вијека трајања суфинансираних инвестиција у случају инвестиција у фирме;
  - (б) примитака остварених унутар оквира мјере финансијског инжењеринга, укључујући капитал предузећа и кредитне фондове, гаранције, лизинг;
  - (ц) гдје је примјењиво, доприноса из приватног сектора за суфинансирање активности, што се исказује са јавним доприносом у финансијским таблицама програма.
- 2) Примиси како су одређени у претходном ставу 1. представљају доходак који се одузима од износа прихватљивих трошкова за односну активност. Најкасније до затварања програма, такви примиси се одузимају од релевантних прихватљивих трошкова активности у цјелини или сразмјерно, зависно од тога да ли су остварени у цијелости или само дјеломично суфинансираном активности.

9 ПРИХВАТЉИВОСТ ТРОШКОВА

- 1) Трошкови у склопу програма у Додатку А прихватљиви су за допринос Европске уније уколико су стварно настали након потписивања овог Споразума.
- 2) Сљедећи трошкови нису прихватљиви за допринос Европске уније у оквиру програма у Додатку А:
  - а) порези, укључујући порезе на додатну вриједност;
  - б) царинске и увозне таксе, или други трошкови;
  - ц) куповина, најам или закуп земљишта и постојећих зграда;

- д) новчане казне, финансијске казне и трошкови спорова;
  - е) оперативни трошкови;
  - ф) употребљавана опрема;
  - г) банковни трошкови, трошкови гаранција и слични трошкови;
  - х) трошкови конверзије, трошкови курсних накнада и разлика повезани са било којим од саставних појединачних евро рачуна, као и други чисто финансијски издаци;
  - и) нефинансијски доприноси;
  - ј) камата на дуг.
- 3) Одступајући од претходног става 2. изнад, следећи трошкови су прихватљиви:
- а) порези на додатну вриједност, ако су испуњени следећи услови:
    - i. не могу се вратити на било који начин;
    - ii. утврђено је да их сноси крајњи корисник, и
    - iii. јасно су утврђени у пројектном приједлогу.
  - б) трошкови за транснационалне финансијске трансакције;
  - ц) у случају да провођење неке активности захтијева отварање засебног рачуна или више њих, банковни трошкови за отварање и вођење тих рачуна;
  - д) накнаде за правне савјете, јавнобилежничке накнаде, трошкови техничких или финансијских стручњака и рачуноводствени или ревизијски трошкови, ако су директно повезани са суфинансираном активности и потребни за њену припрему или провођење;
  - е) трошак гаранција које даје банка или друге финансијске институције, до оне мјере до које гаранције захтијева национално законодавство или законодавство Европске уније;
  - ф) општи трошкови, под условом да су базирани на стварним трошковима који се могу приписати провођењу предметне активности. Јединствене стопе на основу просјечних трошкова не смију прећи 25% оних непосредних трошкова неке активности који могу да утичу на ниво општих трошкова. Обрачун се уредно документује и периодички прегледава;

- г) куповина земљишта за износ до 10% прихватљивих издатака односне активности.
- 4) Осим техничке помоћи за прекогранични програм из члана 94. ИПА provedбене уредбе, прихватљиви су следећи издаци које плаћају јавни органи у припреми или провођењу неке активности:
- а) трошкови стручних услуга које пружа јавни орган осим крајњег корисника у припреми или провођењу неке активности;
  - б) трошкови пружања услуга повезаних са припремом и провођењем неке активности које пружа јавни орган који је уједно и крајњи корисник и који изводи неку активност за свој рачун без других вањских пружалаца услуга ако су додатни трошкови и ако се односе на издатке стварно и непосредно плаћане за суфинансирану активност.

Односни јавни орган или фактурише трошкове из тачке (а) овог става крајњем кориснику или потврђује те трошкове на основу докумената једнаке доказне вриједности који допуштају утврђивање стварних трошкова које је тај орган платио за ту активност.

Трошкови из тачке (б) овог става морају да буду потврђени помоћу докумената који допуштају утврђивање стварних трошкова које је односни јавни орган платио за ту активност.

- 5) Не доводећи у питање одредбе ставова 1 до 4, даљња правила о прихватљивости издатака могу да се одреде у прекограничном програму у Додатку А овом Споразуму.

10 ЧУВАЊЕ ДОКУМЕНАТА

- 1) Сви документи везани за програм у Додатку А чуваће се најмање пет година од датума на који Европски парламент одобри исплату за буџетску годину на коју се документ односи.
- 2) У случају да програм у Додатку А није коначно затворен у року утврђеном у горњем ставу 1., документи који се на њега односе чуваће се до краја године након оне у којој је програм у Додатку А затворен.

11 МАПА ПУТА ЗА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈУ БЕЗ EX-ANTE КОНТРОЛА

- 1) Држава корисница успоставља детаљну мапу пута са индикативним мјерилима и временским ограничењима за постизање децентрализације са *ex-ante* контролама од стране Комисије. Додатно, држава корисница ће успоставити индикативну мапу пута за постизање децентрализације без *ex-ante* контрола од стране Комисије.

- 2) Комисија надзире провођење мапа пута наведених у ставу 1., и узима у обзир резултате које је држава корисница постигла у овом контексту, нарочито у пружању помоћи. Мапа пута за постизање децентрализације без *ex-ante* контрола може да се односи на постепено одрицање од разних врста *ex-ante* контроле.
- 3) Држава корисница редовно извјештава Комисију о напретку оствареном у провођењу ове мапе пута.

12 ТУМАЧЕЊЕ

- 1) Ако нема изричите одредбе супротне овом Споразуму, појмови који се користе у овом Споразуму носе исто значење које им је приписано у Оквирној уредби о ИПА и Уредби о провођењу ИПА.
- 2) Ако у овом Споразуму нема изричите супротне одредбе, позивање на овај Споразум представља позивање на овај Споразум како је повремено измијењен, допуњен или замијењен.
- 3) Свако позивање на уредбе Савјета или Комисије односи се на ону верзију тих уредби како је назначено. Уколико је потребно, измјене тих уредби пренијеће се у овај Споразум помоћу измјена и допуна.
- 4) Наслови у овом Споразуму немају правно значење и не утичу на његово тумачење.

13 ДЈЕЛОМИЧНА НИШТАВОСТ И НЕНАМЈЕРНЕ ПРАЗНИНЕ

- 1) Уколико нека одредба овог Споразума јест или постане ништава, или ако овај Споразум садржи ненамјерне празнине, то неће утицати на ваљаност осталих одредби овог Споразума. Стране ће замијенити ништаву одредбу ваљаном одредбом која ће бити што је могуће ближа сврси и намјери ништаве одредбе.
- 2) Стране ће попуњити све ненамјерне празнине одредбом која најбоље одговара сврси и намјери овог Споразума, у складу са Оквирном уредбом о ИПА и Уредбом о провођењу ИПА.

14 ПРЕГЛЕД И ИЗМЈЕНЕ И ДОПУНЕ

- 1) Провођење овог Споразума је предмет периодичних прегледа у вријеме које Стране међусобно договарају.
- 2) Свака измјена и допуна договорена између Страна биће у писаном облику и биће дио овог Споразума. Таква измјена и допуна ступа на снагу на датум који одреде Стране.

15 ПРЕСТАНАК

- 1) Не доводећи у питање став 2., овај Споразум престаје осам година након потписивања. Овај престанак не искључује могућност за Комисију да изврши финансијске исправке у складу са чланом 56. Уредбе о провођењу ИПА.
- 2) Овај Споразум може да оконча било која Страна уз писано обавјештење другој Страни. Такав престанак ступа на снагу шест календарских мјесеци од датума писаног обавјештења.

16 РЈЕШАВАЊЕ РАЗЛИКА

- 1) Разлике настале услед тумачења, управљања и провођења овог Споразума, на било којем и свим нивоима учешћа, рјешаваће се мирним путем консултацијама између Страна.
- 2) У случају да се не успије ријешити мирним путем, свака Страна може да поднесе питање на арбитражу у складу са Изборним правилима о арбитражи између међународних организација и држава Сталног арбитражног суда на снази на датум потписивања овог Споразума.
- 3) Језик који ће се користити у арбитражним поступцима је енглески језик. Орган за именовање биће Генерални секретар Сталног арбитражног суда на писани захтјев који подноси нека од Страна. Одлука Арбитра је обавезујућа за све Стране и на њу нема жалбе.

17 ОБАВЈЕШТЕЊА

- 1) Сва обавјештења у вези са овим Споразумом биће у писаној форми и на енглеском језику. Свако обавјештење мора да буде потписано и достављено као оригинални документ или путем факса.
- 2) Сва обавјештења у вези са овим Споразумом морају се слати на следеће адресе:

За Комисију:

Канцеларија директора Цјера Мирела
Европска комисија
Општа управа за проширење /Ц
Руе де ла Лои 170
Б-1049 Брисел, Белгија
Факс: +32 229 68727

За државу корисницу:

Гђа Невенка Савић
Национални координатор за ИПА
Дирекција за европске интеграције
Трг БиХ 1
71000 Сарајево, Босна и Херцеговина

Факс: +387 33 703 198

18 БРОЈ ОРИГИНАЛА

Овај Споразум састављен је у два оригинална примјерка на енглеском језику.

19 ДОДАЦИ

Додаци А, Б и Ц чине саставни дио овог Споразума.

20 СТУПАЊЕ НА СНАГУ

Овај Споразум ступа на снагу на датум потписивања. Уколико га Стране потпишу на различите датуме, овај Споразум ступа на снагу на датум кад га потпише друга од двију Страна.

Потписано, за и у име Комисије,

.....

Госп. Пјер Мирел
Директор,
Брисел, Белгија

Датум:

Потписано, за и у име Босне и Херцеговине,

.....

Гђа Невенка Савић
Национални координатор за ИПА
Сарајево, Босна и Херцеговина

Датум:

- ДОДАТАК А**   **ПРОГРАМ ПРЕКОГРАНИЧНЕ САРАДЊЕ ХРВАТСКА – БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА, У ОКВИРУ КОМПОНЕНТЕ ПРЕКОГРАНИЧНА САРАДЊА ПРОГРАМА ИПА, ЗА 2010-2011. ГОДИНУ УСВОЈЕН ОДЛУКОМ КОМИСИЈЕ Ц(2010)5826, ДАНА 23. АУГУСТА 2010. ГОДИНЕ**
- ПРИЛОГ А1:**   Приједлог финансирања за 2010-2011. годину програма прекограничне сарадње Хрватска – Босна и Херцеговина усвојеног Одлуком Комисије Ц(2010)5826, дана 23. августа 2010. године
- ПРИЛОГ А2:**   Програм прекограничне сарадње Хрватска - Босна и Херцеговина 2007-2013. ревидиран Одлуком Комисије Ц(2010)5826, дана 23. августа 2010. године

ДОДАТАК Б

**ОКВИРНИ СПОРАЗУМ ИЗМЕЂУ КОМИСИЈЕ ЕВРОПСКИХ
ЗАЈЕДНИЦА И БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, ОД 20. ФЕБРУАРА
2008.**

ДОДАТАК Ц ИЗВЈЕШТАВАЊЕ

- 1) Оперативне структуре земаља корисница које учествују у прекограничном програму, подnose Комисији и надлежним државним координаторима за ИПА годишњи извјештај и коначни извјештај о реализацији програма прекограничне сарадње након што заједнички надзорни одбор изврши анализу.

Годишњи извјештај подноси се до 30. јуна сваке године, а први пут у другој години након усвајања програма прекограничне сарадње.

Коначни извјештај о реализацији програма подноси се најкасније шест мјесеци након окончања програма прекограничне сарадње.

- 2) Извјештаји из става 1. требало би да садрже информације о:
  - а) Постигнутом напретку у реализацији програма и приоритета прекограничне сарадње у вези са специфичним, доказивим циљевима, уз квантификацију, гдје год и кад год је квантификација могућа, уз коришћење индикатора утврђених чланом 94(1)(д) Уредбе о провођењу ИПА-е на нивоу осе приоритета;
  - б) Предузетим корацима од стране оперативних структура и/или Заједничког надзорног одбора у циљу обезбјеђења квалитета и дјелотворности реализације, нарочито:
    - Мјере праћења и вредновања, укључујући одредбе о начину сакупљања података;
    - Кратак опис свих значајних проблема у реализацији програма прекограничне сарадње и предузетих мјера;
    - Искоришћеност техничке помоћи.
  - ц) Предузете мјере у циљу оглашавања и промовисања програма прекограничне сарадње.

Гдје је то прикладно, информације из тачака а) до ц) овог става могу се дати у сажетом облику.

Информације из тачке б) не морају се укључити ако није било значајне промјене од претходног извјештаја.

ПРИЛОГ А1
ПРИЈЕДЛОГ ФИНАНСИРАЊА ЗА 2010. и 2011. ГОДИНУ
ПРОГРАМА ПРЕКОГРАНИЧНЕ САРАДЊЕ
ХРВАТСКА - БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

1. Идентификација

Корисници	Хрватска и Босна и Херцеговина
ЦРИС број	Хрватска 2010/022-401; 2011/022-427 Босна и Херцеговина 2010/022-400; 2011/022-430
Година	2010. и 2011.
Трошак	2010.: Хрватска: 1,0 милион евра Босна и Херцеговина: 1,0 милион евра Укупна вриједност ИПА доприноса: 2 милиона евра 2011.: Хрватска: 1,0 милион евра Босна и Херцеговина: 1,0 милион евра Укупна вриједност ИПА доприноса: 2 милиона евра
Оперативне структуре	Хрватска: Министарство регионалног развоја, шумарства и водног gospodarства Босна и Херцеговина: Дирекција за европске интеграције
Уговорни орган/Проведбени орган	За Босну и Херцеговину: Европска комисија За Хрватску: Проведбено тијело: Агенција за регионални развој
Коначни датум за склапање Споразума о финансирању	За средства за 2010.: најкасније до 31. децембра 2011. За средства за 2011.: најкасније до 31. децембра 2012.
Коначни датум за уговарање	2 године након датума склапања сваког споразума о финансирању. Нема рока за пројекте ревизије и евалуације које покрива овај Споразум о финансирању, како је наведено у члану 166(2) Уредбе о финансирању. Ови датуми односе се и на национално суфинансирање.
Коначни датум за извршење	2 године након завршног датума за уговарање за сваки споразум о финансирању. Ови датуми односе се и на национално суфинансирање.
Шифра сектора	11120, 16061, 32130, 33210, 41010, 43040, 91010

Предметне буџетске линије	22.020401
Носиоци програмирања	ЕЛАРГ (Општа управа за проширење) Јединица Б1 за Хрватску
Носиоци провођења	За Хрватску: Делегација ЕУ у Хрватској, Сектор за операције I За Босну и Херцеговину: Делегација ЕУ у Босни и Херцеговини, Сектор за операције II

2. САЖЕТАК

2.1. Увод

2.1.1. Повезаност са МИПД-ом

Вишегодишњи индикативни плански документ за Хрватску за период од 2009. до 2011. године указује на то да ће прекогранична сарадња, којом се управља кроз Компоненту II, подржати Хрватску у прекограничној те транснационалној и међурегионалној сарадњи са државама чланицама ЕУ и државама корисницама ИПА-е. Усредоточиће се на унапређење потенцијала за туризам, уз стварање блискије повезаности између пограничних подручја и подржавање заједничких активности на заштити околиша.

Вишегодишњи индикативни плански документ за Босну и Херцеговину за исти период подржаће активности у циљу унапређења и повећања прекограничне сарадње и друштвено-економске интеграције пограничних подручја. То ће се учинити кроз јачање економских, социјалних и културних веза између односних земаља учесника, укључујући врсте активности попут „људи људима“ („people-to-people“).

2.1.2. Процес програмирања

Процес програмирања је проведен од децембра 2006. године до маја 2007. године. Програм је развијен након процеса шире консултације са локалним учесницима и могућим корисницима са обје стране границе. Заједнички програмски одбор (ЈПЦ) састоји се од представника националних органа Хрватске и Босне и Херцеговине као и од регионалних органа пограничних регија. Заједнички програмски одбор (ЈПЦ) усвојио је коначну верзију документа за програмирање дана 25. маја 2007. године.

У складу са чланом 93(1) Уредбе о провођењу ИПА-е, на иницијативу Комисије, у договору са државама учесницама, прекогранични програм је измијењен и допуњен како би се ажурирао план финансирања тако да се додају дотације за 2010. и 2011. годину, у складу са ревизијом Вишегодишњег индикативног финансијског оквира за период од 2010. до 2012. године. Измјене и допуне обухваћају и нека мања прилагођавања којима се ревидирају застарјеле референце као и увођење новог придруженог подручја у смислу

члана 97. Уредбе о provoђењу ИПА-е на територији Босне и Херцеговине. Заједнички надзорни одбор (ЈМЦ) усвојио је ревидирани програм 26. октобра 2009. године.

2.1.3. Попис прихватљивих и придружених подручја

У Хрватској, у складу са чланом 88. ИПА Проведбене уредбе, подручја која имају право на финансирање укључују 9 жупанија (према НУТС III класификацијској ознаци):

Вуковарско-сријемска жупанија, Бродско-посавска жупанија, Сисачко-мославачка жупанија, Карловачка жупанија, Личко-сењска жупанија, Задарска жупанија, Шибенско-книнска жупанија, Сплитско-далматинска жупанија, Дубровачко-неретванска жупанија.

У Босни и Херцеговини подручја која имају право на финансирање у складу са чланом 88. ИПА Проведбене уредбе састоје се од Сјевероисточне, Сјеверозападне и Херцеговачке регије, које укључују следеће општине:

Сјевероисток: Бијељина, Теочак, Угљевик, Лопаре, Тузла, Лукавац, Челић, Брчко, Сребреник, Петрово, Грачаница, Добој Исток, Градачац, Пелагићево, Доњи Жабар, Орашје, Домањевац-Шамац, Шамац, Модрича, Вукосавље, Оцак, Босански Брод, Дервента, Добој, Сребреница, Братунац, Милићи, Хан Пијесак, Власеница, Кладањ, Шековићи, Калесија Осмаци, Зворник, Бановићи, Живинице, Калесија, Сапна;

Сјеверозапад: Прњавор, Србац, Лакташи, Челинац, Котор Варош, Скендер Вакуф/Кнежево, Добрећићи, Шипово, Јајце, Језеро, Мркоњић Град, Бања Лука, Босанска Градишка, Босанска Дубица, Приједор, Оштра Лука, Сански Мост, Кључ, Кључ/Рибник, Мркоњић Град/Власиње, Гламоч, Босанско Грахово, Дрвар, Источни Дрвар, Петровац-Дринић, Босански Петровац, Босанска Крупа, Крупа на Уни, Нови Град, Босанска Костајница, Бужим, Велика Кладуша, Цазин, Бихаћ;

Херцеговина: Прозор/Рама, Коњиц, Невесиње, Гацко, Билећа, Требиње, Равно, Љубиње, Берковићи, Мостар, Јабланица, Купрес, Купрес (РС), Томиславград, Посушје, Широки Бријег, Читлук, Столац, Неум, Чапљина, Љубушки, Груде, Ливно, Источни Мостар.

У Хрватској, придружена подручја у складу са чланом 97. ИПА Проведбене уредбе јесу: Осјечко-барањска жупанија, Пожешко-славонска жупанија, Загребачка жупанија, Бјеловарско-билогорска жупанија, Приморско-горанска жупанија, (статистичке регије једнаке НУТС III класификационој ознаци).

У Босни и Херцеговини, придружено подручје у складу са чланом 97. ИПА Проведбене уредбе је регија Централне Босне и Херцеговине, која обухваћа следеће општине: Добој Југ, Какањ, Маглај, Тешањ, Усора, Завидовићи, Зеница, Жепче, Бугојно, Бусовача, Доњи Вакуф, Горњи Вакуф-Ускопље, Нови Травник, Травник, Витез, Теслић.

2.2. Општи циљ програма

Општи циљ програма је подржати развој прекограничних мрежа и партнерства те развој заједничких прекограничних дјеловања да би се ревитализовала економија, заштитила природа и околиш те повећала социјална кохезија програмског подручја.

Додатан циљ програма је изградити капацитет локалних, регионалних и националних институција за управљање ЕУ програмима те их припремити за управљање будућим прекограничним програмима у оквиру циља 3 Структурних фондова ЕУ.

Програм је у складу са основним националним стратегијама појединих сектора у Хрватској и Босни и Херцеговини.

С обзиром на ограничене изворе доступне под ИПА 2007-2013 те величину програмског подручја, циљ овог програма је прво и основно допринијети поновном активирању пограничне повезаности и активности у програмском подручју да би се потакнула сарадња на локалном нивоу везана за заједничке друштвено-економске проблеме те проблеме околиша.

2.3. Приоритетна оса, повезане мјере и њихови посебни аспекти у вези са провођењем буџета за 2010-2011. годину

Приоритети и мјере дефинисане у овом прекограничном програму су структурисане на начин да поштују и обезбиједу провођење појединачних циљева. Одређена су два приоритета прекограничне сарадње. Они су одабрани као директна подршка у подручјима са конкретним могућностима, као што су туризам и сектор малог и средњег предузетништва, те у подручјима која би могла да подигну квалитет живота и да побољшају социјалну кохезију путем заштите природе и околиша те кроз побољшање приступа услугама. Један од приоритета је усредоточен на техничку помоћ те обезбеђује ефикасно управљање и провођење програма.

У погледу Хрватске, пазиће се на то да нема оперативног или финансијског преклапања, укључујући на нивоу учесника, са неком од мјера које су дио Оперативних програма за Хрватску и Компоненти III, IV и V (регионални развој, људски потенцијали и рурални развој) у оквиру програма ИПА.

Сваки прекогранични програм ће одредити прихватљива правила за одабир операција које ће обезбиједити исте услове прихватљивости за сличне активности, истовремено поштујући стандарде Комисије, гдје је то релевантно, између различитих прекограничних програма и осталих компоненти ИПА-е.

Приоритет 1: Стварање заједничког економског простора

Овај приоритет је одговор на тешку економску ситуацију са обје стране границе, која је окарактерисана падом популације, високим степеном зависности од неразвијеног пољопривредног сектора те сектора малог и средњег предузетништва које се суочава с недовољним приступом кредитним средствима, недостатком стручности и предузетништва. Туристички сектор је добро развијен у западном дијелу програмског

подручја – близу обале Јадранског мора – али је врло неразвијен у његовом централном и источном дијелу. Неке од основних запрека развоју туристичког сектора су лоша туристичка инфраструктура (већином у необалним подручјима), врло низак ниво маркетинга као и недовољна размјена информација између туристичких оператера и осталих привредних сектора (а поготово пољопривреде).

Циљ овог приоритета је придонијети интеграцији економије у пограничним подручјима кроз потицање сарадње у подручју туризма, кроз подршку малим и средњим предузећима те промоцијом предузетништва. Појединачни циљеви су развој препознатљиве туристичке понуде на основу заједничке природне и културне баштине те унапређење конкурентности локалне туристичке економије. Надаље, програм подржава развој локалне економије јачајући институције и службе за унапређење сектора малог и средњег предузетништва те пословања.

Стварање заједничког економског простора ће се провести кроз двије мјере:

Мјера 1: Заједнички развој туристичке понуде

Заједнички развој туристичке понуде ће пружати подршку побољшању и диверсификацији туристичких производа и услуга као и заједничком маркетингу тих истих производа и услуга. Мјера ће активирати потенцијале у склопу подручја заштите околиша и културе те ће придонијети унапређењу вјештина људи који раде у туризму, пољопривреди и култури.

Прихватљиве врсте активности укључују нпр.: добивање сертификата за локалне производе, промоцију туризма и маркетиншке иницијативе, очување културног наслеђа, развој тематских (прекограничних) цеста итд.

Мјера 2: Промоција предузетништва

Друга мјера подржава промоцију предузетништва и иницијатива за повећање конкурентности и иновативности у сектору малог и средњег предузетништва. Мјера подржава програме који стварају пословне, истраживачке или образовне прекограничне мреже, а које могу укључивати: активности обуке и образовања за мало и средње предузетништво, развој партнерства између малог и средњег предузетништва те универзитета или заједничких институција за подршку пословању.

Мјера 1 и 2 ће се у основу провести кроз позиве на доставу приједлога пројеката.

Приоритет 2: Побољшан квалитет живота и друштвена повезаност

Приоритет 2 је одговор на друштвене проблеме и проблеме заштите околиша у пограничном подручју. Ниво незапослености је висок и то поготово у руралним подручјима, а уједно недостају и активне мјере запошљавања које би утицале на ову ситуацију. Присутна је општа тенденција одјева мозгова те немогућност приступа образовању и социјалним услугама.

У сектору заштите околиша, Хрватска и Босна и Херцеговина суочавају се са истим изазовима те имају исте могућности. Са обје стране границе постоје значајне природне љепоте–паркови природе и ријеке, али не постоји координација у заштити околиша, нпр. кроз управљање отпадним водама, нити постоји икаква координација у случају природних катастрофа, као што су поплаве или пожари. Такође, минска поља представљају заједнички проблем програмског подручја. Процијењено је да још има 305.000 заосталих неексплодираних мина које треба уклонити те које покривају око 1800 km².

Општи циљ приоритета 2 је побољшати квалитет живота у пограничним подручјима и то кроз смањење штета/ризика по околиш те кроз повећање социјалне кохезије унутар локалних заједница. Постављена су два посебна циља: први је заштита и очување околиша те потицање одрживог коришћења природних богатстава у пограничним подручјима кроз заједничке активности те кроз кампање за освјешћивање. Други посебан циљ је усмјерен ка обезбјеђењу приступа услугама саме заједнице, а које утичу на добробит и социјалну кохезију локалних житеља и заједница.

Двије ниже наведене мјере намијењене су побољшању квалитета живота и социјалне кохезије:

Мјера 1: Заштита природе и околиша

Заштита природе и околиша је сама по себи врло важна, али је уједно важна и ради развоја туризма. Стога ова мјера потиче иницијативе које спречавају пропадање околиша те које унапређују одрживо коришћење природних богатстава. Примјери активности би могли бити сљедећи: заједничка планска документација за снабдијевање водом и збрињавање отпадних вода, истраживања обновљивих извора енергије, подизање свијести о заштити околиша те заједничке интервентне активности у случају поплава или пожара.

Мјера 2: Побољшање доступности услуга из заједнице у пограничном подручју

Друга мјера је усредоточена на добробит и социјалну кохезију локалних заједница те придоноси побољшању прекограничних односа. Ова мјера подржава развој » people-to-people « прекограничних активности у подручјима образовања, друштвене и здравствене заштите, културе и спорта. Она укључује локалне власти, цивилно друштво и социјалне партнере те подржава стварање прекограничних мрежа у склопу активности социјалне кохезије. А то би могле да буду: заједничке иницијативе младих, помоћ маргинализованим групама, олакшање приступа здравственој заштити и образовању итд.

Мјера 1 и мјера 2 ће се у основу провести кроз позиве на доставу приједлога пројеката.

Уопштено, изградња прекограничних капацитета ће бити основна хоризонтална тема приоритета 1 и 2 те ће, гдје год је то могуће, бити интегрисана у све мјере тих

приоритета. Прекогранични капацитети ће се изградити дајући предност пројектима који:

(а) Унапређују сарадњу и удруживање искуства између локалних и регионалних учесника у смислу јачања прекограничне сарадње.

(б) Јачају и консолидују прекогранични дијалог те утврђују институционе односе између локалних администрација и осталих релевантних локалних или регионалних учесника.

(ц) Достављају локалним и регионалним носиоцима власти информације и вјештине потребне за развој, примјену и управљање прекограничним пројектима.

Предвиђени су сљедећи каталитички утицаји: побољшање околинских стандарда, побољшање социјалне и културне заштите, одрживо коришћење локалних материјалних и људских потенцијала, пренос знања и искустава ("know-how ") кроз сарадњу на пројектима, утицаји предузетништва који ће на крају уклонити потребу за вањским финансирањем у будућности и стварање могућности запошљавања. Надаље, провођење пројеката ће потицати и припремити позитивно окружење за даљњу сарадњу.

Обавеза националног суфинансирања гарантује да ће ЕУ принципи доданости бити у потпуности укључени.

Приоритет 3: Техничка помоћ

Циљ приоритета техничке помоћи је побољшање квалитета прекограничне сарадње и алата за управљање. Она већином покрива трошкове директно везане за провођење програма: трошкови везани за ширење информација и обезбјеђивање уочљивости програма, подизање свијести у прекограничној регији, промоција сарадње и размјена искустава; административни и логистички трошкови заједничке структуре програма (Заједнички надзорни одбор, Заједнички технички секретаријат, те његова представништва, укључујући трошак особља изузевши плаће јавних службеника), што укључује надзор и први ниво контроле, трошкови учествовања на различитим састанцима везаним за провођење програма.

Приоритет 3 ће се провести помоћу двије мјере:

Мјера 1: Подршка управљању и провођењу програма

Ова мјера пружиће подршку за рад националних оперативних структура и Заједничког надзорног одбора у управљању програмом. Обезбједиће и пружање савјета и подршку крајњим корисницима у изради и провођењу пројекта.

Мјера 2: Подршка информисању, промоцији и евалуацији Програма

Друга мјера техничке помоћи даје подршку у информисању, промоцији и евалуацији Програма. Обезбјеђује свијест о програму међу онима који доносе одлуке на локалном,

регионалном и националном нивоу као и становништву програмског подручја те широј јавности у обје земље. Надаље, ова мјера подржава пружање стручне помоћи Заједничком надзорном одбору, а која се односи на планирање и провођење процјене програма.

Приједлог распореда и индикативни износи за провођење мјера:

За Приоритете 1 и 2 условно је предвиђено покретање заједничког позива за достављање пројектних приједлога везаних за укупан износ средстава за 2010. и 2011. годину, који ће условно бити објављен у другој половини 2010. године.

Најважнији критеријуми одабира и додјеле бесповратних средстава треба да буду они утврђени у практичном водичу (ИПАГ) за процедуре уговарања вањских помоћи ЕУ-а. Детаљни критеријуми одабира и додјеле биће утврђени у Позиву за достављање пројектних приједлога - Пријавном пакету (Смјернице за подносиоце пројектних приједлога).

За бесповратна средства која се додјељују путем Позива за достављање пројектних приједлога, могуће је коришћење паушалних износа и/или јединствених стопа финансирања (у складу са чл. 181. Проведбених правила Финансијске уредбе), до износа од 25.000 евра по гранту. Детаљни услови коришћења паушалних износа и/или јединствених стопа финансирања биће, по потреби, укључени у текст Позива за достављање пројектних приједлога - Смјерница за подносиоце пројектних приједлога.

За Приоритет 3, с обзиром да надлежни национални органи (оперативне структуре у Хрватској и Босни и Херцеговини) уживају *de facto* монопол (у смислу члана 168., став 1., тачка ц Проведбених правила¹ Финансијске уредбе²) за провођење прекограничног програма, релевантни уговорни органи у обје земље успоставиће појединачне директне споразуме о бесповратним средствима без објаве позива за достављање пројектних приједлога са оперативним структурама за износе предвиђене у Приоритету 3 техничке помоћи у свакој земљи. Оперативним структурама допуштено је подуговарање активности покривених директном погодбом (нпр. техничка помоћ, евалуација, промоција итд.) у складу са чланом 120. Финансијске уредбе и чланом 184. Проведбених правила уз Финансијску уредбу. Директни споразуми о бесповратним средствима могу се потписати одмах након закључивања споразума о финансирању. У сврху ефикасног коришћења средстава ТА, потребна је тијесна сарадња између националних органа (Оперативне структуре, ЦБЦ координатори) укључених земаља.

2.4. Преглед прошлог и постојећег искуства са прекограничном сарадњом, укључујући претходно стечена искуства и координацију донатора (по потреби)

Хрватска

¹ Уредба 2342/2002 (ОЈ Л 357, 31.12.2002., стр. 1)

² Уредба 1605/2002 (ОЈ Л 248, 16.09.2002., стр. 1)

– Проведени пројекти:

- ЦАРДС 2001 »Стратегија и јачање капацитета за пограничну сарадњу« (енг. Strategy and Capacity Building for Border Region Co-operation), (утврђивање будућих пројеката на граници са Србијом, Босном и Херцеговином те Црном Гором)
- ЦАРДС 2002 »Стратегија и јачање капацитета за регионални развој« (енг. Strategy and Capacity Building for Regional Development), (институционално уређење за управљање прекограничном сарадњом)
- ЦАРДС 2003 »Локални развој граничних регија« (енг. Local Border Regional Development), (шема за додјелу финансијских подршки са Словенијом)
- ЦАРДС 2003 »Техничка помоћ у управљању ЕУ програмом сусједства« (енг. Technical Assistance for Management of Neighbourhood Programmes), (подршка заједничком техничком секретаријату за трилатерални програм Хрватске-Словеније-Мађарске)
- ПХАРЕ 2005 (Прекогранична сарадња Хрватске, Словеније и Мађарске (Трилатерална грант шема), Програм за сусједство Хрватске, Словеније и Мађарске 2004 – 2006; 25 пројеката provedeno.
- ПХАРЕ 2005 Адриатик Прекогранична сарадња Хрватске и Италије, Пхаре ЦБЦ/ИНТЕРРЕГ III А - Адриатик нови Програм за сусједство 2004 – 06; 35 пројеката provedeno
- ПХАРЕ 2006 Прекогранична сарадња Хрватске, Словеније и Мађарске (Трилатерална грант шема), Програм за сусједство Хрватске, Словеније и Мађарске 2004 – 2006; 21 пројекат proveden.

– Пројекти/програми који се тренутно проводе:

- Пројекти:

- ЦАРДС 2004 »Јачање институција и капацитета за прекограничну сарадњу« (Institution and Capacity Building for CBC »; подршка за Министарство мора, туризма, промета и развитака)
- ЦАРДС 2004 »Погранична сарадња« („Border Region Co-operation“; Програм бесповратних средстава са Србијом, Босном и Херцеговином и Црном Гором); 8 пројеката у провођењу

- Програми:

- ПХАРЕ 2006 Адриатик Прекогранична сарадња Хрватске и Италије, Пхаре ЦБЦ/ИНТЕРРЕГ III А - Адриатик нови Програм за сусједство 2004 – 06; 17 пројеката у провођењу
- Транснационални програм ЦАДСЕС 2004.- 2006.
- ИПА 2007. и ИПА 2008. Прекогранични програми Хрватска - Босна и Херцеговина, Хрватска - Црна Гора, Хрватска - Србија, Хрватска - Мађарска, Хрватска - Словенија, ИПА Јадрански прекогранични програм, транснационални програми Европске територијалне сарадње Европског фонда за регионални развој »Југоисточна Европа« и »Медитеран«

Босна и Херцеговина

- Пројекти који се тренутно проводе:
- ЦАРДС 2004.-2006. Јадрански програм за сусједство (енг. Adriatic Neighbourhood Programme)
- Транснационални програм за подручје средишњег Јадрана, јужног Подунавља и југоисточне Европе (енг. Transnational Programme ЦАДСЕС) 2004.-2006.
- ИПА 2007. и ИПА 2008. Прекогранични програми Босна и Херцеговина - Хрватска, Босна и Херцеговина - Србија, Босна и Херцеговина - Црна Гора, ИПА Јадрански прекогранични програм, транснационални програми Европске територијалне сарадње Европског фонда за регионални развој »Југоисточна Европа« и »Медитеран« (последњи само у оквиру ИПА 2008 финансирања).

У оквиру текућих програма ИПА 2007 и ИПА 2008 ЦБЦ Хрватска – Босна и Херцеговина, требало је око годину дана, од потписивања првих финансијских споразума, да национални органи успоставе програмске управљачке структуре и припреме прве позиве за достављање пројектних приједлога који су објављени у јулу 2009. године. Овај временски распоред може да се упореди са оним који имају државе чланице за ЦБЦ на унутрашњим границама ЕУ. Позиви су укључивали средства за 2007. и 2008. годину. Позиви су затворени у октобру 2009. а одабир и процес уговарања треба да буду завршени у првом полугодишту 2010., када ће се уговорати цјелокупна издвајања за 2007. и 2008.

ЦБЦ програми могу дати вриједан допринос помирењу и добросусједским односима, а корисници су исказали велика очекивања с обзиром на резултате програма ове компоненте, такође у свјетлу чињенице да ће ЦБЦ-ов приступ "учења кроз праксу" значајно допринијети јачању локалних капацитета. Ова велика очекивања изражена су у великом броју пријава поднесених на позив за достављање пројектних приједлога, упркос скоро симболичном износу расположивих средстава.

Стечена искуства

Обје земље су стекле искуства из претходних провођења програма прекограничне сарадње, а поготово оних које укључују државе чланице са квалитетном праксом прекограничне сарадње која може да се пренесе на земље са мање искустава. Као резултат, подручја која се налазе на границама држава чланица имају већи капацитет и знање у пројектима прекограничне сарадње него што је то случај са подручјима која граниче са државама нечланицама. Ова ситуација се показала током провођења ЦАРДС 2004 програма »Пограничне сарадње«, кад су први пут сусједна подручја из Хрватске, Босне и Херцеговине, Србије и Црне Горе имала прилику да се пријаве за мање прекограничне пројекте сарадње. Постојао је општи недостатак знања како припремити и управљати пројектима, те су локални учесници тешко налазили партнере са друге стране границе.

Досадашње искуство у сарадњи пограничних подручја показало је да је квалитетна фаза припреме, укључујући и подизање свијести те обуку прије покретања било каквих активности, кључна за исход програма.

Тематска евалуација програма прекограничне сарадње у оквиру програма ПХАРЕ дошла је до закључка да је већина пројеката имала очит утицај на један дио пограничног подручја, али да су заједнички пројекти прије изузетак него правило. Због тога је важно обезбиједити да пројекти буду резултат заједничких локалних или регионалних иницијатива. Још један закључак претходно споменуте евалуације је да је усклађен рад на заједничким пројектима кључан у смислу резултата, утицаја и одрживости. Стога је важно да партнери успоставе усаглашене планове за координацију и механизме прије потписивања Споразума о финансирању.

Координација донатора

У складу са чланом 20. Уредбе о програму ИПА и чланом 6. став 3. ИПА проведених уредби, 2007. године је Европска комисија од представника држава чланица и локалних међународних финансијских институција у Хрватској и Босни и Херцеговини затражила примједбе о нацрту програма прекограничне сарадње који су достављени Комисији. Комисија је запримила коментар Амбасаде Велике Британије у Загребу те Свјетске банке.

2.5. Хоризонтална питања

Програм ће промовисати одрживо управљање околицем кроз унапређење сарадње међу институцијама за провођење заједничких мјера за заштиту околице.

Програм ће такође подржати политике родно освијештене политике и једнаких могућности кроз одабир пројеката који посебну пажњу поклањају једнаким могућностима за полове, мањине и лица са инвалидитетом у складу са принципима Европске уније.

2.6. Услови

Успјешно провођење програма зависи од адекватне попуњености кадром и функционисања Оперативних структура, Заједничких надзорних одбора, те Заједничког техничког секретаријата и његове испоставе.

2.7. Мјерила

Средства за 2010.	2010.	2011. (кумулативно)	2012. (кумулативно)
Број директних споразума о бесповратним средствима у Хрватској	0	1	1
Број директних споразума о бесповратним средствима у Босни и Херцеговини	0	1	1
Број заједничких позива на доставу приједлога пројеката објављених у Хрватској и у Босни и Херцеговини	1	1	1
Стопа уговарања (%) у Хрватској	0%	100%	100%
Стопа уговарања (%) у Босни и Херцеговини	0%	100%	100%

Средства за 2011.	2010.	2011. (кумулативно)	2012. (кумулативно)
Број директних споразума о бесповратним средствима у Хрватској	0	1	1
Број директних споразума о бесповратним средствима у Босни и Херцеговини	0	1	1
Број заједничких позива на доставу приједлога пројеката објављених у Хрватској и у Босни и Херцеговини	1	1	1
Стопа уговарања (%) у Хрватској	0%	100%	100%
Стопа уговарања (%) у Босни и Херцеговини	0%	100%	100%

2.8. Мапа пута за децентрализацију управљања фондовима Европске уније без ex-ante контрола Комисије

У складу са чланом 8. став 4. тачка ц ИПА provedбене уредбе, држава корисница утврђује план са индикативним мјерилима и временским ограничењима у сврху постизања децентрализоване помоћи без *ex-ante* контрола од стране Комисије.

Хрватској су пренесена овлашћења за децентрализовано управљање помоћи из ИПА II компоненте са *ex-ante* контролама Одлуком Комисије од 14. новембра 2008., којом су утврђени услови које Хрватска мора да испуни у одређеним роковима. Ови услови морају се испунити прије него што Хрватска буде у могућности да достигне наредни стадијум, дакле, пуну децентрализацију са само *ex-post* контролама Комисије. Нарочито, хрватски органи успоставили су нову Агенцију за регионални развој. Повјеравање управљачких овлашћења од стране Комисије Агенцији за регионални развој очекује се током 2010. године.

Узимајући у обзир ове захтјеве, хрватски надлежни органи припремају план за децентрализацију управљања ИПА средстава без *ex-ante* контрола од стране Комисије. Надлежни органи предвиђају прелазак на пуну децентрализацију у 2011. години.

У **Босни и Херцеговини**, пошто Комисија још није пренијела децентрализацију без *ex-ante* контрола, земља корисница ће успоставити детаљан специфични план и распоред за децентрализацију са *ex-ante* контролама, у складу са упутством Комисије "План за децентрализовано управљање за ИПА".

Стратегија Босне и Херцеговине за провођење децентрализованог система провођења (ДИС) усвојена је у јулу 2008. године. У априлу 2010. године, Савјет министара Босне и Херцеговине усвојио је одлуку о именовању Надлежног службеника за акредитовање (ЦАО), Државног службеника за овјеравање (НАО), и Националног координатора за ИПА (НИПАЦ). ЦФЦУ (Централна јединица за финансије и уговарање) и Национални фонд (НФ) успостављени су у Министарству финансија и трезора и раде иако нису још у потпуности попуњени особљем. Надлежне органе Босне и Херцеговине у њиховим настојањима у вези са децентрализацијом подржава Комисија кроз велики број пројеката техничке помоћи за припрему структура за све ИПА компоненте.

3. БУЏЕТ ЗА 2010. И 2011. ГОДИНУ

3.1. Индикативна финансијска таблица за 2010. годину за Хрватску

	ЕУ – ИПА помоћ		Национално суфинансирање		Укупно	
	ЕУР (а)	% ⁽¹⁾	ЕУР (б)	% ⁽¹⁾	ЕУР (ц)=(а)+(б)	% ⁽²⁾
Приоритетна оса 1	450.000	85%	79.411,76	15%	529.411,76	45%
Приоритетна оса 2	450.000	85%	79.411,76	15%	529.411,76	45%
Приоритетна	100.000	85%	17.647,06	15%	117.647,06	10%

оса 3						
УКУПНО	1.000.000	85%	176.470,58	15%	1.176.470,58	100%

⁽¹⁾ Изражено у % укупног износа (ИПА и Национално суфинансирање) (стубац (ц))

⁽²⁾ Изражено у % укупног износа ступца (ц). Означава релативну вриједност сваког приоритета у поређењу са укупним фондом (ИПА + Национално)

3.2. Индикативна финансијска таблица за 2010. годину за Босну и Херцеговину

	ЕУ – ИПА помоћ		Национално суфинансирање		Укупно	
	ЕУР (а)	% ⁽¹⁾	ЕУР (б)	% ⁽¹⁾	ЕУР (ц)=(а)+(б)	% ⁽²⁾
Приоритетна оса 1	450.000	85%	79.411,76	15%	529.411,76	45%
Приоритетна оса 2	450.000	85%	79.411,76	15%	529.411,76	45%
Приоритетна оса 3	100.000	85%	17.647,06	15%	117.647,06	10%
УКУПНО	1.000.000	85%	176.470,58	15%	1.176.470,58	100%

⁽¹⁾ Изражено у % укупног износа (ИПА и Национално суфинансирање) (стубац (ц))

⁽²⁾ Изражено у % укупног износа ступца (ц). Означава релативну вриједност сваког приоритета у поређењу са укупним фондом (ИПА + Национално)

3.3. Индикативна финансијска таблица за 2011. годину за Хрватску

	ЕУ – ИПА помоћ		Национално суфинансирање		Укупно	
	ЕУР (а)	% ⁽¹⁾	ЕУР (б)	% ⁽¹⁾	ЕУР (ц)=(а)+(б)	% ⁽²⁾
Приоритетна оса 1	450.000	85%	79.411,76	15%	529.411,76	45%
Приоритетна оса 2	450.000	85%	79.411,76	15%	529.411,76	45%
Приоритетна оса 3	100.000	85%	17.647,06	15%	117.647,06	10%
УКУПНО	1.000.000	85%	176.470,58	15%	1.176.470,58	100%

⁽¹⁾ Изражено у % укупног износа (ИПА и Национално суфинансирање) (стубац (ц))

⁽²⁾ Изражено у % укупног износа ступца (ц). Означава релативну вриједност сваког приоритета у поређењу са укупним фондом (ИПА + Национално)

3.4. Индикативна финансијска таблица за 2011. годину за Босну и Херцеговину

	ЕУ – ИПА помоћ		Национално суфинансирање		Укупно	
	ЕУР (а)	% ⁽¹⁾	ЕУР (б)	% ⁽¹⁾	ЕУР (ц)=(а)+(б)	% ⁽²⁾
Приоритетна оса 1	450.000	85%	79.411,76	15%	529.411,76	45%
Приоритетна оса 2	450.000	85%	79.411,76	15%	529.411,76	45%
Приоритетна оса 3	100.000	85%	17.647,06	15%	117.647,06	10%
УКУПНО	1.000.000	85%	176.470,58	15%	1.176.470,58	100%

⁽¹⁾ Изражено у % укупног износа (ИПА и Национално суфинансирање) (стубац (ц))

⁽²⁾ Изражено у % укупног износа стубца (ц). Означава релативну вриједност сваког приоритета у поређењу са укупним фондом (ИПА + Национално)

3.5. Принцип суфинансирања који се примјењује на пројекте финансиране у оквиру програма

Допринос ЕУ израчунат је у односу на прихватљиве издатке, који се за „Прекогранични програм Хрватска – Босна и Херцеговина“ заснивају на укупним издацима, према споразуму између земаља учесница, који су утврђени у прекограничном програму.

Допринос ЕУ на нивоу приоритетне осе не смије прећи крајњу границу од 85% прихватљивих издатака.

Допринос ЕУ за сваку приоритетну осу не смије бити испод 20% прихватљивих издатака.

Примјењују се одредбе члана 90. ИПА Проведбене уредбе.

Суфинансирање у оквиру Приоритетне осе 1 и 2 обезбиједиће крајњи корисници бесповратних средстава и та средства могу да долазе из јавних или приватних фондова. Суфинансирање у оквиру Приоритетне осе 3 (Техничка помоћ) обезбиједиће се националним јавним средствима.

4. ПРОВЕДБЕНЕ СТРУКТУРЕ

4.1. Начин провођења

Дио овог програма који се односи на Хрватску проводи се у складу са чланом 53.ц Финансијске уредбе³ и односним одредбама Проведбених правила⁴. Држава корисница ће се и даље побринути да се услови из члана 56. Финансијске уредбе поштују све вријеме.

³ Уредба (ЕЦ, Еуратом) бр. 1605/2002 (ОЈ Л 248, 16.9.2002, стр. 1.)

⁴ Уредба (ЕЦ, Еуратом) бр. 2342/2002 (ОЈ Л 357, 31.12.2002, стр. 1.)

Ex-ante контрола од стране Комисије примјењује се у складу са Одлуком Комисије о преносу овлашћења за управљање у складу са чланом 14. ИПА provedбене уредбе.

Дио овог програма који се односи на Босну и Херцеговину проводи Европска комисија на централизованом бази у складу са чланом 53.а Финансијске уредбе⁵ и односним одредбама Проведбених правила⁶.

У случају централизованог управљања, улога Комисије у одабиру активности у оквиру прекограничног програма међу државама корисницама наведена је у члану 140. Проведбене уредбе о програму ИПА.

4.2. Општа правила за поступке набавке и додјеле бесповратних средстава

Набавка сlijеди одредбе Дијела другог, Главе IV Финансијске уредбе и Дијела другог, Главе III, Поглавља 3. њених Проведбених правила као и правила и поступке за уговоре о пружању услуга, набавци роба и уступању радова који се финансирају из општег буџета Европских заједница у сврху сарадње са трећим земљама (Ц(2007)2034), који је Комисија усвојила 24. маја 2007. године.

Поступци додјеле бесповратних средстава сlijеде одредбе Дијела првог, Главе VI Финансијске уредбе и Дијела првог, Главе VI њених Проведбених правила.

Према потреби, наручиоци користе и стандардне предлошке и моделе који олакшавају примјену претходно наведених правила из „Практичног водича кроз процедуре уговарања помоћи ЕУ трећим земљама“ („Практични водич“), како је објављен на веб-страницама EuropeAid⁷ на дан покретања поступка набавке или додјеле бесповратних средстава.

4.3. Процјена утицаја на околиш и очување природе

Сва улагања се проводе у складу са релевантним законодавством ЕУ о заштити околиша.

Поступци за процјену утицаја на околиш, како је наведено у директиви о Процјени утицаја на околиш (ЕИА),⁸ у потпуности се примјењују на све инвестиционе пројекте у оквиру ИПА-е. Уколико директива о ЕИА није још у потпуности пренијета, поступци би требало да буду слични онима утврђеним у претходно наведеној директиви.

⁵ Уредба (ЕЦ, Еуратом) бр. 1605/2002 (ОЈ Л 248, 16.9.2002, стр. 1.)

⁶ Уредба (ЕЦ, Еуратом) бр. 2342/2002 (ОЈ Л 357, 31.12.2002, стр. 1.)

⁷ Тренутна адреса:

http://ec.europa.eu/europeaid/work/procedures/implementation/practical_guide/index_en.htm

⁸ Директива Савјета 85/337/ЕЕЗ-а од 27. јуна 1985. о процјени учинака одређених јавних и приватних пројеката на околиш (СЛ Л 175, 5.7.1985., стр. 40.)

Уколико постоји вјероватност да би пројекат могао да утиче на локалитете од значаја за очување природе, извршиће се одговарајућа процјена очувања природе, која је једнака оној из члана 6. Директиве о стаништима⁹.

5. НАДЗОР И ЕВАЛУАЦИЈА

5.1. Надзор

Провођење прекограничног програма надзираће Заједнички надзорни одбор из члана 142. Проведбене уредбе о програму ИПА, успостављен уз учествовање земаља корисника, а који укључује и представнике Комисије.

У Хрватској, провођење овог програма пратиће се кроз надзорни одбор за програм ИПА у складу са чланом 58. ИПА provedбене уредбе.

Надзорни одбор за програм ИПА процјењује ефикасност, квалитет и усклађеност провођења програма да би се обезбиједило постизање циљева програма и повећала економичност пружене помоћи.

У Босни и Херцеговини Комисија може да предузме све мјере које сматра нужним за надзор односног програма.

5.2. Евалуација

Програми су предмет евалуација у складу са чланом 141. Проведбене уредбе о програму ИПА, са циљем побољшања квалитета, ефикасности и досљедности помоћи из средстава Заједнице и стратегије и провођења прекограничних програма.

Привремену евалуацију сваког од 8 ЦБЦ програма између земаља кандидаткиња – потенцијалних кандидаткиња проводе (2010.) независни евалуатори под одговорношћу Комисије (ДГ за проширење). Завршни извјештаји о евалуацији биће доступни крајем 2010., почетком 2011.

6. РЕВИЗИЈА, ФИНАНСИЈСКА КОНТРОЛА И МЈЕРЕ ЗА СУЗБИЈАЊЕ ПРЕВАРА

Рачуни и пословање свих страна укључених у провођење овог програма, као и уговори и споразуми којима се проводи овај програм, предмет су, са једне стране, надзора и финансијске контроле од стране Комисије (укључујући Европску канцеларију за борбу против превара), која може да проводи контроле по свом нахођењу, било сама или путем вањског ревизора и, са друге стране, ревизија од стране Европског суда ревизора. Ово

---

⁹ Директива Савјета 92/43/ЕЕЗ-а од 21. маја 1992. о очувању природних станишта и дивље фауне и флоре (СЛ Л 206, 22.7.1992.)

укључује мјере као што је *ex-ante* верификација тендера и уговарања које врши Делегација Европске уније у држави корисници.

Да би се обезбиједила ефикасна заштита финансијских интереса Европске уније, Европска комисија (укључујући Европску канцеларију за борбу против превара) може да проводи контроле на терену и инспекције у складу са процедурама предвиђеним Уредбом Савјета (ЕЦ, Еуратом) 2185/96¹⁰.

Горе описане контроле и ревизије примјениве су на све уговараче, подуговараче и кориснике бесповратних средстава који примају новчану помоћ Европске уније.

6.2 Финансијска усклађења

У Хрватској, национални службеник за овјеравање, који на првом степену носи одговорност за истраживање свих неправилности, извршава финансијска усклађења у случајевима када се открију неправилности или немар у вези са провођењем овог програма, отказивањем све или дијела помоћи Заједнице. Национални службеник за овјеравање узима у обзир врсту и тежину неправилности и финансијски губитак помоћи Заједнице.

У случају неправилности, укључујући немар и превару, национални званичник за овјеравање извршава поврат помоћи Заједнице плаћене кориснику у складу са националним поступцима поврата.

6.3. Ток ревизије

У Хрватској, национални службеник за овјеравање обезбјеђује доступност свих релевантних информација да би све вријеме био обезбијеђен довољно детаљан ток ревизије. Те информације укључују документован доказ овјеравања захтјева за плаћање, обрачуна и плаћања таквих захтјева, и поступања са авансима, гаранцијама и дуговима.

6.4. Мјере спречавања

Хрватска обезбјеђује истраживање и ефикасно поступање са сумњивим случајевима преваре и неправилности те обезбјеђује функционисање механизма контроле и извјештавања који су једнаки онима из Уредбе Комисије бр. 1828/2006¹¹. Сви сумњиви или стварни случајеви преваре и неправилности, као и све предузете мјере у вези са њима, морају се пријавити службама Комисије без одгањања. Уколико нема сумњивих или стварних случајева преваре или неправилности за пријавити, држава корисница извјештава Комисију о тој чињеници у року два мјесеца након завршетка сваког тромјесечја.

Неправилност означава свако кршење одредбе важећих правила и уговора, као последица радње или пропуста привредног субјекта, а које има, или може да има за

¹⁰ Уредба Савјета (ЕЦ, Еуратом) бр. 2185/96 (ОЈ Л 292; 15.11.1996; стр. 2.)

¹¹ ОЈ Л 371, 27.12.2006., стр. 1.

посљедицу учинак на општи буџет Европске уније кроз неоправдану трошковну ставку за општи буџет.

Превара означава сваку намјерну радњу или пропуст који се односи на: употребу или представљање лажних, нетачних или непотпуних изјава или докумената, чија је посљедица криво дозначавање или противзаконито задржавање средстава из општег буџета Европске уније или буџета којима управља Европска унија, или се њима управља у њено име; прикривање информација чиме се крши одређена обавеза са истим учинком; погрешна примјена таквих средстава у сврхе различите од оних за које су првобитно додијељена.

Држава корисница предузима све потребне мјере за спречавање и сузбијање случајева активне и пасивне корупције у свим фазама поступка набавке или поступка додјеле бесповратних средстава, као и током провођења односних уговора.

Активна корупција дефинише се као нечија намјерна радња којом се службенику, за њега или за трећу страну, обећава или даје, непосредно или путем посредника, предност било које врсте да би дјеловао или се суздржао од дјеловања у складу са својом обавезом, или обављао своје функције противно службеним дужностима на начин који штети, или ће вјероватно штетити, финансијским интересима Европске уније.

Пасивна корупција дефинише се као намјерна радња званичника, који непосредно или путем посредника, тражи или прима предности било које врсте, за себе или трећу страну, или прихваћа обећање о таквој предности, да би дјеловао или се суздржао од дјеловања у складу са својом дужности или обављао своје функције противно службеним дужностима на начин који штети или ће вјероватно штетити финансијским интересима Европске уније.

Органи државе кориснице, укључујући особље надлежно за провођење програма, обавезују се такође да ће предузети све потребне мјере предострожности да би се избјегао ризик од сукоба интереса, те одмах извјештавају Комисију о сваком сукобу интереса или ситуацији која би могла да доведе до таквог сукоба.

6.5. Финансијске исправке

Да би се обезбиједило да се средства користе у складу са важећим правилима, Комисија у Хрватској примјењује поступке обрачуна или механизме финансијских исправака у складу са чланом 53.ц став 2. Финансијске уредбе те како је наведено у Оквирном споразуму склопљеном између Комисије и Хрватске.

До финансијског исправка може доћи услјед следећег:

- утврђивања специфичне неправилности, укључујући превару; или
- утврђивања слабости или недостатка у системима управљања и контроле државе кориснице.

Уколико Комисија открије да су издаци из овог програма настали на начин којим се крше важећа правила, одлучује које износе треба искључити из финансирања Заједнице.

Израчунае и утврђивање свих таквих исправака, као и повезаних поврата, извршава Комисија према критеријумима и поступцима из ИПА provedбене уредбе.

7. НЕЗНАТНА ПРЕРАСПОДЈЕЛА СРЕДСТАВА

Национални службеник за овјеравање (АОД), или национални службеник за овјеравање поддеlegerирањем (АОСД), у складу са делегирањем овлашћења које му повјери АОД, у складу са принципима прописног финансијског управљања, може да изврши незнатне прерасподјеле средстава без потребе за мијењањем одлуке о финансирању. У овом контексту, кумулативне прерасподјеле које не прелазе 20% укупног износа алоцираног за програм, зависно од лимита од 4 милиона ЕВР, неће се сматрати знатним, под условом да оне не утичу на природу и циљеве програма. Одбор ИПА биће обавијештен о горњој прерасподјели средстава.

8. ОГРАНИЧЕНА ПРИЛАГОЂАВАЊА У ПРОВОЂЕЊУ ПРОГРАМА

Ограничене промјене у провођењу овог програма које утичу на елементе наведене у члану 90. Правила о провођењу за Уредбу о финансирању, која су индикативне природе¹², може да изврши овлашћени службеник за овјеравање делегирањем (АОД), или овлашћени службеник за овјеравање поддеlegerирањем (АОСД), у складу са делегацијом овлашћења које на њега преноси АОД, у складу са принципима прописног финансијског управљања без потребе за измијењеном и допуњеном одлуком о финансирању.

---

¹² Ови најважнији елементи су индикативне природе, за бесповратна средства, индикативни износ позива за приједлоге и, за набавку, индикативни број и врста предвиђених уговора и индикативни временски оквир за покретање процедура набавке.

ПРИЛОГ А2:

**Ревидирани Програм прекограничне сарадње 2007-2013
ИПА ЦБЦ Хрватска – Босна и Херцеговина**

Инструмент за претприступну помоћ (ИПА)

Прекогранични програм Хрватска – Босна и Херцеговина 2007-2013

-Ревидирана верзија од 26. октобра 2009. -

[за период 2007-2011]

САДРЖАЈ

СКРАЋЕНИЦЕ.....	4
ОДЈЕЉАК I УВОД И РЕЗИМЕ	5
1.1 Увод у прекогранични програм.....	5
1.2 Програмска област.....	5
1.3 Искуство у прекограничној сарадњи.....	44
1.4 Сечено искуство.....	45
1.5 Резиме заједничког процеса израде програма.....	46
1.6 Кратак преглед предложене програмске стратегије.....	48
ОДЈЕЉАК II СИТУАЦИОНА И SWOT АНАЛИЗА.....	50
2.1 Програмске и сусједне области.....	50
2.2 Опис пограничног региона.....	50
2.2.1 Историја.....	Error! Bookmark not defined.
2.2.2 Географске карактеристике.....	51
2.2.3 Демографија.....	51
2.2.4 Етничке мањине.....	52
2.2.5 Инфраструктура.....	52
2.3 Привреда.....	53
2.3.1 Пољопривреда и рурални развој.....	54
2.3.2 МСП.....	54
2.3.3 Туризам.....	55
2.4 Људски ресурси.....	55
2.4.1 образовање, истраживање и развој.....	55
2.4.2 Тржиште радне снаге.....	56
2.5 Околиш.....	19
2.6 Култура.....	57
2.7 SWOT анализа.....	58
ОДЈЕЉАК III СТРАТЕГИЈА ПРОГРАМА	63
3.1 Општи циљ.....	63
3.2 Усаглашеност са програмима ЕУ и државним програмима.....	65
3.2.1 Државни програми – Хрватска.....	65
3.2.2 Државни програми – Босна и Херцеговина.....	66
3.3 Усаглашеност са другим политикама Заједнице.....	67
3.4 Опис приоритета и мјера.....	68
3.4.1 Приоритет 1: Стварање заједничког економског простора.....	68
3.4.2 Приоритет 2: Бољи квалитет живота и социјалне кохезије.....	73
3.4.3 Приоритет 3: Техничка помоћ.....	77
3.5 Преглед приоритета и мјера.....	81
3.6 Показатељи.....	82
3.7 Финансијски план.....	85
3.8 Дозвољени расходи.....	50

ОДЈЕЉАК IV	ОДРЕДБЕ О РЕАЛИЗАЦИЈИ.....	50
4.1	Структуре и органи програма.....	89
4.1.1	Оперативне структуре (ОС) у земљама корисницима.....	89
4.1.2	Заједнички надзорни одбор (ЈМЦ).....	91
4.1.3	Заједнички технички секретаријат (ЈТС).....	93
4.1.4	Улога Комисије.....	94
4.2	Процедуре израде програма, одабира и додјеле средстава.....	94
4.2.1	Заједнички стратешки пројекти.....	94
4.2.2	Позиви за подношење приједлога пројеката.....	94
4.2.3	Одабир пројеката након јединственог позива за подношење приједлога пројеката.....	95
4.3	Процедуре финансирања и контроле.....	97
4.3.1	Одлука о финансирању и склапање уговора.....	97
4.3.2	Државно суфинансирање.....	97
4.3.3	Финансијско управљање, плаћања и контрола.....	97
4.4	Реализација пројекта.....	97
4.4.1	Пројекат.....	97
4.4.2	Пројектни партнери и њихова улога у заједничкој реализацији пројекта.....	98
4.5	Праћење и вредновање.....	60
4.5.1	Праћење на нивоу пројекта.....	60
4.5.2	Праћење програма.....	60
4.5.3	Вредновање програма.....	60
4.5.4	Информисање и публицитет.....	99
АНЕКСИ	.....	101
АНЕКС 1	.....	101
АНЕКС 2	.....	103
АНЕКС 3	.....	105
АНЕКС 4	.....	107

СКРАЋЕНИЦЕ

БиХ	Bosnia and Herzegovina / Босна и Херцеговина
ЦАРДС	Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilisation / Програм помоћи Европске заједнице за обнову, развој и стабилизацију
ЦБЦ	Cross-border cooperation / Прекогранична сарадња
ЦфП	Call for Proposals / Позив за подношење приједлога пројеката
ЦРО	Croatia / Хрватска
ДЕИ	Directorate for European Integration / Дирекција за европске интеграције
ЕЦ	European Commission / Европска комисија
ЕУД	European Commission Delegation / Делегација Европске уније
ЕРДФ	European Regional Development Fund / Европски фонд за регионални развој
ЕСФ	European Social Fund / Европски социјални фонд
ГДП	Gross Domestic Product / Бруто домаћи производ
ГФА	Guidelines for Applicants / Смјернице за подносиоце приједлога пројеката
ИМВГ	Inter-ministerial working group (in Croatia) / Међуминистарска радна група (у Хрватској)
ИПА	Instrument for Pre-accession / Инструмент за претприступну помоћ
ЈДТ	Joint Drafting Team / Заједнички тим за израду приједлога програма
ЈМЦ	Joint Monitoring Committee / Заједнички надзорни одбор
ЈПЦ	Joint Programming Committee / Заједнички одбор за израду програма
ЈСЦ	Joint Steering Committee / Заједнички управни одбор
ЈТС	Joint Technical Secretariat / Заједнички технички секретаријат
МРДФВМ	Ministry of Regional Development, Forestry and Water Management / Министарство регионалног развоја, шумарства и водне привреде
НУТС	Nomenclature of Territorial Units for Statistics / Номенклатура просторних јединица за статистику
ПХАРЕ	Poland and Hungary Assistance for the Reconstruction of the Economy / Програм за обнову привреде Пољске и Мађарске
Р&Д	Research and Development / Истраживање и развој
ТА	Technical Assistance / Техничка помоћ

ОДЈЕЉАК I УВОД И РЕЗИМЕ

1.1 Увод у прекогранични програм

Овај документ представља прекогранични програм између Хрватске и Босне и Херцеговине који ће се реализовати током периода од 2007. до 2013. године. То је стратешки документ заснован на заједничком планирању хрватске и босанске стране. Програм је подржан компонентом II (прекогранична сарадња) *Инструмента за претприступну помоћ (ИПА)* Европске уније, у оквиру које је 6 милиона евра додијељено за прве три године. Додатних 1.058.823 евра биће обезбијеђено од стране партнерских земаља, углавном од корисника програма у пограничном региону.

Граница између Хрватске и Босне и Херцеговине дуга је преко 1.000 km. Упркос разнородности области, погранични региони суочавају се са сличним изазовима: пад привреде који се повезује са пропадањем традиционалне индустрије/тржишта уочи распада Југославије, миграције великог обима у току и последице рата уз сталан пад популације од тада и велика штета нанесена јавној инфраструктури која је само дјеломично санирана недовољним инвестицијама. Сукоб и његове последице врло негативно су утицале на традиционалне привредне и културне везе пограничних области ових двију земаља. Овај програм стога планира да оживи те бивше прекограничне везе и активности тако што ће се позабавити неким од заједничких друштвено-економских и еколошких питања.

1.2 Програмска област

Програмску област чине 'програмски' и 'сусједни' региони, дефинисани члановима 88. и 97. Уредбе за реализацију ИПА-е. Ти региони, који су одабрани на састанку *Заједничког одбора за израду програма* (види Одјељак 1.4), одржаном 20. априла у Сарајеву, те допуњени на састанку *Заједничког надзорног одбора* одржаном у Сарајеву 26. октобра 2009., наведени су у даљњем тексту.

Програмска област	<i>Релевантни чланови Уредбе Савета (ЕЦ) бр. 1085/2006 којом се успоставља инструмент за претприступну помоћ (ИПА)</i>	
ХРВАТСКА		
	Члан 88. Програмска област	Члан 97. Сусједна област
Вуковарско-сријемска жупанија	*	
Бродско-посавска жупанија	*	
Сисачко-мославачка жупанија	*	
Карловачка жупанија	*	
Личко-сењска жупанија	*	
Задарска жупанија	*	
Шибенско-книнска жупанија	*	
Сплитско-далматинска жупанија	*	
Дубровачко-неретванска жупанија	*	
Осјечко-барањска жупанија		*

Пожешко-славонска жупанија		*
Загребачка жупанија		*
Бјеловарско-билогорска жупанија		*
Приморско-горанска жупанија		*
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА¹³		
	Члан 88. Програмска област	
Регије Босне и Херцеговине	<ul style="list-style-type: none"> • Сјевероисток: Бијељина, Теочак, Угљевик, Лопаре, Тузла, Лукавац, Челић, Брчко Дистрикт БиХ, Сребреник, Петрово, Грачаница, Добој Исток, Градачац, Пелагићево, Доњи Жабар, Орашје, Домањевац-Шамац, Шамац, Модрича, Вукосавље, Оџак, Босански Брод, Сребреница, Братунац, Милићи, Хан Пијесак, Власеница, Кладањ, Шековићи, Калесија Осмаци, Зворник, Бановићи, Живинице, Сапна. • Сјеверозапад: Прњавор, Србац, Лакташи, Челинац, Котор Варош, Скендер Вакуф/Кнежево, Добретићи, Шипово, Јајце, Језеро, Мркоњић Град, Бања Лука, Босанска Градишка, Босанска Дубица, Приједор, Оштра Лука, Сански Мост, Кључ, Кључ/Рибник, Мркоњић Град/Власиње, Гламоч, Босанско Грахово, Дрвар, Источни Дрвар, Петровац-Дринић, Босански Петровац, Босанска Крупа, Крупа на Уни, Нови Град, Костајница, Бужим, Велика Кладуша, Цазин, Бихаћ, Добој, Дервента. • Херцеговина: Прозор/Рама, Коњиц, Невесиње, Гацко, Билећа, Требиње, Равно, Љубиње, Берковићи, Мостар, Јабланица, Купрес, Купрес (РС), Томиславград, Посушје, Широки Бријег, Читлук, Столац, Неум, Чапљина, Љубушки, Груде, Ливно, Источни Мостар. <p style="text-align: center;">Члан 97. Сусједна област</p> <ul style="list-style-type: none"> • Централна БиХ: Добој Југ, Какањ, Маглај, Тешањ, Усора, Завидовићи, Зеница, Жепче, Бугојно, Бусовача, Доњи Вакуф, Горњи Вакуф-Ускопље, Нови Травник, Травник, Витез, Теслић 	

Програмска област обухваћа 9 хрватских жупанија (еквивалентне НУТС III) и 3 регије у БиХ (еквивалентне НУТС III просторној квалификацији) које обухваћају 95 општина.

Надаље, програм укључује пет додатних хрватских жупанија (еквивалентне НУТС III) као сусједних области: Осјечко-барањска, Бјеловарско-билогорска, Пожешко-славонска, Загребачка¹⁴ и Приморско-горанска жупанија. Аргумент за укључивање ових региона у програмску област је првенствено то што оне имају заједничке демографске, привредне, географске и културолошке карактеристике.

Загребачка жупанија укључује метрополитанско подручје Загреба (искључујући град Загреб), гдје ријека Сава представља најважнији ријечни систем, који прави природну границу са БиХ у сјеверном дијелу програмске области. Осим тога, Загребачка жупанија је тијесно повезана са Сисачко-мославачком жупанијом кроз процес реализације развојних пројеката као што су, између осталих, изградња новог аутопута А 11, који се спаја са саобраћајницама из сјевероисточног дијела БиХ.

Приморско-горанска жупанија је сусједна Карловачкој жупанији, гдје обе жупаније обухваћају природни регион Хрватске познат као Горски Котар са значајним потенцијалом за дрвну индустрију и рекреацију. Горски котар је и природно станиште бројних угрожених врста (Натура 2000) које интензивно мигрирају са Динарских планина преко Горског Котара у сјеверозападну БиХ и назад. Поред тога, у овој области Хрватске налази се ријечни систем Купе, Коране (ријека која представља границу са БиХ), Добре и Мрежнице.

Приморско-горанска жупанија такође има и стратешки значај за територију Хрватске јер као дио саобраћајног система повезује континентални дио Хрватске и обални појас у виду аутопута Загреб – Карловац – Ријека, а планира се и брза жељезница на истом путном правцу, која би требало да почне да се користи од 2013. године. У том смислу, Карловачка жупанија и Бихаћко-цазинска област у сјеверозападном дијелу БиХ представљају природну унутрашњост најважније хрватске луке Ријеке и обалног појаса који је окружује.

Програмска област обухваћа и регију Централне БиХ као сусједну област у Босни и Херцеговини. Регион Централне БиХ обухваћа слједећих 16 (шеснаест) општина: Добој Југ, Какањ, Маглај, Тешањ, Усора, Завидовићи, Зеница, Жепче, Бугојно, Бусовача, Доњи Вакуф, Горњи Вакуф-Ускопље, Нови Травник, Травник, Витез и Теслић. Аргумент за укључивање овог региона у програмску област је, прије свега, чињеница да се традиционално јаке економске, историјске и културне везе између региона централне БиХ и локалних заједница у Хрватској виде као солидна основа за будућу сарадњу у овим областима. Очекује се да ће се добре путне везе између сјеверног дијела програмске области у Хрватској и региона Централне БиХ додатно побољшати кроз коридор Vц, што ће довести до зближавања локалних заједница двију земаља. Учешће региона Централне БиХ у укупном извозу Федерације БиХ процјењује се на 33%, а 25% овог учешћа је повезано са извозом у Хрватску. Такође, већински увоз / извоз на овим просторима пролази кроз луку Плоче у Хрватској која је важан аргумент за сарадњу региона Централне БиХ са јужним дијелом програмске области у Хрватској. Укључивање овог региона у програмску област представља прилику за заједничке активности на социоекономском развоју у ширем подручју, доприносећи заједничком

интересу обје земље у поновном успостављању покиданих веза између људи са обје стране границе.

1.3 Искуство у прекограничној сарадњи

Претходно искуство Хрватске у прекограничним и међудржавним пројектима и програмима:

Реализирани пројекти:

- ЦАРДС 2001 „Јачање стратегије и капацитета за сарадњу пограничних региона“ (Идентификовање будућих пограничних пројеката са Србијом, Црном Гором, Босном и Херцеговином)
- ЦАРДС 2002 „Јачање стратегије и капацитета за регионални развој“ (Институционални аранжмани за управљање ЦБЦ-ом)
- ЦАРДС 2003 „Регионални развој локалних пограничних области“ (програм додјеле бесповратних средстава са Словенијом)
- ЦАРДС 2003 „Техничка помоћ за вођење сусједских програма“ (Подршка ЈТС-у за трилатерални програм Хрватска-Словенија-Мађарска)

Пројекти који се тренутно реализују:

- ЦАРДС 2004 „Јачање институција и капацитета за ЦБЦ“ (подршка МРРШВГ-у¹⁵)
- ЦАРДС 2004 „Сарадња пограничног региона“ (програм додјеле бесповратних средстава са Србијом, Босном и Херцеговином и Црном Гором)
- Пхаре 2005 „Прекогранична сарадња између Хрватске, Словеније и Мађарске“ (трилатерални програм додјеле бесповратних средстава)
- ПХАРЕ 2005 „Програм јадранске прекограничне сарадње између Хрватске и Италије, Пхаре ЦБЦ / ИНТЕРРЕГ III А – Нови програм јадранског сусједства“ (програм додјеле бесповратних средстава)
- Пхаре 2006 „Прекогранична сарадња између Хрватске, Словеније и Мађарске“ (програм додјеле бесповратних средстава)
- Пхаре 2006 „Програм јадранске прекограничне сарадње између Хрватске и Италије, Пхаре ЦБЦ / ИНТЕРРЕГ III А – Нови програм јадранског сусједства“ (програм додјеле бесповратних средстава)
- Међудржавни програм који обухваћа средњоевропски, јадрански, дунавски и простор југоисточне Европе (ЦАДСЕС) (програм додјеле бесповратних средстава)

Претходно искуство Босне и Херцеговине у прекограничним и међудржавним пројектима и програмима:

Пројекти који се тренутно реализују:

- ЦАРДС 2004-6 „Програм јадранског сусједства“ (програм додјеле бесповратних средстава)
- Међудржавни програм ЦАДСЕС (програм додјеле бесповратних средстава)

Иако обје земље имају искуства у програмима прекограничне сарадње (ЦБЦ) које финансира ЕУ са другим земљама, оне међусобно имају ограничено искуство у таквој сарадњи. Током периода од 2004. до 2006. године, само програм додјеле бесповратних средстава под називом 'Сарадња између прекограничних региона са Србијом, Црном Гором и Босном и Херцеговином' (који је финансиран из дотације Хрватског ЦАРДС-а 2004) има хрватске и босанске партнере. Овај програм додјеле бесповратних средстава

још увијек се оцјењује, те је тачан број бесповратних дотација које ће бити додијељене још увијек непознат. Надаље, програм јадранске прекограничне сарадње ИНТЕРРЕГ III А финансирао је 7 пројеката (од њих 36 са хрватским корисницима) који укључују хрватско-босанска партнерства, али само 5 таквих има партнере у оквиру програмске области. Додатних 39 пројеката са хрватским и босанским партнерима је у процедури склапања уговора на основу другог позива за подношење приједлога пројеката за јадрански програм.

1.4 Стечено искуство

Хрватске заинтересоване стране први пут су имале могућност да учествују у прекограничним пројектима 2003. године у оквиру програма прекограничне сарадње са Мађарском, Словенијом и Италијом. Захваљујући тим почетним прекограничним пројектима, хрватски партнери су стекли знање и вјештине уз помоћ својих прекограничних партнера, те ојачали капацитете да могу независно да припреме и реализују предстојеће пројекте ЦБЦ.

Увођењем Нових партнерстава (НП) у сусједству у периоду од 2004. до 2006. године, повећала су се средства за хрватске партнере, те се стога повећао и интерес многих локалних заинтересованих страна уз границе са Мађарском, Словенијом и Италијом.

У првим позивима за подношење приједлога пројеката у оквиру НП Словенија/Мађарска/Хрватска и јадранског НП-а, бројне општине и грађанска удружења успјешно су се ангажовала на прекограничној сарадњи са својим партнерима показавши своје капацитете за припремање и реализацију пројеката које је финансирала ЕУ.

У другом кругу позива за подношење приједлога пројеката у оквиру два НП-а, поднесен је још већи број приједлога пројеката. Међутим, само мали број приједлога био је задовољавајућег квалитета.

Стога се може закључити да у одређеној мјери постоји интерес и капацитети у областима које граниче са државама чланицама ЕУ. Ипак, капацитете је потребно ојачати, посебно имајући на уму повећање средстава доступних у оквиру прекограничних програма ИПА-е.

Са друге стране, хрватске заинтересоване стране на источним границама (које не граниче са државама чланицама ЕУ) имају врло ограничено искуство у прекограничној сарадњи. Хрватске жупаније које граниче са БиХ, Србијом и Црном Гором први пут су имале прилику да се пријаве за мале пројекте ЦБЦ у другој половини 2006. године. Из тог искуства је видљиво да постоји општи недостатак знања и капацитета за припремање и вођење пројеката, а заинтересованим странама било је тешко да нађу партнере са друге стране границе.

Може се закључити да жупаније које граниче са државама чланицама ЕУ имају више капацитета и знања о ЦБЦ него жупаније које граниче са државама које нису чланице ЕУ, чије је искуство још увијек минимално или га уопште немају.

У оквиру постојећих програма, корисници пројеката су се углавном бавили пројектима малог обима. Додјела релативно већих бесповратних средстава, која ће бити доступна кроз програме прекограничне сарадње у оквиру ИПА-е, представљаће прави изазов за многе заинтересоване стране чији су финансијски капацитети мали.

У времену до 2004. године, заинтересоване стране БиХ учествовале су у 17 пројеката у оквиру програма ИНТЕРРЕГ III А, углавном доприносећи „у природи“. Већина њих су само формално били укључени у пројекте прекограничне сарадње са талијанским

партнерима као вођама, али искуства стечена у том периоду и везе успостављене са партнерима из Италије представљају добру основу за наставак сарадње.

Прво право искуство у прекограничној сарадњи стечено је у посљедњем Позиву за подношење приједлога пројеката за два Нова програма сусједства, у којима је БиХ учествовала у периоду од 2004. до 2006. године: Нови програм јадранског сусједства ИНТЕРРЕГ III А и међудржавни програм ИНТЕРРЕГ III Б ЦАДСЕС.

Резултат посљедњег Позива за достављање приједлога пројеката Програма ЦАДСЕС била су два пројекта која су обухватила партнере из БиХ са захтјевом за финансирање средствима регионалног ЦАРДС-а за 2004-2006, док је од 93 одобрена пројекта у оквиру Новог програма јадранског сусједства, 28 пројеката обухватило партнере из БиХ са таквим захтјевом. Број достављених пројеката показао је да постоји велики интерес партнера из БиХ за ову врсту програма. Међутим, разумијевање услова у вези са модалитетима, квалитетом и величином пројеката за Нови програм сусједства који указују на ниво активности које треба реализовати у БиХ остало је на ниском степену.

По питању прекограничне сарадње у интерним границама, узевши у обзир почетни степен ових програма, прерано је за одређивање стечених искустава, али је вриједно спомена да заиста постоји заинтересованост на локалном нивоу, па чак и поједине иницијативе за почетак сарадње преко граница. Са друге стране, додјела релативно већих бесповратних средстава, доступних у оквиру Програма ИПА ЦБЦ, представљаће прави изазов за многе заинтересоване стране чији су финансијски капацитети мали.

1.5 Резиме заједничког процеса израде програма

Процес разраде Програма прекограничне сарадње у оквиру ИПА-е између Хрватске и Босне и Херцеговине започео је 22. децембра 2006. године првим билатералним састанком између представника државних институција одговорних за реализацију компоненте II ИПА-е. На том састанку разматрана је и договорена разрада програма између двију страна.

Први састанак *Заједничког одбора за израду програма* (ЈПЦ) одржан је 22. марта 2007. године. Тада је усвојено чланство ЈПЦ и пословник, те је одобрен мандат и чланство *Заједничког тима за израду приједлога програма* (ЈДТ). Опис и задаци ових двију заједничких структура које су на тај начин основане су сљедећи:

▪ *Заједнички одбор за израду програма:*

Заједнички одбор за израду програма (ЈПЦ) је заједнички орган са правом одлучивања, основан на почетку процеса израде програма, чији мандат траје од почетка процеса израде програма до коначног подношења програма Европској комисији. ЈПЦ се састоји од представника хрватских и босанских државних власти које су задужене за реализацију компоненте II ИПА-е заједно са регионалним властима из пограничних региона који се квалификују за учешће у програму. Чланови ЈПЦ-а номинирани су од стране институција из којих долазе, те су овлашћени да учествују у процесу одлучивања.

Главни задаци:

- Потврдити чланове ЈПЦ-а када их свака земља номинује
- Договорити радне процедуре ЈПЦ-а (усвајање пословника)

- Разматрати и постићи споразум о свим фазама припреме програма
- Дати јасне смјернице ЈДТ-у о припреми програма и његових додатака
- Обезбједити благовремену припрему свих фаза програма и одговарајућих додатака

• *Заједнички одбор за израду приједлога програма*

Заједнички одбор за израду приједлога програма (ЈДТ) је заједнички технички орган који је ЈПЦ основао на почетку процеса израде програма, чији мандат траје од почетка процеса израде програма до усвајања коначног програма од стране ЈПЦ-а. ЈДТ се састоји од представника државних институција које су задужене за прекограничну сарадњу, уговорену између ТА и представника регионалних власти. Главни посао ЈДТ-а (види доље) урадили су представници државних институција и ТА. Регионални представници су били одговорни за обезбјеђивање тачности регионалних података и њихову анализу, давање доприноса и коментара у свакој фази разраде програма и учешће у радионицама за консултације.

Главни задаци:

- Прикупити све релевантне податке за разраду програма
- Написати текстове за сва поглавља и одговарајуће додатке у складу са смјерницама ЈПЦ-а
- Организовати и водити процес консултација са свим релевантним институцијама на државном, регионалном и локалном нивоу
- Унаприједити текстове у складу са процесом партнерских консултација (види доље) и са доприносом ЈПЦ-а
- Благовремено припремити све релевантне документе (израдити текстове) за састанке ЈПЦ-а

Поред представника локалних, регионалних и државних власти укључених у чланство ЈПЦ-а и ЈДТ-а, договорене су и консултације са ширим кругом партнера из јавног, грађанског и приватног сектора, путем регионалних радионица и анкетних упитника. Састав ЈПЦ-а, ЈДТ-а и партнерских група дат је у Анексу 1.

Други састанак *Заједничког одбора за праћење* одржан је 26. октобра 2009. у Сарајеву и на овом састанку усвојене су предложене измјене за ревизију Програма (у суштини ажурирање финансијске табеле да би се укључила издвајања и за 2010-2011). На овом састанку регион Централне БиХ је одобрен као сусједни регион у Босни и Херцеговини и укључен је у програмску област.

Главни састанци одржани у току припреме програма су приказани овдје:

Саставак	Датум и мјесто	Резултат
1. 22. децембар 2006.	Билатерални састанак (државне институције одговорне за реализацију компоненте II ИПА-е)	Заједнички договорен оквир за разраду програма. Дефинисане улоге институција и заједничких структура.
2. 13. март 2007. Задар, Хрватска	Радионица хрватског тима за израду приједлога програма (ДТ) и међуминистарске радне групе	Разрада SWOT и ситуационе анализе за хрватску страну програмске области.
3. 22. март 2007.	1. састанак Заједничког	Усвајање чланства и мандата ЈПЦ-а и ДТ-

	Загреб, Хрватска	одбора за израду програма (ЈПЦ)	а, и усвајање распореда за израду програма.
4	4. април 2007. Шибеник, Хрватска	Радионица заједничког ДТ	Разрада SWOT и ситуационе анализе програмске области
5	20. април 2007. Сарајево, БиХ	2. састанак ЈПЦ-а	Усвајање SWOT и ситуационе анализе програмске области и давање смјерница за стратегију.
6	25. април 2007. Сплит, Хрватска	Консултације са хрватским друштвено-економским партнерима (из 5 жупанија) о предложеним приоритетима и мјерама.	Дискусија о предложеним приоритетима, мјерама, дозвољеним врстама активности и подносиоцима приједлога пројеката.
7	27. април 2007. Винковци, Хрватска	Консултације са хрватским друштвено-економским партнерима (из 4 жупаније) о предложеним приоритетима и мјерама	Дискусија о предложеним приоритетима, мјерама, дозвољеним врстама активности и подносиоцима приједлога пројеката.
8	8. мај 2007. Неум, БиХ	Радионица заједничког ДТ	Разрада стратешког дијела програма (приоритети, мјере, дозвољене врсте активности и подносиоци приједлога пројеката).
9	11. мај 2007. Загреб, Хрватска	3. састанак ЈПЦ-а	Усвајање стратешког дијела програма и увод у поглавље о реализацији.
10	25 мај, 2007. Загреб, Хрватска	4. састанак ЈПЦ-а	Усвајање приједлога прекограничног програма
11	26. октобар 2009.	2. састанак ЈМЦ-а	Усвајање ревидиране верзије ОП-а

▪ *Координација донатора*

У складу са чланом 20. Уредбе о ИПА-е и чланом 6 (3) Уредбе за реализацију ИПА-е, ЕУ је замолила представнике земаља чланица и локалне представнике међународних финансијских институција у Хрватској и Босни и Херцеговини да дају своје коментаре у вези са нацртом прекограничног програма достављеног Комисији.

1.6 Кратак преглед предложене програмске стратегије

Програмски циљеви су:

- ☛ Подстицање успостављања прекограничних мрежа и партнерстава и развој заједничких прекограничних активности са циљем ревитализације привреде, заштите природе и околиша и унапређење друштвене кохезије у програмској области.
- ☛ Јачање капацитета локалних, регионалних и државних институција за управљање програмима Европске уније и њихова припрема за управљање предстојећим прекограничним програмима у оквиру 3. циља Структурних фондова ЕУ.

Ови циљеви биће остварени путем реализације активности у оквиру следећег пакета програмских приоритета и мјера:

Приоритет 1	Приоритет 2	Приоритет 3
Стварање заједничког	Унапређење квалитета живота и друштвена	Техничка помоћ

економског простора	кохезија	
Мјера 1.1: Израда заједничке туристичке понуде	Мјера 2.1: Заштита природе и околиша	Мјера 3.1: Подршка администрацији и реализацији програма
Мјера 1.2: Промоција предузетништва	Мјера 2.2: Унапређење доступности услуга које пружају локалне заједнице у пограничним областима	Мјера 3.2: Подршка ширењу информација, публицитету и оцјењивању програма
Хоризонтална тема: Јачање капацитета за прекограничну сарадњу		

ОДЈЕЉАК II СИТУАЦИОНА И SWOT АНАЛИЗА

2.1 Програмске и сусједне области

Циљна програмска област је област заједничке границе између Хрватске и БиХ. Жупаније у питању су територијалне јединице на нивоу НУТС III просторне квалификације у случају Хрватске, те територије еквивалентне НУТС III просторној квалификацији у случају Босне и Херцеговине.

На хрватској страни границе има 9 програмских жупанија: Вуковарско-сријемска, Бродско-посавска, Сисачко-мославачка, Карловачка, Личко-сењска, Задарска, Шибенско-книнска, Сплитско-далматинска и Дубровачко-неретванска. Програмска област на хрватској страни обухваћа 30.882 km² територије са 1.623.886 становника. Деведесет и пет програмских општина са босанскохерцеговачке стране границе обухваћају 38.022 km² територије са 2.770.945 становника.

Сљедеће територије су предложене за сусједне регије у Хрватској у оквиру овог Програма:

Осјечко-барањска, Пожешко-славонска, Бјеловарско-билогорска, Загребачка и Приморско-горанска жупанија. Предложене сусједне територије у Хрватској обухваћају 15.266 km² са 854.926 становника.

Регион Централне БиХ предложен је за сусједни регион у Босни и Херцеговини. Он обухваћа сљедеће општине: Добој Југ, Какањ, Маглај, Тешањ, Усора, Завидовићи, Зеница, Жепче, Бугојно, Бусовача, Доњи Вакуф, Горњи Вакуф-Ускопље, Нови Травник, Травник, Витез, Теслић. Предложена сусједна регија у Босни и Херцеговини обухваћа 5.295,91 km² и има 571.661 становника.

Мапа програмских и сусједних области у Хрватској и Босни и Херцеговини је у Анексу 4.

2.2 Опис пограничног региона

2.2.1 Историја

Кроз историју су територије и народи програмске области повремено припадали истим државама, али су често били подијељени границама и ратовима, што је довело до тога да везе између заједница у пограничним областима постану чврсте и зависне једна од друге.

Од 9. вијека дијелови данашње БиХ били су у саставу територије Краљевине Хрватске. У то вријеме, утицаји из Западне Европе донијели су кршћанство у програмску област. У 12. вијеку Хрватска и дијелови БиХ били су у саставу Угарског царства (Персонална унија Угарске и Хрватске), док су други дијелови БиХ били у саставу Бизантијског царства. Након кратког периода независности под Кулином Баном у 13. вијеку, БиХ је била у саставу Османског царства од 14. до 19. вијека. За вријеме тог дугог периода, Хрватска је била дио Угарске, а касније Аустро-Угарске царевине. Тих дугих 500 година биле су врло немирна времена за људе у пограничним регионима са сталним војним сукобима, миграцијама локалног становништва и врло различитим културним и вјерским утицајима са обје стране границе.

Крајем 19. вијека интелектуалци из ове области почели су промовисати идеју уједињених словенских народа, која је на крају довела до стварања прве Југославије¹⁶.

Краљевина се распала по избијању другог свјетског рата, а друга Југославија¹⁷ настала је 1945. године. Дефинисане су територије данашње Хрватске и Босне и Херцеговине, а Хрватска и БиХ су биле двије од шест југословенских република.

2.2.2 Географске карактеристике

Са укупном дужином од 992 km, граница у програмској области за овај програм представља најдужу границу обухваћену прекограничном сарадњом у оквиру ИПА-е.

Природни региони прекограничне области између Хрватске и БиХ подијељени су на три главне зоне од сјевера према југу: 1) низинска која пружа могућности за пољопривредне активности и посједује значајне енергетске ресурсе; 2) планинска која има потенцијал за дрвну индустрију и рекреацију; 3) морска са туристичким потенцијалом који се базира на Јадранском мору и вредновању културног наслеђеја.

Низије и планински предјели заступљени су у рељефу ове области. На сјеверном дијелу превладава низија, а планински предјели протежу се скоро читавом западном пограничном области.

Моћна ријека Сава прави границу између ове двије земље, те постоје бројни пројекти међународних донатора који се фокусирају на пловност и санирање водотока Саве.

2.2.3 Демографија

Становништво

Укупан број становника у програмској области Програма прекограничне сарадње између Хрватске и Босне и Херцеговине у оквиру ИПА-е износи 5.821.418. Погранични регион карактерисале су велике миграције унутар и ван региона због рата 1990-их година, што је значајно измијенило демографску структуру. Данас су Хрвати један од конститутивних народа Босне и Херцеговине, што потребу за сарадњом између двије земље чини још већом. У исто вријеме, Срби, који су такође један од конститутивних народа у БиХ, чине највећу националну мањину у Хрватској, те је њихове везе потребно ојачати и подржати.

Становништво програмске области на хрватској страни представља више од једне трећине укупног броја становника Републике Хрватске. Он је износио 1.623.866 становника према попису из 2001. године, што је пуно мање него десет година раније¹⁸ (Анекс 2, табела 01). Деведесетих година дошло је до великих миграција становништва између Хрватске и БиХ са обје стране границе. Као резултат тога, данашња демографска слика програмске области је значајно другачија од предратне. Ове промјене чине се неповратнима с обзиром на спор и тежак повратак избјеглица. Пад броја становника углавном је видљив у општинама – већином руралним областима – уз границу са БиХ.

Укупан број становника програмске области на страни БиХ износи 2.770.945, укључујући сва три конститутивна народа: Бошњаке, Хрвате и Србе као и неколико етничких мањина.

Старосна структура

Широм хрватског дијела програмске области постоји стални тренд лаганог смањења броја становника са више умрлих него рођених у посљедњих 10 година. Изузеци су

Сплитско-далматинска, Задарска и Дубровачко-неретванска жупанија због повећања броја младих брачних парова који живе у градовима на приморју.

Као што је приказано у табели 02, Анекс 2, старосна структура на хрватској страни програмске области није далеко од државног просјека. Становништво Личко-сењске, Карловачке и Шибенско-книнске жупаније типично је старије од државног просјека. Млађа популација концентрисана је у регионалним урбаним центрима, док старија популација углавном обитава у руралним микрорегионима уз границу.

Старосну структуру у босанскохерцеговачком дијелу програмске области чини релативно млада популација (табела 03 у Анексу 2). Висок проценат радно способног становништва је свакако један од врло важних ресурса за развој предстојећих пројеката у региону.

2.2.4 Етничке мањине

Највећу мањинску групу у Хрватској чини српска мањина¹⁹. Бошњаци чине прилично малу мањинску групу (0,47% у Хрватској), али већина их живи у програмској области.

Односи између Хрвата и Срба су били затегнути и тешки деведесетих година, али ситуација се донекле поправила од почетка овог вијека²⁰.

Етничка структура у БиХ је комплексна. БиХ се састоји од три конститутивна народа: Бошњака, Срба и Хрвата. Односи између ових конститутивних народа су били и остају главни изазов за стабилност и развој земље. Највећу националну мањину у БиХ чине Роми.

2.2.5 Инфраструктура

Густина категорисане путне мреже у програмској области износи 45,18 km/100 km² на босанскохерцеговачкој страни и 45,5 km/100 km² на хрватској страни.

Густина мреже путева уз границу је далеко испод државног нивоа. Постојећи путеви су у врло лошем стању и лоше повезани са државним путевима. Штавише, врло мало средстава је додијељено за развој путне мреже у пограничним областима јер се такве области не сматрају приоритетом на државном нивоу.

У програмској области има шест аеродрома који се налазе у Сплиту, Дубровнику, Задру, Бањалуци, Тузли и Мостару. У сјеверном дијелу програмске области, аеродроми у Осијеку и Загребу су релативно близу један другог.

Значајне могућности за коришћење ријечног саобраћаја у систему програмске области везане су за ријеку Саву. Могућности за повезивање саобраћаја (путеви, жељезнице и водени путеви) у овој области већ су идентификоване у предрачним истраживањима, али још увијек нису искоришћене. Кључне ријечне луке на Сави су Лука Брчко, Сисак и Славонски Брод. Потенцијали ових лука нису коришћени деведесетих година, те је неопходно инвестирати у докове, складишта и опрему да би се постигли Европски стандарди.

Системи водоснабдијевања у програмској области покривају становништво које живи у мањим областима, око општинских центара и у већим насељима. Поред мрежа водоснабдијевања у већим општинама и насељима, у селима постоји много малих система водоснабдијевања ниског капацитета. Приградска и рурална насеља без мрежа водоснабдијевања користе алтернативне системе као што су локални извори и бунари, цистерне, резервоари итд. Квалитет добивене воде није увијек добар.

Недостатак великог и уједињеног система водоснабдијевања на општинском, међуопштинском и регионалном нивоу доприноси лошим условима живота становништва и угрожава привредни развој. Штавише, пошто је већина постојећих система стара, претрпјела штету у рату и повремено одржавана, долази до великих губитака воде, тј. они су у просјеку до 35%, а понекад чак и до 70%. Чести су прекиди у водоснабдијевању, нарочито за вријеме сушних љетних периода.

Само веће општине имају користи од организованих мрежа отпадних вода. У многим општинама, канализациони систем не може да прими сву отпадну воду, која се испушта без претходне прераде. У другим мјестима, овај проблем се рјешава на алтернативне начине, који су са еколошког становишта незадовољавајући, као што је директно испуштање у потоке, резервоаре, септичке јаме итд.

Систем поступања са чврстим отпадом заснива се на прикупљању, транспорту и одлагању чврстог отпада од стране јавних комуналних предузећа на општинском нивоу. Чврсти отпад одлаже се на депоније, које често не задовољавају минималне санитарне и хигијенске стандарде. Прерада отпада као што је збијање, рециклажа, спаљивање итд. такође је врло лоше организована или уопште не постоји.

2.3 Привреда

Већина програмских жупанија у програмској области суочава се са тешким посљедицама рата и озбиљним економским и финансијским тешкоћама. Докази прикупљени из различитих извора показују широко распрострањене друштвено-економске разлике. То је понајвише узроковано непостојањем комуникације између различитих субјеката укључених у давање података, тј. општински органи, задужени за привреду, не добијају стварне податке о одређеним економским цјелинама, од судских органа-општинских судова или од пореских управа. Укупни ниво привредног развоја програмске области је врло низак у поређењу са просјеком у ЕУ27. Област карактерише низак БДП, превладавање пољопривредног сектора, недостатак инвестиција и недовољна капитализација локалних предузећа. Бројни фактори објашњавају лоше привредне резултате у области. Они обухваћају висок степен зависности од запошљавања и прихода у пољопривредном сектору и малу заступљеност пословних сектора са већом додатном вриједношћу. Ова област не ужива у привредним и ширим привилегијама унутрашњих инвестиција у истом обиму као остали региони.

Табела 02: БДП по глави становника по паритету куповне моћи (ППП)

2003. године	БДП по глави становника по ППП
Програмска област у БиХ	Подаци нису на располагању
БиХ – укупно	2.100
Програмска област у Хрватској	7.460

Хрватска – укупно	9.684
-------------------	-------

Извор: Хрватски државни завод за статистику, 2003. и Државни завод за статистику БиХ, 2003.

Да би се на најбољи начин искористиле регионалне компаративне предности у вези са природним ресурсима, структура привреде у програмској области оријентисана је на туризам (посебно јадранске жупаније), дрвну индустрију, металску индустрију, пољопривреду и прерађивачку индустрију, дуванску индустрију, текстилну, кожну и обућарску индустрију. Оријентација на ове индустријске групе омогућава специјализовање у складу са компаративним предностима, те тако повећава конкурентност програмске области. Анализом индустријског потенцијала и узевши у обзир свјетске трендове, постаје очигледно да будућност произвођача у програмској области лежи у повећању продуктивности уз помоћ већих инвестиција у истраживање и развој, иновација, употребе нових технологија, унапријеђене сарадње са научним институцијама, удруживања науке, технологије и производње и различитих начина повезивања са партнерима и водећим произвођачима на свјетском тржишту да би се обезбиједила доступност средстава и приступ страним тржиштима. Надаље, неопходно се специјализовати што је више могуће за производе са високом додатном вриједношћу, померити фокус са производа са ниским степеном обраде на оне са високим степеном обраде, нагласити обуку и цјеложивотно учење запослених, развити мреже и кластере који ће повезати произвођаче, омогућити стварање робних марки и усвајање међународних стандарда.

2.3.1 Пољопривреда и рурални развој

Програмска област је релативно богата пољопривредним земљиштем, а пољопривредни сектор запошљава прилично велик број становника. Са друге стране – процент пољопривредне производње у укупном БДП-у је низак, што указује на озбиљне проблеме у сектору. Главни проблеми сектора су мала величина газдинстава и просјечних парцела, остарјели власници газдинстава, низак ниво образовања становника на газдинствима, ниска продуктивност и додатна вриједност, велик број земљорадника који раде непуно радно вријеме, неорганизован пласман пољопривредних производа и низак ниво управљачког знања код земљорадника. Везе између прехранбене индустрије и туристичког сектора су такође недовољне, те спречавају оснивање кластера или вертикалних веза које би могле довести до стварања препознатљивих пољопривредних марки.

2.3.2 МСП

Сектор малих и средњих предузећа је релативно добро заступљен и представља могући извор снаге. У програмској области има 42.904 регистрованих МСП (24.362 на босанскохерцеговачкој страни и 18.542 на хрватској страни). Ипак, већина тих МСП је врло мала и недостаје им професионална подршка и услуге које би им помогле да повећају своје резултате и унаприједе своју конкурентност. Унутрашњи проблеми сектора МСП су сљедећи: недовољно предузетничких активности (нарочито у секторима са значајним потенцијалом за раст, укључујући академско предузетништво и оно које се заснива на технологији), непрофитабилност сектора МСП (посљедица ниске продуктивности, квалитета производа, иновација и усмјерености на извоз) и регионалне разлике у предузетничким активностима (концентрација у већим регионалним центрима). Проблеми недовољне подршке предузетништву су сљедећи: административне препреке у разним фазама животног циклуса једног предузећа,

непостојање образовања за предузетнике, мањак институција за подршку развоју бизниса (пословни центри, пословни инкубатори, технолошки паркови), недоследност у реализацији образовања/обуке у сврхе предузетништва, непостојање координације између владиних политика за стварање амбијента погодног за предузетничке активности, неразвијеност финансијског тржишта да би се задовољиле потребе сектора МСП и недовољно развијена институционална подршка на регионалном нивоу за развој предузетништва.

2.3.3 Туризам

Због свог географског положаја и близине туристичком сектору који се брзо развија на хрватском приморју, западни дио програмске области има изразит туристички потенцијал. Многи туристички ресурси (као што су минералне воде, слана језера или блато) нуде могућност различитих видова здравственог/*wellness* туризма поред добро развијеног приморског туризма на јадранској обали. Централни и источни континентални дијелови програмске области немају развијен туризам. Планинска подручја ове области имају компаративну предност за скијање, пјешачење, бициклизам итд. Културни туризам може да се развије у неким урбаним центрима с обзиром на богато културно наслеђе и велику разноликост културних манифестација које се организују током читаве године. Потенцијал за агротуризам и екотуризам још увијек није искоришћен. Вјерски туризам у јужном дијелу програмске области у БиХ је додатна предност за развој заједничких туристичких производа. Основне препреке за развој туризма су лоша туристичка инфраструктура (првенствено у подручјима која немају излаз на море), низак ниво маркетинга, недостатак размјене информација у туристичкој индустрији и кооперативном маркетингу, низак степен умрежавања између туроператора и других сектора (посебно пољопривредног).

Године 2005., на хрватској страни границе било је 4.637.936 посјетилаца и 22.756.292 ноћења. На босанскохерцеговачкој страни границе било је 564.948 посјетилаца и 451.884 ноћења.

2.4 Људски ресурси

2.4.1 образовање, истраживање и развој

Образовни системи у Хрватској и Босни и Херцеговини су слични, гдје је основно образовање обавезно а средње није, и углавном се одвија у државним школама.

На босанскохерцеговачкој страни границе постоје 382 основне и 184 средње школе, а на хрватској страни границе 892 основне и 269 средњих школа. Основна ситуација у основном и средњем образовању је задовољавајућа, са одговарајућим бројем државних школа. Међутим, постоје и бројне тешкоће у функционисању као што је уништена/неадекватна инфраструктура, недостатак квалификованог наставног особља (напримјер, наставника за ИТ) и високи трошкови превоза ученика из руралних области.

Похађање наставе у средњој школи је на релативно ниском нивоу на босанскохерцеговачкој страни границе (само 68% дјеце узраста од 15 до 19 година), док већина становника има средњошколску диплому на хрватској страни границе.

Што се тиче високог образовања, постоји низак ниво универзитетских звања и звања на вишим школама у читавој програмској области. Позитиван тренд је повећање броја

регионалних институција за високо образовање (универзитети, факултети и политехничке школе) и већа разноликост додипломских програма које оне нуде. Тренутно постоје регионални универзитети, факултети и више школе у Бихаћу, Бањалуци, Приједору, Лакташима, Добоју, Мостару, Тузли и Требињу у БиХ, и универзитети у Сплиту и Задру, те факултети и остале више школе у Славонском Броду, Шибенику, Дубровнику, Сиску, Вуковару, Госпићу, Петрињи, Книну и Карловцу.

Број људи који се образују опао је у посљедњих 10 година углавном због демографског пада. Један од проблема на које се наишло у пограничном региону повезан је са инфраструктуром образовних институција. Стање се погоршало код институција предуниверзитетског образовања у смислу безбједности зграда, основних инсталација и опреме. Рурална област је више погођена због отежаног приступа.

Везе између образовних институција и пословног сектора су слабе а резултат тога је недостатак иновација и неразвијен сектор истраживања и развоја. Институције за истраживање и развој у програмској области на хрватској страни су Институт за океанографију и рибарство, Институт за јадранске културе и мелиорацију крша, Медитерански институт за истраживање живота у Сплиту и Технолошки центар Сплит и Развојно-истраживачки центар за марикултуру у Стону.

2.4.2 Тржиште радне снаге

Табела 03: стопа запослености и незапослености

	Стопа незапослености 2005. (ХР) и 2006. (БиХ)	Стопа запослености 2005. (ХР) и 2006. (БиХ)
Програмска област у БиХ	36,57 %	36,06%
БиХ	41 %	49,06 %
Програмска област у Хрватској	21,5%	50,5%
Хрватска – укупно	16,6%	54,9%
ЕУ 25	9,0%	62,8%

Извор: Хрватски државни завод за статистику, 2005. и Биро за запошљавање БиХ, 2006.

Као што је приказано у горњој табели, хрватска страна програмске области (осим Дубровачко-неретванске жупаније) има пуно већу стопу незапослености од државног просјека. Стопе запослености у свим жупанијама су такође испод државног просјека. Те цифре одражавају привредну заосталост, зависност од запошљавања од државног сектора и недостатак предузетничких иницијатива. Структура незапослености на регионалном нивоу је врло неуједначена, гдје су највише стопе незапослености у руралним микрорегионима гдје оне често узрокују озбиљне друштвене проблеме.

Незапосленост је највећа код неквалификованих радника, старијих лица, младих људи и жена. У неким жупанијама (Сисачко-мославачка и Сплитско-далматинска) постоји велики број незапослених људи који имају универзитетску диплому.

Структура незапослености у БиХ се умногоме промијенила због структурних реформи које доводе до пропасти великих традиционалних послодаваца. Још један важан фактор је периферност и руралност већине региона. Удаљеност пограничног региона од центра и већих градова чини га релативно непривлачним за стране директне инвестиције. Стопа запослености у услужном сектору је врло ниска, а скоро пола запослених ради у државном сектору. Највиша стопа незапослености забиљежена је код људи од 31 до 50 година старости, који представљају 45,13% укупног броја незапослених 2006. године. Процент за старосну групу од 18 до 30 година је 41,36% за исту годину. Ово је један од најважнијих разлога одласка многих младих људи са овог простора.

2.5 Околиш

Програмска област Републике Хрватске и Босне и Херцеговине је прилично уједначена у природном и географском смислу, те у погледу околиша. На обје стране границе постоје слични изазови да се обезбиједи уравнотежен пут ка друштвено-економском развоју, док се истовремено ради на очувању природног и културног наслеђа и на испуњавању услова ЕУ за заштиту околиша.

Нема интегрисаних и координисаних интервенција ни са једне стране границе које би заштитиле околиш и стимулисале одржив развој упркос бројним приликама за то, на примјер, кроз развој и унапређење посебних заштићених подручја, посебних подручја очувања, система информисања за посјетиоце, програме разmjене, развој информационалних система и реализацију партнерстава између државних и приватних субјеката за заштиту природе.

На хрватској страни границе има преко 200 заштићених области од којих су 6 национални паркови. У програмској области на страни БиХ, такође, има потенцијала у том смислу (Национални парк Козара, Бардача-мочварни комплекс (према Конвенцији потписаној у Рамсару, Иран, 1971. године), Хутово блато, Блудиње итд). Надаље, постоји природна и очигледна потреба за сарадњом на заштити порјечја Саве, Уне, Крке, Неретве и других ријека у програмској области.

Неразвијени системи поступања са отпадним водама идентификовани су као један од главних фактора ризика за ријеке и подземне воде.

Као заоставштина из рата, још увијек постоје подручја за која се сумња да су под минама у програмској области. Укупна површина подручја за која се сумња да су под минама је 1.844 km² са приближно 305.000 мина, од којих се већина налази у програмској области.

2.6 Култура

Културна сарадња је била и још увијек јесте врло важна спона између заједница са обје стране границе. Програмска област има врло сличну традицију, обичаје, језике и културно наслеђе. Постоје небројена културна удружења, удружења етничких мањина и клубова чији је циљ да сачувају локалну традицију и специфичности.

Поред сарадње малих културних удружења, постоји нетакнут потенцијал за његовање културног наслеђа у програмској области, те његово повезивање са туристичком понудом.

2.7 SWOT анализа

Анализа предности, недостатака, могућности и пријетњи (SWOT анализа) заснована је на ситуационој анализи програмске области, као и закључцима са радионица којима су присуствовали представници државног и регионалног/локалног нивоа, одржаних у обје земље током процеса израде програма.

Ово је резиме SWOT анализе који представља главне заједничке потенцијале и проблеме прекограничног региона, што ће бити основа за развој стратегије у оквиру овог Програма.

ГЕОГРАФИЈА, ИНФРАСТРУКТУРА	
Предности	<p>Добар географски положај – близина важних саобраћајница и жељезничких веза</p> <p>Ријечне луке на Сави и Дунаву</p> <p>Поморске луке у Дубровнику, Плочама, Сплиту и Задру</p> <p>Аеродроми у Дубровнику, Сплиту, Задру, Мостару, Бањалуци, Тузли, (те Осиеку и Загребу)</p> <p>Добра жељезничка инфраструктура у јужном дијелу програмске области</p> <p>Развој локалних саобраћајних веза (локалних путева, жељезничких терминала)</p> <p>Развој ријечног саобраћаја</p> <p>Изградња аутопута Будимпешта– Осиек – Сарајево – Плоче (и веза са аутопутем кроз Дубровник), и аутопута Бања Лука - Градишка</p>
Мogućности	Недостаци
Предности	<p>Богати природни ресурси (вода, море, шуме, пољопривредно земљиште, минерали)</p> <p>Подручја природних љепота погодна су за заштиту или су већ заштићена</p>
Мogućности	<p>Одрживо располагање воденим ресурсима</p> <p>Боље поступање са отпадом</p> <p>Развој и коришћење обновљивих извора енергије</p>
ОКОЛИШ	
Предности	<p>Неадекватно управљање водама</p> <p>Недостатак система за заштиту од поплава (у континенталном дијелу – ријека Сава)</p> <p>Велике површине још увијек покривене минским пољима</p> <p>Неадекватни системи противпожарне заштите</p> <p>Недостатак система за надгледање загађења</p>
Мogućности	<p>Наставак загађења</p> <p>Спор процес деминирања</p>
ДЕМОГРАФИЈА, ЉУДСКИ РЕСУРСИ, ОБРАЗОВАЊЕ И ТРЖИШТЕ РАДА	
Предности	<p>Пристап високом образовању у регионалним центрима у програмској области</p> <p>Непостојање језичких баријера у програмској области</p> <p>Постојећа сарадња организација грађанског друштва из Хрватске и БиХ</p> <p>Густа насељеност становништва у неким областима (обала, област уз ријеку Саву)</p>
	<p>Значајне миграције у пограничном подручју 90-тих због рата у Хрватској и БиХ</p> <p>Висок ниво незапослености, посебно у руралним подручјима</p> <p>Велике неусаглашености између понуде и потражње на тржишту рада</p> <p>Недостатак могућности за учење током цијелог живота</p> <p>Одљев мозгова у урбане средине и ван региона</p> <p>Депопулација у неким областима</p> <p>Висок број старијег становништва у пограничном подручју (не доприносе регионалној привреди)</p> <p>Недовољан број болница и љекара</p>

Могућно СТИ	Унапријеђен заједнички здравствени и образовни систем Заједнички приступ проблемима тржишта рада	Пријет	Наставак одјева мозгова Наставак депопулације у неким областима (углавном руралним) Повећана стопа сиромаштва Повећано социјално искључивање
ПРИВРЕДА			
Предности	<p>ИНДУСТРИЈА Традиција прехранбене, дрвопрерађивачке и металопрерађивачке индустрије Ширење сектора малих и средњих предузећа Тренд развоја пословне инфраструктуре Раст у услужним дјелатностима</p> <p>ПОЉОПРИВРЕДА И РУРАЛНИ РАЗВОЈ Традиција у пољопривредном сектору Значајну површину чини незагађено обрађено земљиште</p> <p>ТУРИЗАМ Компаративне предности за развој туризма (природни, културни и антрополошки ресурси)</p>	Недостаци	<p>ИНДУСТРИЈА Индустрија са недовољно развијеним технологијама Недовољна комуникација између основне и прерађивачке индустрије Недостатак веза између индустрије, науке/образовања и установа за истраживање и развој Недостатак партнерских групација и мрежа малих и средњих предузећа Уништена пословна инфраструктура 90-тих (и спор опоравак)</p> <p>ПОЉОПРИВРЕДА И РУРАЛНИ РАЗВОЈ Мала пољопривредна добра и застарјело управљање пољопривредним добрима Недостатак умрежавања међу пољопривредницима</p> <p>ТУРИЗАМ Неадекватно маркетиншко промовисање туристичких одређишта у програмској области (осим хрватске обале) Туристичка инфраструктура недовољно је развијена Недостатак финансијских инструмената за развој туризма у континенталном дијелу програмске области</p>

<p>Мogućности</p>	<p>ИНДУСТРИЈА</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Тежиште на развоју привредних веза између Хрватске и БиХ ➤ Потенцијали за директна страна улагања ➤ Степен обраде производа ➤ Регистрација, заштита и промоција аутохтоних домаћих производа ➤ Развој нових финансијских механизма ➤ Развој прекограничног информисања и пружања савјетодавних услуга предузећима <p>ПОЉОПРИВРЕДА</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Успостављање сарадње између произвођача, прерађивачке индустрије и дистрибутера ➤ Потенцијал развоја органске пољопривредне производње због природних ресурса <p>ТУРИЗАМ</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Развој заједничке туристичке понуде и производа ➤ Вредновање културног наслеђа ➤ Сарадња између туристичког и пољопривредног сектора и рурални развој 	<p>Пrijетње</p>	<p>ИНДУСТРИЈА</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Недостатак повољних услова за директна страна улагања ➤ Даље постојање црног и сиво тржишта ➤ Растући утицај глобалних тржишних економија и јединственог тржишта - Јефтинији производи ➤ Јачање положаја и имиџа дестинације са ниским доданом вриједношћу <p>ПОЉОПРИВРЕДА</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Наставак постојања малих пољопривредних добара која не могу конкурисати на тржишту ➤ Недовољно искоришћавање капацитета у пољопривреди ➤ Придрживање ЕУ захтијева више стандарде <p>ТУРИЗАМ</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Конкурентна понуда већ развијених страних туристичких подручја ➤ Недостатак улагања у инфраструктуру и даље је препрека туристичком развоју
<p>Предности</p>	<p>Заједничко богато културно и историјско наслеђе, те разноликост културних пракси</p> <p>Јединствена традиција, обичаји и занати, заједничко словенско поријекло језика и дуга традиција блиских веза и међусобне комуникације</p>	<p>Недостаци</p>	<p>КУЛТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Недовољна заштита и неодговарајуће коришћење културног наслеђа
<p>Мogućности</p>	<p>Очување и оживљавање заједничког културног наслеђа</p> <p>Одржива заштита постојеће културне и територијалне разноликости</p>	<p>Пrijетње</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Маргинализација националних мањина може да умањи културну разноликост
<p>Предности</p>	<p>БЕЗБЈЕДНОСТ И КАПАЦИТЕТИ САРАДЊЕ</p> <p>Традиционални односи у свим секторима</p> <p>Познавање језика и менталитета</p>	<p>Недостаци</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Недовољно искуство у раду на пројектима (посебно пројектима ЦБЦ-а) ➤ Недовољни институционални капацитети ради пружања подршке могућим корисницима пројеката

<p>Могућности</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▲ Сарадња служби за заштиту и спашавање са обје стране границе ▲ Повећање финансијских инструмената за сарадњу – ЦБЦ ИПА ▲ Образовање о ЦБЦ-у и регионалном развоју 	<p>Пријетње</p>	<p>▲ Могућа политичка нестабилност у региону</p>
-------------------	---	-----------------	--

ОДЈЕЉАК III СТРАТЕГИЈА ПРОГРАМА

3.1 Општи циљ

Дужина границе између Хрватске и Босне (992 км) и хетерогеност програмске области отежавају издвајање питања која су заједничка свим предметним територијама. Међутим, ниво привредног развоја је сличан у цијелој програмској области као што је приказано у Ситуационој анализи. Са обје стране границе, становништво, чији се број смањује, и даље се бори са негативним посљедицама рата и нестанка некадашњих дјелатности и тржишта, који је уследио након распада бивше Југославије. Чак се и хрватске жупаније које су смјештене на обали и које имају значајну корист од развоја туризма суочавају са великим потешкоћама у својој унутрашњости, у којој су се често налазиле некадашње ратне зоне и која није привредно повезана са приморјем. Циљ Прекограничног програма између Републике Хрватске и Босне и Херцеговине је да се позабави овим недостацима усмјеравајући помоћ у оне области за које се анализом утврди да имају конкретан потенцијал. Програмска област посједује неоспорна природна и културна богатства која нису довољно искоришћена за развој домаће привреде. Периферност програмске области појачана је опадањем прекограничних активности након рата. С обзиром на ограничене ресурсе који су на располагању у склопу ИПА 2007-2013. и величину програмске области, амбиција овог програма је да прије свега допринесе оживљавању пограничних веза и активности у програмској области подстицањем сарадње на локалном нивоу у погледу заједничких друштвено-економских и проблема околиша.

- ☞ Општи циљ програма је да подстакне стварање прекограничних мрежа и партнерстава, те развој заједничких прекограничних активности ради оживљавања привреде, заштите природе и околиша, те повећања социјалне кохезије програмске области.

Главни показатељ успјеха програма биће број и квалитет мрежа, веза и пројеката, чијем ће успостављању Програм помоћи. Они су лако мјерљиви и не захтијевају софистициране податке.

Додатни циљ програма је јачање капацитета локалних, регионалних и државних институција у управљању програмима ЕУ и да их припреми за управљање будућим прекограничним програмима у складу са циљем 3 Структурних фондова ЕУ.

Горе наведени циљеви оствариће се помоћу 3 приоритета:

- Приоритет 1: Стварање заједничког економског простора
- Приоритет 2: Бољи квалитет живота и социјална кохезија
- Приоритет 3: Техничка помоћ

Ови приоритети ће се реализовати путем 6 засебних мјера; стратегија програма приказана је у наставку у Табели 04.

Табела 04: Стратегија програма

Приоритет 1	Приоритет 2	Приоритет 3
Стварање заједничког економског простора	Бољи квалитет живота и социјална кохезија	Техничка помоћ
Мјера 1.1: Заједничка израда туристичке понуде	Мјера 2.1: Заштита природе и околиша	Мјера 3.1: Подршка администрацији и реализацији програма
Мјера 1.2: Промоција предузетништва	Мјера 2.2: Унапређење доступности услуга које пружају локалне заједнице у пограничним областима	Мјера 3.2: Подршка ширењу информација, публицитету и оцјењивању програма
Хоризонтална тема: Јачање капацитета за прекограничну сарадњу		

Јачање капацитета за прекограничну сарадњу биће хоризонтална тема која ће чинити основу Приоритета 1 и 2 и она ће, у највећој могућој мјери, бити интегрисана у све мјере у овим приоритетима. Капацитети за прекограничну сарадњу јачаће се давањем предности пројектима који:

- (а) Унапређују сарадњу и размјену искустава између интересних страна на локалном и регионалном нивоу да би се повећала прекогранична сарадња;
- (б) Јачају и консолидују прекогранични дијалог и успостављају институционалне везе између локалних управа и других релевантних интересних страна на локалном и регионалном нивоу.
- (ц) Локалним и регионалним властима које учествују у пројекту обезбеђују информације и развијају вјештине које су им потребне ради израде, реализације и управљања прекограничним пројектима.

Остваривање циљева јачања капацитета за прекограничну сарадњу мјериће се помоћу следећих показатеља програма:

- Број организација које успоставе споразуме о прекограничној сарадњи;
- Број успостављених прекограничних мрежа чији је циљ: унапређење јавних служби, и/или реализација заједничких активности, и/или развој заједничких система;
- Број пројеката који се заједнички реализују и/или имају заједничко особље.

Важно је напоменути да је обим Програма за период 2007-2013. ограничен расположивошћу средстава. Ово значи да се овај програм не може позабавити неким од питања за која је ситуационом и SWOT анализом утврђено да су од значаја за развој пограничног подручја. Међу овим питањима значајна су:

пољопривредна обнова; деминирање, модернизација граничних прелаза и обезбјеђивање основне инфраструктуре.

3.2 Усаглашеност са програмима ЕУ и државним програмима

Уредба Савјета (ЕЦ) бр. 1085/2006 којом се успоставља Инструмент за претприступну помоћ– Уредба ИПА-е која даје правну основу овом програму и Уредба Комисије (ЕЦ) бр. 718/2007 чине Уредбу о реализацији ИПА-е.

Остали прописи или документи ЕУ који су узети у обзир приликом разраде приоритета и мјера овог програма су: Уредба Савјета (ЕЦ) бр. 1083/2003 од 11. јула 2006. године којом су дате опште одредбе о Европском фонду за регионални развој, Европском социјалном фонду и Кохезијском фонду, те стављена ван снаге Уредба (ЕЦ) бр. 1260/1999; Уредба Савјета и Европског парламента (ЕЦ) бр. 1080/2006 од 5. јула 2006. године о Европском фонду за регионални развој којом се ставља ван снаге Уредба (ЕЦ) бр. 1783/1999; Одлука Савјета бр. 11807/06 од 18. аугуста о Стратешким смјерницама Заједнице о кохезији; Уредба Савјета и Европског парламента (ЕЦ) бр. 1082/2006 од 5. јула 2006. о Европском групирању територијалне сарадње (European grouping of territorial cooperation - EGTC);

У вишегодишњем индикативном плану за Хрватску за период 2009-2011 наводи се да ће се прекограничном сарадњом, којом се управља путем компоненте II, пружити подршка Хрватској у прекограничној, те међудржавној и међурегионалној сарадњи са ЕУ и земљама које нису чланице ЕУ. Она ће бити концентрисана на повећање туристичких потенцијала, стварајући тјешње везе између пограничних подручја и пружајући подршку заједничким активностима на заштити околиша.

Вишегодишњим индикативним планом за Босну и Херцеговину за исти период пружити ће се подршка активностима чији је циљ промоција и унапређење прекограничне сарадње и друштвено-економске интеграције пограничних подручја. Ово ће се урадити путем јачања привредних, друштвених, културних и веза у погледу околиша између земаља учесница, укључујући и активности које се проводе путем личног контакта.

3.2.1 Државни програми – Хрватска

Овај Програм је у складу са основним циљевима и областима интервенције слjedeћих државних програма:

- **Стратешки оквир за развој**, чији је основни стратешки циљ промовисати „раст и запошљавање у конкурентној тржишној економији дјелујући у оквиру европске социјалне државе 21. вијека“. Овај стратешки циљ треба да се оствари истовременим и усаглашеним дјеловањем у слjedeћих десет стратешких области: људи, знање и образовање, саобраћајна и енергетска инфраструктура; наука и информациона технологија; социјална кохезија и правда; макроекономска стабилност и отвореност; интегрисане финансијске услуге, заштита околиша и равномјеран регионални развој; предузетничка клима, приватизација и реструктурисање и нова улога државе;

- **Заједнички меморандум о укључивању**, који утврђује приоритете и мјере политике које се односе на социјално укључивање и борбу против сиромаштва.
- **ИПА Оперативни програм за регионалну конкурентност (Regional Competitiveness Operational Programme – RCOP)** који има два циља: 1/ остварити већу конкурентност и уравнотежен регионални развој пружањем подршке конкурентности малих и средњих предузећа и побољшањем економских услова у заосталим областима Хрватске и 2/ развити способност хрватских институција у програмисању и реализацији активности којима након приступа подршку пружа ЕРДФ. Приоритети овог програма у складу су са два основна приоритета РЦОП-а, а то су 1/ унаприједити развојни потенцијал заосталих области и 2/ повећати конкурентност хрватске привреде. Овај програм у складу је са Приоритетом 2 РЦОП-а
- **Оперативни програм за развој људских ресурса ИПА-е (Human Resources Development Operational Program-HRDOP)** којим се предлажу три осе приоритета: 1/ *Повећање приступа запослењу и одрживо укључивање у тржиште рада*; 2/ *Јачање социјалног укључивања и интеграције људи у неповољном положају*; 3/ *Ширење и јачање улагања у људски капитал*. Путем овог програма посебна пажња ће се дати пројектима који доприносе повећању запошљавања локалног становништва, те побољшању приступа социјалним службама.

Надаље, овај програм је у складу са главним државним стратегијама Хрватске, односно, Државним акционим планом запошљавања за период од 2005. до 2008., Планом развоја система васпитања и образовања 2005-2010, Стратегијом и акционим планом образовања одраслих; Стратешким циљевима развоја хрватског туризма до 2010.; Стратегијом господарења отпадом Републике Хрватске; нацртом Националне стратегије регионалног развоја, Претприступним економским програмом 2006-2008 итд., те Владином програмом за 2003-2007. у којем се наводи да је развој пограничних подручја један од највећих државних приоритета с обзиром да 18 од 21 жупаније има вањске границе.

Може се закључити да је овај програм у складу са осталим постојећим програмима и да се не преклапа са њима јер је концентрисан првенствено на јачање оних активности које су као значајне препознале обје партнерске земље.

3.2.2 Државни програми – Босна и Херцеговина

Овај програм је у складу са основним циљевима и областима интервенције сљедећих државних програма БиХ:

- **Стратегија интегрисања БиХ у ЕУ** која представља основни документ на коме ће се заснивати цијели процес придруживања ЕУ. У њему су наведени основни циљеви и начини дјеловања те обухваћен сет општих смјерница за рад државних и ентитетских институција и осталих интересних страна које учествују у процесу интеграције.

- **Вишегодишњи индикативни план ИПА-е (Multi-annual Indicative Planning Document-MIPD)** представља кључни стратешки документ за пружање помоћи ЕУ у БиХ у складу са ИПА, чији је основни стратешки циљ пружање подршке земљи у транзицији од потенцијалног кандидата, земље кандидата, до чланства у ЕУ.
- **Стратегија успостављања децентрализованог система реализације у БиХ** – Циљ постојећег документа јесте да пружи помоћ Одјелу за координисање помоћи ДЕИ и Министарству финансија и трезора у изради Мапе пута за провођење Децентрализованог система реализације (Decentralised Implementation System-DIS) у БиХ.
- **Средњорочна стратегија развоја (Medium-term Development Strategy-MTDS)** (која се раније називала Стратегијом за смањење сиромаштва - Poverty Reduction Strategy Paper - PRSP) за Босну и Херцеговину је средњорочни документ који обухваћа период од 2004. до 2007. године. Ова стратегија се заснива на постизању три крајња стратешка циља: стварање услова за одрживи развој, смањење сиромаштва и убрзање процеса европских интеграција у Босни. Ова Стратегија такође садржи низ приоритета по секторима и одговарајућих мјера. МТДС ће бити замијењен Државним планом развоја (Национал Девелопмент План – НДП), који се очекује почетком 2008.
- **Државни акциони план за заштиту околиша (National Environmental Action Plan-NEAP)**, који је припремљен уз помоћ Свјетске банке паралелно у оба ентитета, представља стратешки документ за планирање одрживог развоја. План укључује листу приоритетних пројеката у области околиша. Поред тога, већ постоје многи локални акциони планови за заштиту околиша.

3.3 Усаглашеност са другим политикама Заједнице

Према својој природи и тежишту које има, Програм ће обухваћати основне политике ЕУ: регионалну политику, заштиту околиша, пружање једнаких могућности и информационо друштво.

Програм је у складу са основним циљевима ЕУ до 2010. који су утврђени у Лисабонској стратегији, а који треба да се реализују повећањем привредне конкурентности пограничне области и бољом запослености путем улагања у сарадњу и умрежавање у туристичком сектору (који је кључни покретач регионалних привреда), заштиту природног и културног наслеђа, као и околиша. Јачање конкурентности, те привредне и друштвене интеграције пограничне области у складу је са Стратешким смјерницама Заједнице за политику кохезије у периоду 2007-2013. (ЦОМ (2005)0299) о прекограничној сарадњи. Поред овога, Програмом ће се пружити подршка Гетебуршким циљевима промовисањем одрживе заштите околиша путем успостављања сарадње међу институцијама и провођењем заједничких активности које су усмјерене на заштиту природе и околиша.

Програмом ће се такође пружити подршка укључивању полне равноправности и политикама пружања једнаких могућности кроз реализацију пројеката који ће јасно показати своја настојања да створе једнаке могућности за припаднике оба пола, људе различите националне припадности и лица са инвалидитетом у складу са принципима Европске уније. Уопштено говорећи, провођење хоризонталних принципа биће загарантовано дефинисањем циљних група, квалификованим активностима у склопу дефинисаних мјера, процедурама вредновања и показатељима на нивоу приоритета и мјера.

3.4 Опис приоритета и мјера

3.4.1 Приоритет 1: Стварање заједничког економског простора

3.4.1.1 Увод и оправданост

Овај приоритет представља одговор на тешку економску ситуацију са обје стране границе, коју карактерише смањење броја становника, висок степен зависности од недовољно развијеног пољопривредног сектора и сектора малих и средњих предузећа који се суочавају са проблемима као што су недостатак приступа кредитима, недостатак стручности и предузетништва. Туристички сектор је добро развијен у западном дијелу програмске области – близу јадранске обале – али је прилично неразвијен у централним и источним крајевима. Неке од главних препрека развоју туристичког сектора су лоша туристичка инфраструктура (углавном у залеђу), низак степен маркетиншког промовисања, као и недостатак размјене информација међу туроператорима и другим привредним секторима (посебно пољопривредном).

Анализа програмске области показала је да значајан потенцијал раста лежи у сектору малих и средњих предузећа и да истраживање и развој представљају извор додате вриједности за привреду. Међутим, остаје да се овај потенцијал у потпуности оствари, јер тренутно постоје многи недостаци који ометају како стварање тако и раст малих и средњих предузећа, посебно оних којима је знање главни ресурс, која највише доприносе регионалној конкурентности. Промоција предузетништва и подршка малим и средњим предузећима од суштинске је важности за унапређење економских могућности пограничних области. Чешћи контакти између малих и средњих предузећа створиће нове могућности за сарадњу. Заједничка подршка малим и средњим предузећима помоћи ће унапређењу конкурентности постојећих малих и средњих предузећа и подстакнути отварање нових предузећа.

3.4.1.2 Општи и ужи циљеви

Општи циљ

- ☞ Дати допринос интегрисању привреде у пограничним подручјима путем подстицања сарадње у домену туризма, подршке малим и средњим предузећима и промовисања предузетништва.

Ужи циљеви

- ☛ Израдити препознатљиве заједничке туристичке понуде на основу заједничког природног и културног наслеђења и унапређење конкурентности локалне туристичке привреде.
- ☛ Помагати развој регионалне привреде путем јачања сектора малих и средњих предузећа, те институција и служби за подршку пословању.

Пратећи уже циљеве, Приоритет 1 ће се провести путем двије мјере:

Мјера 1.1: Израда заједничке туристичке понуде

Мјера 1.2: Промоција предузетништва

Директни корисници

Директни корисници овог приоритета су непрофитна правна лица успостављена јавним или приватним правом ради јавног интереса или са конкретним циљем који се односи на испуњавање потреба од општег интереса, а који спадају, између осталог, у једну од следећих група:

- Регионални и локални јавни органи;
- Јавни органи (фондови, институције, агенције) које је успоставила држава или регионална/локална самоуправа као што су: установе за истраживање и развој, установе за образовање и обуку, здравствене установе, установе за заштиту природног и културног наслеђења, локалне и регионалне развојне агенције, туристичке агенције и удружења итд;
- Приватни институти које успостављају субјекти приватног права ради испуњавања потреба од општег интереса (као што су институти за образовање или истраживање) док год раде као непрофитне организације;
- Невладине организације као што су удружења и фондације;
- Привредне коморе, пољопривредне, занатске и индустријске партнерске групације регистроване као непрофитна правна лица;
- Пољопривредна удружења и задруге.

Критеријуми за одабир пројеката и механизам реализације:

Детаљнији критеријуми одабира пројеката дефинисаће се касније у склопу важећих Смјерница за подносиоце приједлога пројеката и/или позива за подношење приједлога пројеката.

Мјере ће се у највећој мјери проводити путем програма додјеле бесповратних средстава. Међутим, постоји могућност да ЈМЦ препозна потребу финансирања кључних заједничких активности ван позива за подношење приједлога пројеката. У тим случајевима, механизам реализације биће набавка услуга, радова и потрепштина.

3.4.1.3 Мјере

Што се тиче Хрватске, водиће се рачуна да би се обезбиједило да нема оперативних или финансијских преклапања, укључујући на нивоу учесника, са било

којом од мјера инкорпорисаних у Оперативне програме за Хрватску у оквиру ИПА компоненти III, IV и V (Регионални развој, људски ресурси и рурални развој).

Мјера 1.1. Израда заједничких туристичких понуда

Овом мјером ће се пружити подршка заједничком развоју и унапређењу туристичких понуда. Њоме ће се подстицати израда, унапређење и разноликост туристичких производа и услуга, интеграција културног наслеђа и околиша у туристичке производе и заједничке маркетиншке активности на промовисању ових производа. Овим ће се покренути производни, културни и потенцијали околиша у предметним областима и допринијети њиховом одрживом развоју.

Циљ мјере ће такође бити унапређење знања људи који раде у туризму, култури и пољопривреди. Мјером ће се нарочито подстакнути коришћење ИЦТ инструмената ради развоја и маркетиншког промовисања производа, те обуке људи.

Врсте активности које се могу квалификовати за ову мјеру су, између осталог:

- Израда нових туристичких производа/услуга са јасним прекограничним идентитетом (израда тематских рута, искоришћавање локација итд.);
- Развој туристичке инфраструктуре малог обима која се односи на мјеста предвиђена за рекреацију као што су стазе за пјешачење и рекреацију, пјешачење, стазе за јахање и бицикличке стазе, мјеста за излете, постављање знакова, центри за посјетиоце, спортски и објекти за рекреацију, уљепшавање природне средине, расвјета, реновирање објеката културног/историјског наслеђа од прекограничног значаја;
- Комплементарна обука особља која је неопходна за рад мјеста предвиђених за рекреацију и објеката којима се пружа подршка;
- Цертификацију домаћих производа и услуга
- Заједничке маркетиншке и иницијативе на промовисању туризма, укључујући посебно иницијативе на промовисању прекограничног регионалног идентитета као туристичке области: активности на промовисању као што су припрема и дистрибуција информација и промотивног материјала о пограничној области и њеним производима, учешће и организовање заједничких сајмова туризма, посјете туристичких радника, туроператора и путописаца, активности са циљем подизања свијести грађана и службе за пружање информација домаћим предузећима и заједницама, информативне кампање са циљем подизања свијести о природном и културном наслеђу и доприносу туризма развоју итд;
- Успостављање и унапређење заједничког маркетинга и промовисања туристичких и пољопривредних производа и услуга;
- Интеграција културног наслеђа у туристичке производе оживљавањем и очувањем културног наслеђа и стимулисањем културне размјене и манифестација;
- Примјена модерних технолошких и информационих система са циљем побољшања услуга пружања информација посјетиоцима, маркетинга и планирања туристичких одређишта, као што су оснивање, обнова и опремање туристичких информативних центара, њихово укључивање у регионалне или шире мреже и информационе системе, регионални

информативни и дистрибутивни системи на интернет страницама (електронски маркетинг), рачунарске базе података итд;

- Израда и провођење заједничких стратегија развоја туризма и разрада анализа, извјештаја, студија, програма и конференција које су усмјерене на заштиту и промоцију природног и културног наслеђења.

Резултати ове мјере мјериће се на основу слједећих показатеља:

Издазни показатељи:

- Број пројеката којима се развија заједничка прекогранична туристичка/културна инфраструктура малог обима,
- Број заједничких пројеката који су реализовани у циљу промовисања туристичког идентитета и имиџа подручја (сертификацију нових производа, заједничке промотивне кампање),
- Број заједничких пројеката реализованих на развоју туристичког сектора,
- Број реконструисаних/рестаурисаних локација са баштином.

Показатељи резултата:

- Већи број прекограничних туриста у пограничном региону који посјећују објекте гдје је дошло до унапређења капацитета или за које је израђен нови производ или реализоване промотивне активности.

Програм, те извјештаји и статистички подаци пројеката, послужиће као извор информација.

Индикативна минимална и максимална бесповратна средства ЕУ (€)	50.000 – 300.000
Максимална средства ЕУ у односу на укупне дозвољене трошкове (%)	85%

Мјера 1.2 Промоција предузетништва

Мјером 1.2 оснажиће се везе између хрватских и бх. предузећа, те учешће регионалних развојних агенција и организација за подршку пословању у склопу активности развоја малих и средњих предузећа. Њоме ће се помоћи међусобно разумијевање прекограничних регионалних привредних могућности.

Циљ мјере ће такође бити промовисање предузетништва у пограничним подручјима и подршка иницијативама којима се промовише модерна технологија, извозна оријентисаност, иновативност и партнерство између малих и средњих предузећа и организација за истраживање и развој ради комерцијализације научне иновације.

Њоме ће се стимулирати редовна комуникација између предузећа која се налазе са обе стране границе путем: мрежа и партнерских групација између предузећа; развоја служби за подршку малим и средњим предузећима и заједничког приступа тим службама; заједничког маркетинга и промовисања на домаћем тржишту и

тржиштима ЕУ; размјене стручних знања; одабраних улагања у пословну инфраструктуру малог обима.

Врсте активности које се могу квалификовати за ову мјеру су, између осталог:

- Израда и провођење образовних и активности на обуци за мала и средња предузећа;
- Подршка шемама којима се промовише развој иновација и истраживања, те развој и то посебно онај који укључује партнерства између малих и средњих предузећа, универзитета, институција за истраживање и развој;
- Умрежавање малих и средњих предузећа и успостављање прекограничних партнерских групација;
- Планирање и развој прекограничне пословне инфраструктуре (индустријска подручја и пословне зоне);
- Развој заједничких институција за подршку пословању (пословни центри, пословни инкубатори, центри за пренос технологија, центри за оснивање предузећа);
- Развој служби за пружање помоћи малим и средњим предузећима у развоју одговарајућих пословних дјелатности (општи савјети и обука, заједнички маркетинг малих и средњих предузећа, подизање свијести у погледу услова на тржишту итд).

Резултати ове мјере мјериће се на основу сљедећих показатеља:

Излазни показатељи:

- Број основаних центара за подршку пословању
- Број подржаних пројеката пријеноса знања
- Број пројеката којима се подстиче развој прекограничне пословне сарадње, мрежа и партнерских групација
- Број пројеката усмјерених на развој вјештина и знања проведених кроз заједничку сарадњу
- Број успостављених мрежа малих и средњих предузећа/научних мрежа/мрежа за истраживање и развој
- Број промотивних догађаја и сајмова трговине у погледу локалних/регионалних производа
- Број малих и средњих предузећа која учествују/имају корист од прекограничних пројеката

Показатељи резултата:

- Повећање броја малих и средњих предузећа смјештених у програмској области
- Повећање броја нових радних мјеста
- Повећање броја сталних пословних контаката
- Повећање броја заједничких стратегија и планова
- Повећан ниво пословних иновација кроз пренос технологија путем универзитета и институција за истраживање и развој малим и средњим предузећима

Програм, те извјештаји и статистички подаци пројеката, послужиће као извор информација.

Индикативна минимална и максимална бесповратна средства ЕУ (€)	50.000 – 300.000 Еуро
Максимална средства ЕУ у односу на укупне дозвољене трошкове (%)	85%

3.4.2 Приоритет 2: Бољи квалитет живота и социјална кохезија

3.4.2.1 Увод и оправданост

Приоритет 2 представља одговор на друштвене и проблеме околиша у пограничној области. Овај приоритет ће се концентрисати на факторе који доприносе благостању, квалитету живота и социјалној кохезији локалних заједница, укључујући и унапређење прекограничних односа.

Ниво незапослености је висок, посебно у руралним подручјима, и постоји недостатак активних мјера запошљавања на рјешавању ове ситуације. Ситуационом анализом утврђено је да је социјално искључивање главна пријетња у програмској области. Истовремено, анализом су као главне могућности прекограничне сарадње истакнути образовање, здравство и рад.

У сектору околиша, Хрватска и Босна и Херцеговина суочавају се са истим изазовима и имају исте могућности. Са обје стране границе постоје значајне природне погодности – природни паркови, нетакнуте шуме и ријеке. Области имају висок ниво биоразноликости (укључујући и многе ријетке врсте) која је повезана са плавним равницама ријека Саве, Уне и Неретве. Међутим, не постоји координација у смислу начина заштите околиша, нпр. путем поступања са отпадним водама, нити постоје координисана настојања у погледу тога како поступати у случају природних катастрофа, као што је борба са поплавама или пожарима. Још један заједнички проблем је нерегулисано одлагање отпада и испуштање индустријског отпада који имају негативан утицај на квалитет живота становника и на цјелокупан имиџ подручја. Други приоритет такође ће се бавити потребом очувања природних богатстава програмске области да би се одржавао њен потенцијал за развој туризма и побољшао цјелокупан квалитет живота у пограничној области.

3.4.2.2 Општи и ужи циљеви

Општи циљ

- ☞ Повећати квалитет живота у пограничним подручјима путем смањења штете/ризика по околиш и јачањем социјалне кохезије локалних заједница.

Ужи циљеви

- ☞ Заштитити и очувати околиш и подстицати одрживо коришћење природних ресурса у пограничним подручјима путем заједничких активности и кампања на подизању свијести

- ☛ Омогућити приступ службама у заједници које утичу на добробит и социјалну кохезију мјештана и заједница.

Директни корисници

Директни корисници овог приоритета су непрофитна правна лица успостављена јавним или приватним правом ради јавног интереса или са конкретним циљем који се односи на испуњавање потреба од општег интереса, који спадају између осталог у једну од следећих група:

- Регионални и локални јавни органи;
- Јавни органи (фондови, институције, агенције) које је успоставила држава или регионална/локална самоуправа као што су: установе за истраживање и развој, установе за образовање и обуку, здравствене установе, установе за заштиту природног и културног наслеђа, локалне и регионалне развојне агенције, туристичка удружења итд;
- Приватни институти које успостављају субјекти приватног права ради испуњавања потреба од општег интереса (као што су институти за образовање и истраживање) док год раде као непрофитне организације;
- Невладине организације као што су удружења и фондациије;
- Привредне коморе, пољопривредне, занатске и индустријске партнерске групације регистроване као непрофитна правна лица;
- Пољопривредна удружења и задруге;
- Национални и регионални паркови, паркови природних љепота.

Критеријуми за одабир пројеката и механизам реализације:

Мјере ће се у највећој мјери проводити путем програма додјеле бесповратних средстава. Међутим, постоји могућност да ЈМЦ препозна потребу финансирања кључних заједничких активности ван позива за подношење приједлога пројеката. У тим случајевима, механизам реализације биће набавка услуга, радова и потрештина.

Детаљнији критеријуми одабира пројеката дефинисаће се касније у склопу важећих Смјерница за подносиоце приједлога пројеката и/или позива за подношење приједлога пројеката.

3.4.2.3 Мјере

Што се тиче Хрватске, водиће се рачуна да би се обезбиједило да нема оперативних или финансијских преклапања, укључујући на нивоу учесника, са било којом од мјера укључених у Оперативне програме за Хрватску у оквиру ИПА компоненте III, IV и V (Регионални развој, Људски ресурси и Рурални развој).

Мјера 2.1 Заштита околиша

Мјером се подржавају заједничке иницијативе које доприносе очувању и заштити околиша и природних биолошких разноликости. Мјером се такође подстиче

одрживо коришћење природних ресурса и промоција коришћења обновљивих енергија. Исто тако, подржавају се заједничке активности чији је циљ спречавање или отклањање еколошке деградације настале услјед привређивања.

Врсте активности које се могу квалификовати за ову мјеру су сљедеће, између осталог:

- Планска документација за водоснабдијевање и канализационе системе са прекограничним утицајем;
- Заједничко програмирање и иницијативе које се тичу околиша: управљање водозахватима, загађење зрака, експлоатација термалних вода, кампање на просвједивању са привредом и грађанима као циљном популацијом;
- Спречавање природних ризика – интервенције (у случају поплаве и пожара)
- Студије и директно дјеловање у погледу примјенљивости обновљивих извора енергије
- Студије о утицају околиша на људске активности
- Заштита и/или припрема документације за заштићена природна подручја
- Активности на подизању свијести о санирању и заштити околиша
- Образовање и пренос знања из заштите околиша
- Акције чишћења у пограничном подручју
- Промоција обновљивих извора енергије

Резултати ове мјере мјериће се на основу сљедећих показатеља:

Излазни показатељи:

- Број заједничких пројеката којима се подстиче и унапређује заштита природних вриједности подручја;
- Број реализованих заједничких пројеката којима се развијају системи управљања у циљу заштите околиша;
- Број споразума о сарадњи / мрежа између установа / агенција у подручју заштите околиша;
- Број манифестација усмјерених ка подизању свијести;
- Број израђених заједничких планова за поступање са отпадом;
- Број студија изводљивости за постројења за третман отпадних вода;
- Број пројеката којима се промовише коришћење обновљивих извора енергије;
- Број основаних прекограничних тимова за хитне ситуације;

Показатељи резултата:

- % смањења физичке и еколошке штете настале из ванредних догађаја
- % смањења броја случајева прекограничног загађења
- Обимнији капацитети за планирање и управљање у односу на ванредне ситуације
- % повећања броја заштићених еколошки осјетљивих локација
- Већа свијест јавности о прекограничној сарадњи на питањима заштите околиша

Извор информација биће Програм, пројектни извјештаји и статистички подаци.

Индикативна минимална и максимална бесповратна средства ЕУ (€)	50.000 – 300.000 еура
Максимална средства ЕУ за финансирање укупних допуштених трошкова (%)	85%

Мјера 2.2 Бољи приступ службама у заједници

Овом мјером се подржава развој активности на остваривању личних контаката са обје стране границе, гдје се задовољавају потребе локалних заједница у пољу образовања и рада, социјалне и здравствене заштите, културе и спорта. Активности које произлазе из ове мјере посебно су усмјерене ка обезбјеђивању веће доступности основних служби у заједници за све грађане и групе у пограничном подручју.

Мјером се подстиче успостављање и јачање прекограничних партнерстава и мрежа у погледу активности на социјалној кохезији и ангажовању локалних власти, цивилног друштва и социјалних партнера. Иницијативе које се промовишу овом мјером такође треба да допринесу унапређењу прекограничних односа.

Врсте активности које се могу квалификовати за ову мјеру, између осталог:

- Заједничке омладинске иницијативе и мреже
- Помоћ маргинализованим групама
- Већа доступност здравствених услуга
- Лакша доступност образовања
- Израда заједничких локалних развојних планова и стратегија у подручју локалне управе, социјалног развоја, образовања, спорта и културе

Резултати ове мјере мјериће се на основу сљедећих показатеља:

Излазни показатељи:

- Број заједничких програма заједнице који обухваћају сарадњу између цивилног друштва, локалних власти и друштвених партнера;
- Број пројеката којима се унапређује доступност образовања;
- Број пројеката којима се унапређује доступност услуга социјалне и здравствене заштите;
- Број манифестација усмјерених ка подизању свијести о социјалној искључености;
- Број прекограничних омладинских и културних партнерстава;
- Број организованих манифестација културне и спортске размјене;
- Број пројеката који активно укључују жене и особе из маргинализованих група.

Показатељи резултата:

- Боља доступност служби у заједници за осјетљиве групе / локално становништво;
- Смањење броја инцидената вођених етничким мотивима;
- Већа свијест јавности о организационој / институционалној структури сусједне земље;
- Боље познавање културе / историје сусједа.

Извор информација биће Програм, пројектни извјештаји и статистички подаци.

Индикативна минимална и максимална бесповратна средства ЕУ (€)	20.000 – 50.000 еура
Максималан износ средстава ЕУ за финансирање дозвољених трошкова (%)	85%

3.4.3 Приоритет 3: техничка помоћ

3.4.3.1 Увод и оправданост

Техничка помоћ (ТА) користиће се за финансирање трошкова који настану у вези са припремом, администрацијом и управљањем, информацијама, објављивањем и обуком, развојем и функционисањем компјутеризованих система размјене података, набавке потребне опреме, праћења, вредновања и контроле програма.

Техничка помоћ користиће се као подршка раду 2 државне оперативне структуре и Заједничког надзорног одбора (ЈМС), чиме ће се обезбиједити ефикасна и ефективна реализација, праћење, контрола и оцјена програма. У основи, ово ће се постићи путем успостављања и рада Заједничког техничког секретаријата (ЈТС) и двије испоставе ЈТС-а. ЈТС ће бити задужен за свакодневно управљање програмом и одговараће оперативним структурама и ЈМЦ-у. Техничка помоћ подржат ће активности којима се обезбјеђује припрема и одабир висококвалитетних програмских активности и ширење информација о програмским активностима и достигнућима. Према упутствима ЈМЦ-а, буџет за техничку помоћ користиће се за екстерно оцјењивање програма (*ad-hoc*, средњорочно и *ex-post*).

Узимајући у обзир да одговарајући државни органи (оперативне структуре у Хрватској и Босни и Херцеговини) *de facto* уживају статус монопола (у смислу члана 168. став 1. тачка ц Правила за примјену Финансијске уредбе) у погледу реализације прекограничног програма, одговарајући уговорачки органи у обје земље (Делегација Европске уније у Босни и Херцеговини) успоставиће индивидуално уговарање о директним грантовима без позива за подношење приједлога са оперативним структурама за средства која су обезбијеђена на основу приоритета 2 техничке помоћи у свакој земљи. Дозвољено је подуговарање активности које су обухваћене директним уговором од стране оперативних структура (нпр. техничка помоћ, оцјена, објављивање итд.).

3.4.3.2 Општи и ужи циљеви:

Општи циљ ове осе приоритета је обезбиједити ефективну и ефикасну администрацију и реализацију ЦБЦ програма.

Ужи циљеви

- ☞ Унаприједити квалитет и кохерентност активности програма;
- ☞ Унаприједити капацитет државних и заједничких структура за управљање прекограничним програмима;
- ☞ Обезбиједити информације о програму и ширити их према државним органима, јавности и корисницима програма и водити рачуна да се помоћ објелодањује на начин којим се подиже свијест и помаже развој Програма;
- ☞ Унаприједити капацитет потенцијалних корисника, нарочито у оквиру програмског подручја, да би се припремиле, а затим и реализовале висококвалитетне програмске активности;
- ☞ Обезбиједити техничку стручност за екстерну оцјену програма.

Директни корисници:

Главни корисници овог приоритета су:

- Оперативне структуре
- Заједнички надзорни одбор
- Заједнички технички секретаријат (сједиште и испоставе)
- Све остале структуре / органи у вези са развојем и реализацијом ЦБЦ програма (нпр. управни одбор / одбор за селекцију)
- Корисници програма

Овај приоритет ће се реализовати кроз двије мјере, у складу са његовим обимом.

3.4.3.3 Мјере

Мјера 3.1: Подршка администрацији и реализацији Програма

Овом мјером се пружа подршка раду државних оперативних структура, Заједничког надзорног одбора, Заједничког техничког секретаријата и његовим испоставама, као и свим другим структурама (нпр. Управном одбору) које су укључене у руковођење и реализацију програма. Штавише, ова мјера обухваћа административне и оперативне трошкове реализације програма, укључујући трошкове припреме и праћења програма, процјене и одабира активности, организовања састанака Надзорног одбора итд. Треба споменути да се средствима за техничку помоћ могу покрити трошкови особља ЈТС-а, осим плата државних службеника. Исто тако, овом мјером се обезбјеђује савјетодавна помоћ и подршка коначним корисницима у изради и реализацији пројекта.

Врсте квалификованих активности:

- Попуњавање особљем и активности ЈТС-а и његових испостава
- Обезбјеђивање подршке државним оперативним структурама у руковођењу програмом
- Обезбјеђивање подршке ЈМЦ-у у извршавању задатака на избору пројеката и праћењу програма
- Обезбјеђивање логистичке и техничке подршке за састанке ЈМЦ-а
- Подизање свијести о програму и обука потенцијалних коначних корисника
- Обезбјеђивање помоћи потенцијалним коначним корисницима у припреми пројеката
- Обезбјеђивање одговарајуће техничке стручности у оцјени пројектних приједлога;
- Обезбјеђивање подршке коначним корисницима у реализацији пројекта
- Успостављање и подршка системима праћења и контроле пројекта, укључујући контроле првог нивоа
- Теренски обилазци програмских активности
- Израда нацрта извјештаја о праћењу програма и извјештаја о реализацији програма
- Набавка, уградња и интегрисање информатичке опреме, праћење, оцена и координација програма

Резултати ове мјере мјериће се на основу слједећих показатеља:

Излазни показатељи:

- Број ангажованог особља ЈТС-а;
- Број састанака ЈТС-а;
- Број обученог особља оперативних структура;
- Број курсева за потенцијалне коначне кориснике;
- Број оцијенених приједлога пројеката;
- Број обављених теренских обилазака;
- Број нацрта извјештаја о праћењу;
- Број обављених одговарајућих студија / истраживања;
- Број и квалитет информатичке / канцеларијске опреме;

Показатељи резултата:

- Већа способност особља оперативних структура
- Бољи квалитет приједлога пројеката
- % апсорбованих ИПА средстава
- Смањен проценат недозвољених трошкова које потражују коначни корисници

Извор информације биће Годишњи извјештај о реализацији, извјештаји о оцјени и извјештаји о праћењу.

Мјера 3.2: Подршка информирању, објављивању и оцјени програма

Друга мјера техничке помоћи биће подршка информисању о програму, објављивању и оцјени путем активности као што су припрема, превођење и упознавање са програмом у погледу информација и информативног материјала, укључујући интернет страницу програма. На тај начин, обезбиједиће се

информисање о програму субјеката одлучивања на локалном, регионалном и државном нивоу, органа надлежних за финансирање, становника подручја у којем се програм проводи и јавности Хрватске и Босне и Херцеговине. Осим тога, мјером ће се подржати Обезбјеђивање стручних знања за ЈМЦ у планирању и извршавању екстерне оцјене програма.

Врсте квалификованих активности:

- Припрема и дистрибуција промотивних материјала (укључујући саопштења за штампу)
- Израда, одржавање и промоција интернет странице Програма
- Организовање промотивних манифестација (састанци, семинари, радни семинари, конференције, медијски програми, информативни дани, форуми, путујуће промоције, умрежавање)
- Редовно објављивање и дистрибуција билтена
- Редовно оцјењивање програма

Резултати ове мјере мјериће се на основу следећих показатеља:

Излазни показатељи:

- Број дистрибуисаних промотивних материјала
- Број организованих манифестација на промовисању и информисању о програму
- Број учесника манифестација на промовисању и информисању о програму
- Број посјета интернет страници програма
- Број израђених билтена
- Број извршених оцјена

Показатељи резултата:

- Већа свијест јавности о програму
- Већа свијест потенцијалних корисника о програму
- Боља реализација програма

Извор информација биће Годишњи извјештај о реализацији, извјештаји о оцјени и извјештаји о праћењу.

3.5 Преглед приоритета и мјера

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Подстакнути стварање прекограничних мрежа и партнерстава и развој заједничких прекограничних активности са циљем ревитализирања привреде, заштите природе и околиша и повећање социјалне кохезије у подручју у којем се програм реализује 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Општи циљ 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Приоритет 1 ▪ Дати допринос интегрисању привреде у пограничним подручјима путем подстицања сарадње у домену туризма, подршке малим и средњим предузећима и промовисања предузетништва. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Приоритет 2 ▪ Повећати квалитет живота у пограничним подручјима путем смањења штете / ризика по околиш и јачањем социјалне кохезије локалних заједница. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Приоритет 3 ▪ Техничка помоћ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Посебан циљ 1.1 ▪ Израда препознатљиве заједничке туристичке понуде на основу заједничког природног и културног наслеђа и унапређење конкурентности локалне туристичке привреде.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Посебан циљ 1.2 ▪ Помагати развој регионалне привреде путем јачања сектора малих и средњих предузећа и институција и подршку за пословању. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Посебан циљ 2.1 ▪ Заштитити и очувати околиш и подстицати одрживо коришћење природних ресурса у пограничним подручјима путем заједничких и активности кампања на подизању свијести. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Посебан циљ 2.2 ▪ омогућити приступ услугама заједници које утичу на добробит и социјалну кохезију мјештана заједница. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Посебан циљ 2.1 ▪ Заштитити и очувати околиш и подстицати одрживо коришћење природних ресурса у пограничним подручјима путем заједничких и активности кампања на подизању свијести.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Мјера 1.1: Заједничка израда туристичке понуде 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Мјера 2.1: Заштита природе и околиша 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Мјера 2.2: Бољи приступ услугама заједници у пограничном подручју 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Мјера 3.1: Подршка администрацији и реализацији Програма
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Мјера 1.2: Промоција предузетништва 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Мјера 3.2: Подршка информисању, промовисању и оцјени програма 		

3.6 Показатељи

▪ Приоритет 1		
▪ Мјера 1.1:	▪ Показатељи	
	▪ Излазни показатељи :	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Број пројеката којима се развија заједничка прекогранична туристичка/културна инфраструктура малог обима ▪ Број заједничких пројеката који су реализовани у циљу промовисања туристичког идентитета и имиџа подручја (сертификација нових производа, заједничке промотивне кампање), ▪ Број заједничких пројеката реализованих на развоју туристичког сектора ▪ Број реконструисаних / рестаурисаних локација са баштином
	▪ Показатељи резултата:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Већи број прекограничних туриста у пограничном региону који посјећују објекте гдје је дошло до унапређења капацитета или за које је израђен нови производ или реализоване промотивне активности
▪ Мјера 1.2:	▪ Показатељи	
	▪ Излазни показатељи :	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Број основаних центара за подршку пословању ▪ Број подржаних пројеката преноса знања ▪ Број пројеката којима се подстиче развој прекограничне пословне сарадње, мрежа и партнерских групација/кластера ▪ Број пројеката усмјерених на развој вјештина и знања проведених кроз заједничку сарадњу ▪ Број успостављених мрежа малих и средњих предузећа/научних мрежа/мрежа за истраживање и развој ▪ Број промотивних догађаја и сајмова трговине у погледу локалних/регионалних производа ▪ Број малих и средњих предузећа која учествују/имају корист од прекограничних пројеката
	▪ Показатељи резултата:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Повећање броја малих и средњих предузећа смјештених у програмској области ▪ Повећање броја нових радних мјеста ▪ Повећање броја сталних пословних контаката ▪ Повећање броја заједничких стратегија и планова

		<ul style="list-style-type: none"> Повећан ниво пословних иновација кроз пренос технологија путем универзитета и институција за истраживање и развој малим и средњим предузећима
<ul style="list-style-type: none"> Приоритет 2 		
<ul style="list-style-type: none"> Мјера 2.1: 	<ul style="list-style-type: none"> Показатељи 	
	<ul style="list-style-type: none"> Излазни показатељи : 	<ul style="list-style-type: none"> Број заједничких пројеката којима се подстиче и унапређује заштита природних вриједности подручја; Број реализованих заједничких пројеката којима се развијају системи управљања у циљу заштите околиша; Број споразума о сарадњи / мрежа између установа / агенција у подручју заштите околиша; Број манифестација усмјерених ка подизању свијести; Број израђених заједничких планова поступања са отпадом; Број студија изводљивости за постројења за третман отпадних вода; Број пројеката којима се промовише коришћење обновљивих извора енергије; Број основаних прекограничних тимова за хитне ситуације;
	<ul style="list-style-type: none"> Показатељи резултата: 	<ul style="list-style-type: none"> % смањења физичке и еколошке штете настале из ванредних догађаја % смањења броја прекограничних случајева загађења Обимнији капацитети за планирање и управљање у односу на ванредне ситуације % повећања броја заштићених еколошки осјетљивих локација Већа свијест јавности о прекограничној сарадњи на питањима заштите околиша
<ul style="list-style-type: none"> Мјера 2.2: 	<ul style="list-style-type: none"> Показатељи 	
	<ul style="list-style-type: none"> Излазни показатељи : 	<ul style="list-style-type: none"> Број заједничких програма заједнице који обухваћају сарадњу између цивилног друштва, локалних власти и друштвених партнера; Број пројеката којима се унапређује доступност образовања; Број пројеката којима се унапређује

		<p>доступност услуга социјалне и здравствене заштите;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Број манифестација усмјерених ка подизању свијести о социјалној искључености; • Број прекограничних омладинских и културних партнерстава; • Број организованих манифестација културне и спортске размјене; • Број пројеката који активно укључују жене и лица из маргинализованих група.
	<p>▪ Показатељи резултата:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Боља доступност служби у заједници за осјетљиве групе / локално становништво; • Смањење броја инцидената вођених етничким мотивима; • Већа свијест јавности о организационој / институционалној структури сусједне земље; • Боље познавање културе / историје сусједа.
<p>▪ Приоритет 3</p>		
<p>▪ Мјера 3.1:</p>	<p>▪ Показатељи</p>	
	<p>▪ Излазни показатељи :</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Број ангажованог особља ЈТС-а; ▪ Број састанака ЈТС-а; ▪ Број обученог особља оперативних структура; ▪ Број курсева за потенцијалне коначне кориснике; ▪ Број оцијењених приједлога пројеката; ▪ Број обављених теренских обилазака; ▪ Број нацрта извјештаја о праћењу; ▪ Број обављених одговарајућих студија / истраживања; ▪ Број и квалитет информатичке / канцеларијске опреме;
	<p>▪ Показатељи резултата:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Већа способност особља оперативних структура ▪ Бољи квалитет приједлога пројеката ▪ % апсорбираних ИПА средстава ▪ Смањен проценат недозвољених трошкова које потражују коначни корисници
<p>▪ Мјера 3.2:</p>	<p>▪ Показатељи</p>	
	<p>▪ Излазни показатељи</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Број дистрибуисаних промотивних материјала

	:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Број организованих манифестација на промовисању и информисању о програму ▪ Број учесника манифестација на промовисању и информисању о програму ▪ Број посјета интернет страници програма ▪ Број израђених билтена ▪ Број извршених оцјена
	▪ Показатељи резултата:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Већа свијест јавности о програму ▪ Већа свијест потенцијалних корисника о програму ▪ Боља реализација програма

3.7 Финансијски план

На основу даних средстава у МИФФ-у и предвиђених приоритета, у Прекограничном програму на основу инструмента за претприступну помоћ између Хрватске и Босне и Херцеговине у наредним табелама приказано је учешће држава и ЕУ. Поред тога, у Анексу III дати су провизорни временски оквир и средства позива за подношење приједлога у 2007. години.

Учешће Заједнице је израчунато у односу на дозвољене трошкове, који се, у случају прекограничног програма између Хрватске и Босне и Херцеговине, базирају на укупним расходима, како је договорено између земаља учесница и утврђено у прекограничном програму.

Учешће Заједнице на нивоу осе приоритета износиће највише 85% дозвољених расхода.

Учешће Заједнице за сваку осу приоритета неће бити мање од 20% дозвољених расхода.

Примјењиваће се одредбе члана 90 Уредбе (ЕЦ) Но 718/2007 (Уредба о реализацији ИПА-е – ОЈ Л 170 од 29. јуна 2007. године, ст. 1).

	ИПА ЦБЦ Хрватска	Суфинансирање државе Хрватске	Укупно Хрватска	ИПА Стопа суфинансирања Хрватска	ИПА ЦБЦ БиХ	Суфинансирање државе БиХ	Укупно БиХ	ИПА Суфинансирање БиХ	Укупно ИПА	Укупно
Приоритет 1										
Стварање заједничког економског простора	2.250.000	397.058.80	2.647.058.80	85%	2.250.000	397.058.80	2.647.058.80	85%	4.500.000	5.294.117,60
2007	450.000	79.411,76	529.411,76	85%	450.000	79.411,76	529.411,76	85%	900.000	1.058.823,52
2008	450.000	79.411,76	529.411,76	85%	450.000	79.411,76	529.411,76	85%	900.000	1.058.823,52
2009	450.000	79.411,76	529.411,76	85%	450.000	79.411,76	529.411,76	85%	900.000	1.058.823,52
2010	450.000	79.411,76	529.411,76	85%	450.000	79.411,76	529.411,76	85%	900.000	1.058.823,52
2011	450.000	79.411,76	529.411,76	85%	450.000	79.411,76	529.411,76	85%	900.000	1.058.823,52
Приоритет 2										
Бољи квалитет живота и социјалне кохезије	2.250.000	397.058.80	2.647.058.80	85%	2.250.000	397.058.80	2.647.058.80	85%	4.500.000	5.294.117,60
2007	450.000	79.411,76	529.411,76	85%	450.000	79.411,76	529.411,76	85%	900.000	1.058.823,52
2008	450.000	79.411,76	529.411,76	85%	450.000	79.411,76	529.411,76	85%	900.000	1.058.823,52
2009	450.000	79.411,76	529.411,76	85%	450.000	79.411,76	529.411,76	85%	900.000	1.058.823,52
2010	450.000	79.411,76	529.411,76	85%	450.000	79.411,76	529.411,76	85%	900.000	1.058.823,52
2011	450.000	79.411,76	529.411,76	85%	450.000	79.411,76	529.411,76	85%	900.000	1.058.823,52
Приоритет 3										
Техничка помоћ	500.000	88.235.30	588.235.30	85%	500.000	88.235.30	588.235.30	85% ²¹	1.000.000	1.176.470,60
2007	100.000	17.647,06	117.647,06	85%	100.000	17.647,06	117.647,06	85%	200.000	235.294,12
2008	100.000	17.647,06	117.647,06	85%	100.000	17.647,06	117.647,06	85%	200.000	235.294,12
2009	100.000	17.647,06	117.647,06	85%	100.000	17.647,06	117.647,06	85%	200.000	235.294,12
2010	100.000	17.647,06	117.647,06	85%	100.000	17.647,06	117.647,06	85%	200.000	235.294,12

2011	100,000	17,647.06	117,647.06	85%	100,000	17,647.06	117,647.06	85%	200,000	235,294.12
УКУПНО	5,000,000	882,352.90	5,882,352.90	85%	5,000,000	882,352.90	5,882,352.90	85%	10,000,000	11,754,705.8

3.8 Дозвољени расходи

Како је наведено у члану 89. Уредбе о реализацији ИПА-е, слједећи расходи сматрају се дозвољеним:

- (1) Расходи који настану након потписивања финансијског споразума.
- (2) Путем дерогирања из члана 34(3) Уредбе о реализацији ИПА-е, расходи у погледу:
  - (а) пореза на додану вриједност, под условом да су испуњени слједећи услови:
    - (i) да се ни у ком случају не може извршити њихов поврат;
    - (ii) да је утврђено да ће их сносити коначни корисник, и
    - (iii) да су јасно утврђени у приједлогу пројекта.
  - (б) накнада за међународне финансијске трансфере;
  - (ц) у случају да је за провођење активности потребно отворити посебан рачун или више рачуна, банкарске провизије за отварање и вођење рачуна;
  - (д) хонорари правних савјетника, нотарски хонорари, трошкови техничких или финансијских стручњака, рачуноводствени или ревизорски трошкови, под условом да су директно повезани са суфинансираном активношћу и да су неопходни за њену припрему или провођење;
  - (е) трошкови гаранција које даје банка или нека друга финансијска институција, у мјери у којој домаћи прописи или прописи Заједнице захтијевају такве гаранције;
  - (ф) режијски трошкови, под условом да се базирају на стварним трошковима који се могу приписати провођењу дате активности. Паушали на основу просјечних трошкова не могу прећи 25% оних директних трошкова активности који могу утицати на висину режијских трошкова. Обрачун мора да буде адекватно документован и периодично ревидиран;
- (3) Поред техничке помоћи за прекогранични програм из члана 94. Уредбе о реализацији ИПА-е, признаће се и слједећи расходи јавних органа који настану у припреми или реализацији активности:
  - (а) трошкови стручних услуга које пружа јавна институција, која није коначни корисник, у припреми или реализацији активности;
  - (б) трошкови пружања услуга у вези са припремом и реализацијом активности, које пружа јавни орган који је и сам коначни корисник, а који проводи активност за свој рачун без ангажовања других вањских давалаца услуга, под условом да представљају додатне трошкове и да се односе на расходе који су стварно и директно остварени у суфинансираној активности.

Дотични јавни орган ће или фактурисати трошкове из тачке (а) овог става коначном кориснику, или потврдити те трошкове на основу докумената еквивалентне доказне вриједности који омогућавају утврђивање стварно плаћених трошкова од стране тог органа током дате активности.

Трошкови из тачке (б) овог става морају се потврдити на основу докумената који омогућавају утврђивање стварно плаћених трошкова од стране тог органа током дате активности.

ОДЈЕЉАК IV ОДРЕДБЕ О РЕАЛИЗАЦИЈИ

Одредбе о реализацији у оквиру овог документа засноване су на одредбама Уредбе Комисије (ЕЦ) бр. 718/2007 (у даљњем тексту: Уредба о реализацији ИПА-е), нарочито за компоненту прекограничне сарадње (Дио II, сегмент II, поглавље III, одјељак 1 и 3), те одредбама Финансијске уредбе (ЕЦ, Еуратом) бр. 1605/2002, која је допуњена Уредбом Савјета бр. 1995/2006, конкретно њеним члановима 53, 53а, 53ц, 54 и 57, који садрже одредбе о централизованом и децентрализованом управљању фондовима Европске комисије.

Док Хрватска програмом управља према моделу децентрализованог управљања, Босна и Херцеговина ће управљати програмом према моделу централизованог управљања.

4.1 Структуре и органи програма

Управљачке структуре програма су:

- Државни координатори за ИПА компоненту II
- Шефови оперативних структура
- Оперативне структуре (ОС)
- Заједнички надзорни одбор (ЈМЦ)
- Заједнички технички секретаријат (ЈТС)

Обје земље обухваћене програмом успоставиле су оперативне структуре (ОС) за дио програма за који су надлежне. Земље кориснице успоставиле су, такође, Заједнички надзорни одбор који ће обезбиједити постизање дјелотворности и квалитета реализације програма.

У складу са Уредбом о реализацији ИПА-е (члан 139), оперативне структуре су успоставиле Заједнички технички секретаријат у циљу пружања подршке оперативним структурама и Заједничком надзорном одбору приликом обављања дужности из њихове надлежности.

4.1.1 Оперативне структуре (ОС) у земљама корисницама

Хрватска	Босна и Херцеговина
<ul style="list-style-type: none"> • Министарство регионалног развоја, шумарства и водног gospodarства (МРРШВГ) – ресорно министарство надлежно за управљање и реализацију компоненте II ИПА-е • Агенција за регионални развој (АРР)¹ као Агенција за имплементацију	<ul style="list-style-type: none"> • Дирекција за европске интеграције – институција надлежна за координисање компоненте II ИПА-е • Делегација ЕУ - Агенција за имплементацију

ОС обје земље тијесно сарађују у припреми и реализацији прекограничног програма, том приликом успостављајући заједничке механизме координације. ОС су надлежне за реализацију програма у својим земљама.

4.1.1.1 Хрватска

Државни ИПА координатор (НИПАЦ) (у смислу чл. 22 Уредбе о реализацији ИПА) је државни секретар у Централној државној канцеларији за развојну стратегију и координацију ЕУ фондова (ЦОДЕФ). НИПАЦ је задужен за свеукупну координацију помоћи ИПА-е.

Оперативне структуре у Хрватској састоје се од ресорног министарства надлежног за управљање и реализацију компоненте II ИПА-е: МРРШВГ заједно са Агенцијом за имплементацију: АРД (ПАО је директор Агенције за регионални развој Хрватске²). Оперативна структура биће акредитована од стране Комисије у новембру 2008.³ године у складу са Уредбом о реализацији ИПА-е. АРД је акредитован од стране НАО-а у новембру 2009., у складу са ИПА ИР члан 13. и 139. Преношење управљачких овлашћења од стране Комисије на АРД се очекује током 2010. До тада, уговоре и исплате припрема ЦФЦА под управом шефа Оперативне структуре и потписује шеф Оперативне структуре, са изузетком ТА средстава, за које ЦФЦА привремено има улогу уговорног органа.

Шеф оперативне структуре (ХОС)⁴ је државни секретар за МРРШВГ-а и одговоран је те се на њега рачуна у погледу активности хрватске Оперативне структуре.

4.1.1.2 Босна и Херцеговина

Оперативна структура у Босни и Херцеговини је Дирекција за европске интеграције (ДЕИ). НИПАЦ је задужен за свеукупну координацију помоћи ИПА-е.

Шеф оперативне структуре у складу са чл. 32.1 Уредбе о реализацији ИПА) је директор ДЕИ-а. ДЕИ је главни координациони орган за питања европских интеграција, укључујући координацију ЕУ програма за финансијску помоћ. Сектор за координацију помоћи ЕУ програма укључује Одјељење за програме прекограничне сарадње које је одговорно за управљање и имплементацију ИПА компоненте II у БиХ.

4.1.1.3 Одговорности оперативних структура

Оперативне структуре су надлежне за, између осталог:

- заједничко припремање програма прекограничне сарадње у складу са чланом 91. Уредбе о реализацији ИПА-е;
- заједничко припремање амандмана програма који ће се разматрати на Заједничком надзорном одбору;
- успостављање Заједничког техничког секретаријата (ЈТС);
- учествовање у раду Заједничког надзорног одбора и усмјеравање рада ЈМЦ-а приликом праћења програма;
- предлагање представника Заједничког управног одбора које именује Заједнички надзорни одбор;
- припремање и реализација стратешких одлука Заједничког надзорног одбора;

- подношење извјештаја НИПАЦ-у/координатору компоненте II ИПА-е о свим аспектима који се тичу реализације програма;
- уз подршку Заједничког техничког секретаријата, успостављање система за сакупљање поузданих информација о реализацији програма и достављање релевантних информација Заједничком надзорном одбору, НИПАЦ-у/координатору компоненте II ИПА-е или Европској комисији;
- вођење рачуна, у сарадњи са Заједничким надзорним одбором, о квалитету реализације програма прекограничне сарадње;
- подношење годишњих и коначних извјештаја о реализацији прекограничног програма Комисији и НИПАЦ-у, након увида и одобрења од стране Заједничког надзорног одбора; (ИПА ИР члан 144)⁵.
- извјештавање о неправилностима;
- усмјеравање рада Заједничког техничког секретаријата;
- промоција активности информисања и публицитета;

У Хрватској, гдје се програм реализује по моделу децентрализованог управљања, Агенција за имплементацију је надлежна за:

- склапање уговора за пројекте које одабере Заједнички надзорни одбор;
- аспекте рачуноводствених послова и финансијског извјештавања за набавке услуга, материјала, радова, те програме бесповратне помоћи за хрватски дио прекограничног програма;
- обезбјеђивање да се активности реализују у складу са важећим одредбама о јавним набавкама;
- обезбјеђивање да коначни корисници и остали органи укључени у реализацију активности имају посебан систем вођења рачуна или адекватну рачуноводствену шифру за све трансакције које се односе на активности, уз придржавање националних правила рачуноводства;
- обезбјеђивање чувања свих неопходних докумената у сврху омогућавања адекватног ревизорског праћења;
- обезбјеђивање да се државном фонду и државном координатору за овјеравање програма (НАО) уступе све неопходне информације о одобреним трошковима и примијењеним процедурама;
- провођење провјера у циљу обезбјеђивања да су евидентирани трошкови заправо остварени у складу са важећим прописима, да су производи или услуге обезбијеђени у складу са одобреном одлуком, те да су захтјеви крајњег корисника за вршење исплата исправни.

4.1.2 Заједнички надзорни одбор (ЈМЦ)

Земље кориснице обухваћене програмом успостављају Заједнички надзорни одбор у року 3 мјесеца од ступања на снагу првог споразума о финансирању који се односи на програм.

Заједнички надзорни одбор састоји се од представника двије оперативне структуре и државних, регионалних и локалних органа, те представника друштвено-економског партнерства обје земље обухваћене програмом, једнако заступљених. Делегација ЕУ у Хрватској и Босни и Херцеговини ће учествовати у раду Заједничког надзорног одбора у својству савјетодавног органа.

ЈМЦ саставља свој пословник о раду, у складу са мандатом заједничког одбора за праћење који је успоставила Комисија, у циљу остваривања своје мисије у складу са Уредбом о реализацији ИПА. То ће бити усвојено на њиховом првом састанку.

Заједнички надзорни одбор засједа бар два пута годишње, на иницијативу земље обухваћене програмом или Комисије, а његово предсједавање обавља представник једне од земаља по принципу ротирања.

Заједнички надзорни одбор обезбјеђује остварење дјелотворности и квалитета реализације прекограничног програма, у складу са сљедећим одредбама (у складу са чланом 142. Уредбе о реализацији ИПА-е):

- разматра и одобрава критеријуме одабира активности чије ће финансирање бити обухваћено програмом прекограничне сарадње, те одобрава све ревизије ових критеријума у складу са програмским потребама;
- обавља периодични преглед напретка усмјереног према испуњавању специфичних циљева програма прекограничне сарадње на основу документације коју поднесу оперативне структуре или земље кориснице обухваћене програмом;
- анализира резултате реализације, нарочито у погледу постизања циљева који су постављени за сваки приоритет и оцјене наведене у члану 57(4) и члану 141. Уредбе о реализацији ИПА-е;
- анализира годишње и коначне извјештаје о реализацији утврђене чланом 144. Уредбе о реализацији ИПА-е;
- прије њиховог преноса на НИПАЦ-а, НАО (само у случају децентрализованог управљања), и Комисија од стране ОС биће обавијештени, уколико је могуће, о годишњем ревизорском извјештају о активностима из члана 29 (2) (б) прва алинеја ИПА Уредбе за реализацију, као и релевантним коментарима које Комисија буде имала након разматрања тог извјештаја;
- надлежан је за одабир активности. ЈМЦ може да пренесе надлежност за обављање функције процјене приједлога пројеката на Заједнички управни одбор који именује ЈМЦ;
- може да предложи ревизију или анализирање прекограничног програма који би вјероватно омогућили постизање циљева наведених у члану 86(2) Уредбе о реализацији ИПА-е или довели до унапређења његовог управљања, укључујући финансијско управљање;
- разматра и одобрава све приједлоге који се односе на допуну садржаја програма прекограничне сарадње;
- одобрава оквир послова Заједничког техничког секретаријата;
- усваја план информисања и промовисања, чије сачињавање је у надлежности оперативних структура.

4.1.3 Заједнички технички секретаријат (ЈТС)

Оперативне структуре су се сложиле да успоставе Заједнички технички секретаријат (ЈТС) за пружање подршке Заједничком надзорном одбору и оперативним структурама приликом обављања дужности из њихове надлежности. Према томе, ЈТС је административни орган програма који је задужен за свакодневно управљање.

Заједнички технички секретаријат је смјештен у МРРШВГ-а у Загребу (Хрватска) са двије испоставе на страни БиХ: у Мостару и Бањалуци.

Сачињавају га представници које именују обје оперативне структуре.

Заједнички технички секретаријат и његове испоставе обављају своје послове под окриљем Оперативне структуре у Хрватској, у сарадњи са Оперативном структуром у Сарајеву, БиХ.

Заједничким техничким секретаријатом заједнички управљају обје оперативне структуре.

Трошкови Заједничког техничког секретаријата и његових испостава финансирају се заједнички из буџета техничке помоћи програма, под условом да се везују за задатке, чије је заједничко финансирање предвиђено прописима ЕУ.

Дио особља Заједничког техничког секретаријата ангажованог у БиХ треба да буде смјештен у просторијама ЈТС у МРРШВГ-а у Загребу, а дио у испоставама у Мостару и Бањалуци.

Сви хрватски представници треба да буду смјештени у просторијама ЈТС-а у Загребу.

Задаци које обавља Заједнички технички секретаријат:

Задаци ЈТС-а и његових испостава укључују, између осталог:

- пружање подршке оперативним структурама приликом реализације програма;
- обављање функције секретаријата за оперативне структуре и Заједнички надзорни одбор, укључујући припрему и достављање документације за састанке и записника са састанака (по потреби, на два или више језика);
- успостављање, редовно одржавање и ажурирање система праћења (унос података на нивоу програма и пројекта о обиласцима терена);
- пружање подршке оперативним структурама и ЈМЦ-у у сачињавању свих извјештаја о праћењу реализације програма;
- припрему и стављање на располагање свих докумената неопходних за реализацију пројекта (опште информације на нивоу програма, опште информације на нивоу пројекта, смјернице, критеријуми, пријаве за прибављање пројектних идеја, пакет документације за пријаве – смјернице, критеријуми за одабир пројеката, критеријуми подобности, обрасци за извјештавање, уговори);
- обављање улоге првог контакта за потенцијалне подносиоце приједлога пројеката;
- извођење информативних кампања, обука, омогућавање телефонских линија за пружање помоћи корисницима, те услуге 'питања и одговори' (Q&A) на интернет страници у циљу пружања помоћи потенцијалним кандидатима у припреми пријава приједлога пројеката;
- организовање одабира и процјене приједлога пројеката и провјера да ли су достављене све информације потребне за доношење одлуке о приједлогу пројекта;

- уступање секретара Управном одбору, те организовање и управљање његовим радом;
- обезбјеђивање да је сва релевантна документација неопходна за склапање уговора на вријеме стављена на располагање уговорном органу;
- пружање подршке уговорним органима у процесу 'одобравања буџета' прије потписивања уговора;
- пружање подршке коначним корисницима у реализацији пројекта, укључујући пружање савјета о секундарним процедурама набавке;
- организовање билатералних дешавања укључујући форуме за проналажење партнера;
- развој и одржавање мреже интересних група;
- креирање и ажурирање базе података потенцијалних подносилаца приједлога пројекта и учесника на радионицама и другим дешавањима;
- извођење информативних и промотивних активности под водством оперативних структура, укључујући успостављање и одржавање службене интернет странице програма;
- планирање активности у складу са планом рада који једном годишње одобрава ЈМЦ.

4.1.4 Улога Комисије

У оквиру децентрализованог управљања у Хрватској, Комисија има право да врши *ex-ante* контролу као што је прописано одлуком Комисије о повјеравању управљања у складу са чланом 14(3) Уредбе о реализацији ИПА-е.

У оквиру централизованог управљања у БиХ, у складу са чланом 140(1) Уредбе о реализацији ИПА-е, Европска комисија задржава потпуну одговорност за давање одобрења над процесом додјеле бесповратних средстава и, вршећи улогу уговорног тијела, за функције додјеле бесповратних средстава, објаве тендера, склапање уговора и плаћања.

Осим ових стандардних улога, Комисија учествује у својству савјетодавног органа у раду Заједничког надзорног одбора.

4.2 Процедуре израде програма, одабира и додјеле средстава

4.2.1 Заједнички стратешки пројекти

Предност се даје реализацији путем јединственог јавног позива за подношење приједлога пројекта. Међутим, ЈМЦ, у неким случајевима, има могућност идентификовања 'заједничких стратешких пројекта', који су сагласни са одредбама члана 95. Уредбе о реализацији ИПА-е. Заједнички стратешки пројекти се дефинишу као пројекти који се одликују значајним прекограничним утицајем широм програмске области и који ће, сами или у комбинацији са другим стратешким пројектима, постићи циљеве задане показатељима за остварење мјера. Пројектни задатак (услуге) и/или техничке спецификације (материјали и радови) сачињавају оперативне структуре уз помоћ ЈТС-а. Надлежни уговорни орган објављује тендере и склапа уговоре за пројекте на основу стандардних ПРАГ процедура за дате врсте уговора.

4.2.2 Позиви за подношење приједлога пројекта

Прекогранични програм првенствено функционише путем програма бесповратних средстава на основу јединственог позива на подношење приједлога пројеката и јединственог процеса одабира обухваћајући обје стране границе.

Процедуре додјеле бесповратних средстава су сагласне са одредбама Уредбе о реализацији ИПА-е (нпр. чланови 95, 96, 140, 145 итд).

Ако је могуће, примјењиваће се ПРАГ процедуре и стандардни обрасци осим у случају да одредбе Уредбе о реализацији ИПА-е и/или заједничка природа позива налажу прилагођавање.

а) Припрема пакета документације за пријаве

- ЈТС, под надзором ЈМЦ-а, сачињава јединствен позив за подношење приједлога пројеката, смјернице за подносиоце и образац пријаве, те остале документе везано за реализацију програма бесповратних средстава, образлажући правила која се односе на подобност кандидата и партнера, врсте активности и трошкова који су подобни за финансирање и критеријуме процјене, придржавајући се што је могуће стриктније образаца предвиђених у ПРАГ-у;
- Образац пријаве требало би да се односи на обје стране пројекта (хрватску/босанскохерцеговачку страну границе, тј. универзална пријава), али са јасним раздвајањем активности и трошкова који се односе на сваку појединачну страну границе. Елементи садржани у пакету документације за пријаву (критеријуми подобности и процјене итд.) морају се строго придржавати релевантног финансијског уговора.
- Нацрт јединственог позива за подношење приједлога пројеката, смјернице за подносиоце и образац пријаве, те остале документе који се односе на реализацију програма бесповратне помоћи, одобрава ЈМЦ;
- Оперативне структуре подnose коначни извјештај о пакету документације за пријаву надлежној Делегацији ЕУ ради давања сагласности.

б) Објављивање јединственог позива за подношење приједлога пројеката

- Оперативне структуре, уз подршку ЈТС-а, предузимају све неопходне мјере да обезбједи да позиви за подношење приједлога пројеката, објављени на државном и регионалном нивоу, допру до циљних група у складу са условима Практичног водича (погледати дио о информисању и промовисању у даљњем тексту). Пакет документације за пријаву уступа се путем интернет странице програма и интернет страница уговорних органа, те у штампаној верзији.
- ЈТС је надлежан за информативну кампању и одговарање на питања потенцијалних кандидата. ЈТС даје савјете потенцијалним кандидатима који се пријављују на пројекте у циљу правилног разумијевања и формулисања образаца пријаве.
- Услуга 'питања и одговори' (Q&A) требало би да буде на располагању на интернет страници програма и страницама уговорних органа.

4.2.3 Одабир пројеката након јединственог позива за подношење приједлога пројеката

Као што је наведено у Уредби о реализацији ИПА-е, поднесени приједлози пројеката пролазе кроз јединствени процес одабира. Гдје год је могуће, процјена пројеката треба да се одвија у складу са правилима ПРАГ-а (поглавље 6.4), што је утврђено Уредбом о реализацији ИПА-е (нпр. члан 140. о улози Комисије у активностима одабира)⁶.

Заједнички управни одбор, именован од стране ЈМЦ-а, врши процјену пројеката на основу критеријума који су наведени у пакету документације за пријаву и прави ранг листу у складу са ПРАГ правилима. На основу тога, Заједнички надзорни одбор доноси коначну одлуку о пројектима за које се уговорним органима даје препорука за финансирање (Агенцији за провођење у Хрватској, Делегацији ЕУ у Босни и Херцеговини).

Главне фазе процедуре треба да буду сљедеће:

- ЈТС прима и евидентира све пријаве.
- ЈМЦ именује Заједнички управни одбор и ако је потребно вањске оцјењиваче, који ће бити обезбијеђени током расподеле техничке помоћи програма.
- Управни одбор се успоставља са равномјерном заступљеношћу представника 2 земље. Чланове са правом гласа предлажу оперативне структуре. Именовање чланова управног одбора врши се искључиво на основу посједовања стручних и професионалних компетенција из релевантне области. ЈТС обезбјеђује послове секретаријата за Управни одбор.
- Обје оперативне структуре могу да предложе исти број вањских оцјењивача који ће се финансирати из одговарајућих средстава техничке помоћи.
- Делегације ЕУ одобравају *ex-ante* састав Управног одбора и вањских оцјењивача.
- Управни одбор, према процедурама ПРАГ-а, врши оцјену пројеката поднесених у оквиру одређеног позива, припрема извјештаје о оцјењивању и ранг листу свих пројеката и доставља је.
- Заједнички надзорни одбор: ЈМЦ од Управног одбора преузима извјештај о процјени и гласа о прихваћању предложене ранг листе. Чланови Управног одбора присуствују састанку ЈМЦ-а да би изложили процедуру процјене. ЈМЦ има могућност да:
  - Прихвати извјештај о процјени и да препоруку уговорним органима да склопе уговор за одабране пројекте.
  - Захтијева један круг поновне анализе приједлога под условом да постоји јасно дефинисан технички разлог, који утиче на квалитет извјештаја о процјени, тј. није јасно на који начин је извршена процјена и рангирање пројеката;
  - Успостави нови Управни одбор, уколико постоји оправдан разлог за сумњу у објективност или квалификације Управног одбора.
  - ЈМЦ нема право, ни под којим условима, да мијења резултате бодовања Управног одбора или препоруке, нити смије неправљати табеле за процјену које попуне оцјењивачи.
- У Хрватској, Делегација ЕУ *ex-ante* одобрава одлуку ЈМЦ-а о пројектима предложеним за финансирање и извјештај о процјени.
- У БиХ, Делегација ЕУ одобрава извјештај о процјени и листу одабраних пројеката кроз издавање уговора о бесповратној помоћи крајњим корисницима.
- ЈТС писменим путем обавјештава сваког кандидата о резултатима процеса одабира.
- У року 2 седмице од доношења одлуке од стране ЈМЦ-а, ЈТС просљеђује уговорним органима обију страна сву документацију неопходну за склапање уговора.

4.3 Процедуре финансирања и контроле

4.3.1 Одлука о финансирању и склапање уговора

Одлуке о финансирању доносе надлежни уговорни органи (Агенција за регионални развој, АРД у Хрватској и Делегација ЕУ у БиХ) на основу одлуке Заједничког надзорног одбора и, у случају Хрватске, *ex-ante* сагласности Делегације ЕЦ. На тај начин, они потврђују да су испуњени услови финансирања које захтијева Заједница. Уговорни органи и оперативне структуре могу да се ослоне на подршку ЈТС-а по питању комуникације са потенцијалним корисницима бесповратних средстава у току процеса 'одобравања буџета'.

4.3.1.1 Хрватска

- Уговарање је одговорност АРД-а, као агенције за имплементацију за хрватски дио пројеката. Формат уговора о бесповратној помоћи је рађен у складу са Практичним водичем користећи стандардни формат уговора о гранту и његових анекса, прилагођених по потреби.
- АРД издаје уговоре о бесповратној помоћи одабраним корисницима нормално у року 3 мјесеца од одлуке Заједничког надзорног одбора. Уговоре о бесповратној помоћи подржава - глобално или појединачно - Делегација ЕУ прије него буду потписани.

4.3.1.2 Босна и Херцеговина

- Уговарање је одговорност Делегације ЕУ.
- Делегација ЕУ склапа уговор о додјели бесповратних средстава са одабраним корисницима.

4.3.2 Државно суфинансирање

Учешће Европских заједница не може да буде веће од 85% дозвољеног расхода, и не може да буде мање од 20% дозвољеног расхода. Учешће земаља обухваћених програмом износи минимално 15% и максимално 80% укупних програмских трошкова активности. Нефинансијска учешћа нису прихватљива према Уредби о ИПА-е, иако се могу споменути у приједлозима пројеката као непрограмска средства.

4.3.3 Финансијско управљање, плаћања и контрола

Финансијско управљање, плаћања и контролу проводе надлежне институције на основу Финансијске уредбе (ЕЦ, Еуратом) бр. 1605/2002 и Уредбе о реализацији ИПА-е. Процедуре финансијског управљања и контроле су дефинисане Оквирним споразумима између земаља корисница и Европске комисије.

4.4 Реализација пројекта

4.4.1 Пројекат

Одабране активности прекограничног програма обухваћају коначне кориснике из барем двије земље обухваћене програмом које сарађују на бар један од слједећих начина у извођењу сваке активности: заједничка израда, заједничка реализација, заједничко кадровско попуњавање и заједничко финансирање.

Појединачни позиви за подношење приједлога пројеката детаљније уређују врсте сарадње које су подобне за финансирање.

4.4.2 Пројектни партнери и њихова улога у заједничкој реализацији пројекта

- 1) У случају да неколико партнера из исте земље учествује у пројекту, они ће међусобно одабрати водећег државног корисника (НЛБ)⁷ прије подношења приједлога пројекта (чл. 96(3) ИПА ИР)⁸. НЛБ:
  - сноси одговорност за реализацију дијела пројекта са његове стране границе;
  - преузима бесповратна средства од уговорног органа и надлежан је за пренос средстава партнерима са његове стране границе;
  - сноси одговорност за обезбјеђивање да се трошкови врше у сврху реализације активности;
  - тјесно сарађује са функционалним водећим корисником (погледати даљњи текст) и уступа му све релевантне податке о реализацији пројекта.
- 2) У случају интегрисаних (заједничких) пројеката, један од два НЛБ-а испуњава улогу Функционалног водећег корисника (ФЛБ). ФЛБ између осталог:
  - сноси одговорност за укупно координисање пројектних активности са обје стране границе;
  - сноси одговорност за организовање заједничких састанака пројектних партнера, састанке и кореспонденцију;
  - сноси одговорност за подношење извјештаја ЈТС-а о укупном напретку пројекта.

Улога ФЛП-а ће бити детаљније наведена уговором о додјели бесповратних средстава између Агенције за имплементацију/Уговорног органа и ФЛБ-а.

Уговорне и финансијске одговорности сваког од водећих државних корисника према надлежном уговорном органу остају на снази и не преносе се са НЛБ-а на ФЛБ. Водећи државни корисници сnose уговорну одговорност за остале уговорне partnere и сараднике са њихове стране границе.

4.5 Праћење и вредновање

4.5.1 Праћење на нивоу пројекта

Уговорне обавезе

Водећи корисници достављају наративне и финансијске привремене и завршне извјештаје надлежним уговорним органима у складу са стандардним условима њихових уговора о додјели бесповратних средстава.

Прекогранично извјештавање на нивоу пројекта

Функционални водећи корисник пројекта Заједничком техничком секретаријату подноси извјештаје о току пројекта/4-мјесечне извјештаје, дајући преглед пројектних активности и достигнућа са обје стране границе и њихове координације у складу са индикаторима утврђеним заједничким приједлогом пројекта.

4.5.2 Праћење програма

На основу прикупљених извјештаја о току пројекта, Заједнички технички секретаријат сачињава заједнички извјештај о реализацији и подноси га на увид Заједничком надзорном одбору.

Оперативне структуре земаља корисница Комисији и НИПАЦ-у и НАО-у (у случају децентрализованог управљања) достављају годишњи извјештај и коначни извјештај о реализацији прекограничног програма након што их анализира Заједнички надзорни одбор.

Годишњи извјештај се подноси до 30. јуна сваке године, а први пут друге године након усвајања прекограничног програма.

Коначни извјештај се подноси најкасније 6 мјесеци након окончања прекограничног програма.

Садржај извјештаја ће бити у складу са условима члана 144. Уредбе о реализацији ИПА-е.

4.5.3 Вредновање програма

Вредновање ће се организовати од стране оперативних структура и/или Комисије у складу са одредбама ИПА-е (посебно чл. 141). Ex-ante евалуација није проведена у складу са одредбама горе наведеног члана у смислу поштовања принципа пропорционалности.

4.5.4 Информисање и публицитет

Земље кориснице, односно двије оперативне структуре, обезбјеђују информације и објављују програме и операције уз помоћ ЈТС-а на одговарајући начин.

У Хрватској, оперативне структуре сnose одговорност за организовање објављивања листе коначних корисника, назива активности и износа финансијских средстава Заједнице додијељеног за активности. Оне воде рачуна о томе да су коначни корисници упознати да прихваћање финансијских средстава подразумијева и прихваћање да њихово име буде укључено у објављену листу корисника. Сви лични подаци наведени на листи се обрађују у складу са условима Уредбе (ЕЦ) бр. 45/2001 Европског парламента и Савјета⁹.

У складу са чланом 90. Уредбе (ЕЦ, Еуратом) бр. 1605/2002, Комисија објављује релевантне информације о уговорима. Комисија објављује резултате тендерске процедуре у Службеном листу Европске уније, на интернет страници EuropeAida, те у другим одговарајућим средствима јавног информисања, у складу са важећим процедурама уговарања вањских активности Заједнице.

Мјере информисања и промовисања се излажу у форми плана комуникације, при чему надлежне оперативне структуре сnose одговорност за његову реализацију. Заједнички технички секретаријат презентује такав детаљни план информисања и промовисања у структурисаном облику Заједничком надзорном одбору, уз јасно утврђивање циљева и циљних група, садржаја и стратегије мјера, те индикативног буџета чија се средства обезбјеђују из буџета техничке помоћи програма прекограничне сарадње.

Конкретне мјере информисања и промовисања су углавном усмјерене на:

- Обезбјеђивање шире распрострањености прекограничног програма (преведеног на језик земље) међу интересним групама и потенцијалним корисницима;
- Израду промотивног материјала, организовање семинара и конференција, саопштења за медије и одржавање интернет странице програма у циљу подизања свијести, интереса и охрабривања учествовања;

- Омогућавање што је могуће већег публицитета за позиве за подношење приједлога пројеката;
- Објављивање листе коначних корисника.

АНЕКСИ

АНЕКС 1

Чланови Заједничког одбора за израду програма (ЈПЦ)

1. **Давор Чилић**, замјеник државног тајника, Средишњи уред за стратегију развоја и координирање фондова ЕУ (ЦОДЕФ), Република Хрватска (замјена: Ива Фркић, ЦОДЕФ)
2. **Франка Војновић**, начелник Одјела, Министарство мора, туризма, промета и развитака (МСТТД), Република Хрватска (замјена: Дарко Стилиновић, МСТТД)
3. **Татјана Пушкарић**, Сисачко-мославачка жупанија, Република Хрватска (замјена: Марија Љубешић)
4. **Марија Фићурин**, Карловачка жупанија, Република Хрватска (замјена: Ева Марија Соботник – Паван),
5. **Дражен Перанић**, Личко-сењска жупанија, Република Хрватска (замјена: Андрија Бркљачић),
6. **Маријан Штефанац**, Бродско-посавска жупанија, Република Хрватска (замјена: Лидија Вукојевић),
7. **Невенка Мариновић**, Задарска жупанија, Република Хрватска (замјена: Давор Лонић)
8. **Жељко Шимунац**, Шибенско-книнска жупанија, Република Хрватска (замјена: Драго Матић)
9. **Петар Кулић**, Вуковарско-сријемска жупанија, Република Хрватска (замјена: Зоран Видовић)
10. **Божо Синчић**, Сплитско-далматинска жупанија, Република Хрватска (замјена: Младен Перишић)
11. **Мира Буцонић**, Дубровачко-неретванска жупанија, Република Хрватска (замјена: Иво Караматић)
12. **Срђан Љубојевић**, помоћник директора, Дирекција за европске интеграције, Босна и Херцеговина
13. **Нада Бојанић**, стручни савјетник, Дирекција за европске интеграције, Босна и Херцеговина
14. **Зада Муминовић**, начелник одјељења, Министарство вањске трговине и економских односа, Босна и Херцеговина
15. **Азра Алкалај**, Влада Федерације Босне и Херцеговине
16. **Аида Богдан**, Влада Републике Српске
17. **Југослав Јовичић**, директор, АРДА, Бањалука, Босна и Херцеговина
18. **Иван Јурић**, директор, РЕДАХ, Мостар, Босна и Херцеговина
19. **Енес Дрљевић**, директор, НЕРДА, Тузла, Босна и Херцеговина
20. **Миленко Зечевеић**, савјетник градоначелника, Брчко Дистрикт, Босна и Херцеговина

Чланови Тима за израду приједлога програма (ДТ)

1. **Дарко Стилиновић**, вођа хрватског ДТ, Министарство мора, туризма, промета и развитака (МСТТД), Република Хрватска

2. **Марија Рајковић**, Министарство мора, туризма, промета и развита (МСТТД), Република Хрватска
3. **Мирјана Самарџић**, Техничка помоћ МСТТД, ЦАРДС 2004 „Израдња институција и капацитета за програм прекограничне сарадње“
4. **Марија Љубешић**, Сисачко-мославачка жупанија, Република Хрватска
5. **Маријана Томичић**, Карловачка жупанија, Република Хрватска
6. **Андреја Брклјачић**, Личко-сењска жупанија, Република Хрватска
7. **Мирела Бреџелмаџер**, Бродско-посавска жупанија, Република Хрватска
8. **Ловро Јуришић**, Задарска жупанија, Република Хрватска
9. **Драго Матић**, Шибенско-книнска жупанија, Република Хрватска
10. **Габријела Жалац**, Вуковарско-сријемска жупанија, Република Хрватска
11. **Младен Перишић**, Сплитско-далматинска жупанија, Република Хрватска
12. **Ида Гамулин**, Дубровачко-неретванска жупанија, Република Хрватска
13. **Нада Бојанић**, Дирекција за европске интеграције, Босна и Херцеговина
14. **Гордана Пантић**, Дирекција за европске интеграције, Босна и Херцеговина
15. **Ванда Медич**, Министарство вањске трговине и економских односа, Босна и Херцеговина
16. **Маида Хасанбеговић**, Завод за статистику, Босна и Херцеговина
17. **Горан Грбешић**, РЕДАХ, Мостар, Босна и Херцеговина
18. **Азра Јусуфбеговић**, НЕРДА, Тузла, Босна и Херцеговина
19. **Весна Маринковић**, АРДА, Бањалука, Босна и Херцеговина
20. **Љубица Милановић**, АРДА, Бањалука, Босна и Херцеговина
21. **Владо Пијуновић**, ТА, Пројект ЦБИБ

Координатор Заједничког одбора за израду пројекта

Инес Франое Бековић, Министарство мора, туризма, промета и развита, Република Хрватска

АНЕКС 2

Табела 01: Разлика између пописа

Жупанија	РАЗЛИКА ИЗМЕЂУ ПОПИСА 2001/1991	ПОПИС 2001	ГУСТИНА НАСЕЉЕНОСТИ 2001
<u>Вуковарско-сријемска</u>	90,3	204.768	83,4
<u>Бродско-посавска</u>	102,6	176.765	87,1
<u>Сисачко-мославачка</u>	74,8	185.387	41,5
<u>Карловачка</u>	79,1	141.787	39,1
<u>Личко-сењска</u>	65,1	53.677	10,0
<u>Задарска</u>	76,8	162.045	44,7
<u>Шибенско-книнска</u>	76,8	112.891	37,9
<u>Сплитско-далматинска</u>	98,5	463.676	102,1
<u>Дубровачко-неретванска</u>	98,6	122.870	68,8
<u>УКУПНО ПРОГРАМСКА</u>			
<u>ОБЛАСТ</u>	87,1	1.623.866	
<u>УКУПНО ХРВАТСКА</u>	93,9	4.437.460	78,2

Државни завод за статистику, Попис 1991, 2001.

Табела 02: Старосна структура

	Старосна доб 0-14 година	Старосна доб 15-64 година	Старосна доб 65 година и више	Просјечна старосна доб	Индекс старосне доби
<u>Вуковарско-сријемска</u>	39359	134860	29576	37,8	76,5
<u>Бродско-посавска</u>	34728	114294	26751	37,8	77,5
<u>Сисачко-мославачка</u>	29948	121393	33585	40,7	109,8
<u>Карловачка</u>	20521	92081	28268	41,9	128,8
<u>Личко-сењска</u>	8200	33035	12176	43	145,7
<u>Задарска</u>	29496	106144	25430	38,9	86
<u>Шибенско-книнска</u>	18953	71466	21972	41,1	113,1
<u>Сплитско-далматинска</u>	85585	309666	66251	38,1	77,8
<u>Дубровачко-неретванска</u>	22467	80283	19564	39	86,3
<u>УКУПНО ПРОГРАМСКА</u>	289257	1063222	263573	41	86
<u>ОБЛАСТ</u>					
<u>УКУПНО ХРВАТСКА</u>	754634	2676275	693540	39,3	90,7

Државни завод за статистику, Попис 2001.

Табела 03: Број становника са одговарајућим степеном образовања

	Број школ а	Основн е школе	Средњ е школе	Политехничк е школе	Универзите т	Масте р	Доктора т
<u>Вуковарск</u>	8782	43516	68380	4506	6242	160	37
<u>О-</u>							
<u>сријемска</u>							
<u>Бродско-</u>	6052	36163	61203	3819	5735	199	53
<u>посавска</u>							
<u>Сисачко-</u>	7759	35875	67550	4699	6821	198	65
<u>мославачк</u>							
<u>а</u>							
<u>Карловачка</u>	4859	24951	53039	4345	5825	216	54
<u>Личко-</u>	2118	9015	18387	1513	1648	40	13
<u>сењска</u>							
<u>Задарска</u>	6787	26108	63494	5281	8464	265	111
<u>Шибенско-</u>	7414	16874	44470	3604	5119	113	41
<u>книнска</u>							
<u>Сплитско-</u>	13302	67137	196955	18992	30242	1147	639
<u>далматинска</u>							
<u>Дубровачко-</u>	1996	19081	51337	5813	7812	249	134
<u>неретванска</u>							
<u>УКУПНО</u>	59069	278720	624815	52572	77908	2587	1147
<u>ПРОГРАМСК</u>							
<u>А ОБЛАСТ</u>							
<u>УКУПНО</u>	10533	801168	173319	150167	267885	12539	7443
<u>ХРВАТСКА</u>	2		8				

Државни завод за статистику, Попис 2001.

АНЕКС 3

Провизорни временски оквир и индикативна средства позива за подношење у оквиру финансирања за 2007-2008,

Deleted: ¶

Провизорни временски оквир и индикативна средства позива за подношење приједлога пројеката за **Приоритет 1: Стварање заједничког економског простора** и **Приоритет 2: Унапређење квалитета живота и друштвена кохезија.**

За буџет у 2007-2008 години, приједлог је да се објави један заједнички позив за подношење приједлога пројеката. Све мјере у оквиру Приоритета 1 и Приоритета 2 су уврштене у први позив, обухваћајући и: "велике" (вриједности од 50-300.000 €) и мале износе грантова (вриједности од 20-50.000 €).

Држава	Позив за подношење приједлога пројеката (приоритет 1)	Датум објављивања	Потписивање уговора	Завршетак реализације пројекта	Индикативни износ ИПА-е	Индикативни износ државе	Индикативни износ УКУПНО
Хрватска	ЦфП 1: (све четири мјере; вриједност грантова 50-300.000 € и малих грантова 20-50.000 €)	Јули 2009.	Јуни/јули 2010	Август 2012.	1.800.000	317.647,04	2.117.647,04
Босна и Херцеговина					1.800.000	317.647,04	2.117.647,04
	УКУПНО				3.600.000	635.294,08	4.235.294,08

*Провизорни временски оквир и индикативна средства помоћи у оквиру Приоритета 3:
техничка помоћ*

Предвиђено је да се Приоритет 3 – Техничка помоћ реализује путем засебних уговора о бесповратној помоћи директно додијељених оперативним структурама. Исти временски оквир је предвиђен за обје земље у циљу обезбјеђивања компатибилности пружених савјета и добре координације у погледу реализације пројекта.

Држава	Захтјев за дојелу гранта	Потписивање уговора	Подуговарање	Завршетак пројекта	Индикативни износ ИПА-е	Индикативни износ Државе	Индикативни износ УКУПНО
Босна и Херцеговина	Јануар 2009.	Јуни 2009.	Јуни 2009.	Јануар 2010.	100.000	17.647,06	117.647,06
Српска	Март 2008	Јули 2008.	Јули 2008.	Април 2010.	100.000	17.647,06	117.647,06
УКУПНО					200.000	35.294,12	235.294,12

АНЕКС 4

Мапа програмске и сусједне области Хрватске и Босне и Херцеговине

-
- ПРОГРАМСКА ОБЛАСТ
  - СУСЈЕДНА ОБЛАСТ

Потврђујем да овај превод потпуно одговара
изворнику састављеном на енглеском језику.
Број дневника: 233; Мјесто: Сарајево
Датум: 13.7.2012. године

АДИСА МУЈИЋ
Стални судски тумач за енглески језик